

ORVOSKARI HIRMONDÓ

Pécs, 2008. november–december
www.aok.pte.hu/hirmondo

TARTALOM

KARÁCSONY

(Kiss Tamás összeállítása)

Visszatekintés az Egyetemi Orvosnapok
eseményeire – Németh Péter dékán beszéde

A Magyar Tudomány Ünnepe

Kitüntetések

2008-2009-es tanév Dékáni pályamunkáinak
eredményei

Az ÁOK Tanácsának ülése

Új vezető a Szemészeti Klinikán

Az Onkoterápiás intézet jelene,
fejlesztési elképzelések (Csere Tibor)

Az MTA pécsi kötődésű külső tagjai

Junior Prima Díj

A genetikai vizsgálatok és kutatások,
valamint a biobankok működésének törvényi
szabályozása (Kosztolányi György, Melegh Béla)Köszönet és tisztelet Genczwein Ferencnek
(dr. Makovitzky József)Beszámoló nápolyi tanulmányútról
(Lengyel Zsuzsanna)Nemzetközi együttműködés a diabétesz
kutatásban (Soltész Gyula)

Kinek az érdeke? (Füzesi Zsuzsanna)

85 éves az Élettani Intézet
(Lénárd László)

KÖNYVEKRŐL

A pécsi orvosképzés intézeti és klinikái
1918-2008 (Benke József); Sólyom Antal: Egy
amerikai magyar orvos vallomásai (Mess Béla)Sap-alapú citosztatikus modul; E-medso-
lution – próbák, tapasztalatok (Molnár Béla)

RENDEZVÉNYEK, ESEMÉNYEK:

Pilaszanovich Imre vendégprofesszori előadás,
NOTES-technika, laparoszkópia – kurzusok, a II.
sz. Belgyógyászati Klinika munkatársai a Magyar
Nephrológiai Társaság XXV. Nagygyűlésén,
neuroradiológusok kongresszusa, sürgősségi or-
vostani kongresszus stb.Kommunikáció és betegjog
(Szendy Erzsébet)■
Diákport■
Sajtószemle■
Intézeti, klinikai hírek■
Tudományos közlemények

Tisztelt Olvasók!

„Ethos et Spiritus” – választotta idén, a „Biblia évében,” koncertsorozata mottójául a Pannon Filharmonikus Zenekar. Ethos et Spiritus, ez a két „jóbarátunk” mindig segít abban, hogy visszatérhessünk azelőtthöz... azelőtthöz, amikor talán hibáztunk valamiben. Boldog karácsonyt és új évet kívánok Mindannyiuknak!

Kiss Tamás
könyvtáros

Fekete István

Rorate

Olyanok ilyenkor a csillagok, mint az álmos gyerek szeme. Kicsit hunyorognak, és még nem tudják: sírásra vagy nevetésre nyílnak-e, vagy aludjanak tovább. Hát, csak pislognak.

Enyhe az idő, a szél csak a kerítések mellett lézeng, ámbár elég hűvösen. Az ablakok néhol nézik már a hajnalt, néhol nem, és a csizmák nem kopognak a gyalogjárón, inkább csak cuppognak.

Néhol egy halk szó, néhol az se. Néhol csak árnyak járnak, néhol kis lámpások imbolyognak, és mutatják, hova kell lépni, ámbár hiszen sár van mindenütt.

Az ég még sötét, s a nappal ágyát csak hinni lehet a keleti égen, s ez elég. Egyébként nem gondol rá senki, mert a búzák kikeltek már, a krumpli a veremben, s a jószág betelelt.

Ajtó nem csattanik, kiáltás nincs, a tegnap gondja, mintha aludna, a mai még nem ébredt fel, s a falu csak tiszta önmagát viszi hajnali misére.

A külső mozgás befolyik a templomba, és megnyugszik. Suttog még egy kicsit, vár, s amikor már a gyertyák lángja is megnyúlik a várakozástól, felkiált az időtlen vágy: „Harmatozzatok, égi Magasok...”

Mise végére egészen bemelegedett a templom; majdnem otthonos lett, legalábbis így érezte ezt Baka Máté az alszgeből, de így érezte Hosszú Illés is – ugyanonnan –; bár, ha tudták volna, hogy most egy véleményen vannak, hát inkább nem érezték volna. Nagy harag volt ugyanis a két öreg között, kitartó, régi harag, aminek már formája sem volt, nem is emlékeztek, hogy ló volt-e az oka vagy asszony, mindenesetre ragaszkodtak hozzá, mint beteg szilva a fához.

És most bóbiskolva várják, hogy kiürüljön a templom. Az ajtóban még mozgás van, hát csak ülnék, sőt Illés a lábát is kinyújtja, mert úgy kényelmesebb. Illés nem szereti a tolongást, de amúgy is ráér. Fél szemmel odasandít Mátéra, hogy mozdul-e már, de Máté nem mozdul... Amilyen kutya konok ember volt világéletében – gondolja Illés –, azt akarja, hogy én menjek előbb, de abból nem eszel, pedig már a gyertyákat is eloltogatta a dékány, azaz a harangozó, szóval a sekrestyész.

Azután: csend.

Illés gondol erre, gondol arra, állát belesüllyeszti a meleg nyakravalóba, és szeme szép lassan lecsukódik.

– Nem! – ijedt meg. – Ezt igazán nem szabad – és Mátéra néz, aki – úgy látszik – elaludt.

– Ez hát el, a híres – mosolyodik el –, pedig három hónappal fiatalabb. Nem nagy idő, az igaz, de mégiscsak fiatalabb. Aztán milyen sárga a füle... akár a halotté...

– Jóságos Isten, csak nem lett vele valami?!...

Harag ide, harag oda – a rothadt szilva is lepottyanik egyszer a fáról – csendesen odamegy, és kicsit borzongva megérinti Máté vállát:

– Hallod-e, Máté?

Máté felhorkan:

– No! – és néz Illésre, mint a csodára. – Te vagy az, Illés?

– Én hát, mondom megnézlek, mert olyanformán ültél...

És nézi egymást a két öreg.

A templomban meleg csend, a kőszentek mosolyognak.

– Kicsit megszedültem – hazudja Máté, de áhítattal, mert tele van a szíve, és szereti most Illést így közel látni –, már elmúlt.

– Na, hál Istennek, hát akkor menjünk.

És egymás mellett kicsoszognak a templomból.

– Mi volt ez, Szentatyám? – néz fel az egyik kis pufók angyal Szent Péterre, amikor az ajtó becsukódott. – Olyan meleg lett a szívem egyszerre.

– Két ember kibékült – mondja a főszent, és melegen sóhajt.

– Csoda! – suttog a kis angyal.

– Hát bizony a mai világban...

– És most mit csinálnak?

– Nézz utánuk, fiam.

A két öreg már Illés háza elé ért. Az utca üres, a kémények lágy selymet füstölnek a reggelnek, s a kertekben puhán békét álmodnak a fák.

– Gyere be, Máté, régen voltál nálunk – mondja Illés –, lángost sütött a lányom...

A kis angyal kérdőn néz a főszentre:

– Mi az a „lángos”, Szentatyám?

A toronyban ekkor ütött hetet az óra, s ettől a földi hangtól megmerevedtek újra a szobrok, de a mosolygás mintha ott maradt volna az arcukon.

(1949)

In: Fekete István: Régi karácsony. Elbeszélések. 1994. Az elbeszélések végén szereplő dátumok az Új Emberben való megjelenésük dátumát jelölik.

József Attila Karácsony

Legalább húsz fok hideg van,
szelek és emberek énekelnek,
a lombok meghaltak, de született egy ember,
meleg magvető hitükről
komolyan gondolkodnak a földek,
az uccák biztos szerelemmel
siető szíveket vezetnek,
csak a szomorú szeretet latolgatja,
hogy jó most, ahol nem vágtak ablakot,
fa nélkül is befűl az emberektől
de hová teszik majd a muskátlitak?
Fölöttünk csengőn, tisztán énekel az ég
s az újszülött rügyező ágakkal
lángot rak a fázó homlokok mögé.

(1923)

Juhász Gyula Rorate

A kéklő félhomályban
Az örökmécs ragyog,
Mosolygón álmodoznak
A barokk angyalok.
A gyertyák rendre gyúlnak,
A minisztráns gyerek,
Mint bárány a mezőben
Csenget. Az árny dereng.
Hideg kövön anyókák
Térdelnek. Ifju pap
Magasba fölmutatja
Szelíden az Urat.
Derűs hit tűnt malasztját
Könnyezve keresem.
Ó gyönyörű gyerekség,
Ó boldog Betlehem!

(1920)

Felelős szerkesztő: Barthó Loránd, Decsi Tamás

Tördelőszerkesztő: Babarciné Stettner Lenke.

A szerkesztőség címe: PTE Általános Orvostudományi Kar Sajtóirodája, 7624 Pécs, Szigeti út 12.

Tel.: 536-116. E-mail: hirmondo@aok.pte.hu ■ HU ISSN 1586-1031

Elektronikus publikáció: www.aok.pte.hu/hirmondo ■ HU ISSN 1586-1295

Nyomtatta a PTE ÁOK Nyomdája. Vezető: Ollmann Ágnes

Az első borítón Barthó Loránd, a hátsón Hollósy Tibor fényképei. Középen Bánvölgyi Ágnes összeállítása saját fotóiból. A belívből Sebők Béla és Barthó Loránd fényképei.

MEGSZÉPÜLTÜNK – KÖSZÖNJÜK!

Karunk vezetése az Egyetemi Orvosnapokat használta fel arra, hogy az új partnerség program keretében az Orvostudományi Karunk nyújtott nagyvonalú segítségét szerény eszközeivel megköszönje azon cégeknek, amelyek támogatásával arculati megjelenésünket szebbé, kultúraltabbá tudtuk tenni.

KIEMELT TÁMOGATÓ PARTNER cím elismerésben részesült:

Magyar Aszfalt Kft. – *Appelshoffer József*

Leier BCM Kft. – *Weimann Albert*

Polgár Pince Kft. – *Polgár Zoltán*

Bio Science Kft. – *Dr. Tátrai Ágnes*

Fotó: Rodler Miklós

Köszönet Jakó Géza Professzornak

2008. november 6-án ünnepélyes keretek között átadásra *prof. Jakó Géza* (Boston, USA) által a PTE ÁOK Sebészeti Oktató és Kutató Intézet részére adományozott altatógép és a NOTES kutatásokhoz szükséges flexibilis sigmoideoscop. Az ünnepségen pohárköszöntőt mondott *prof. Weber György*, aki mindamelllett, hogy köszönetét fejezte ki a kapott eszközökért, méltatta Jakó Géza professzor önzetlen támogatását. Jakó Géza professzor eddig is számos alkalommal segítette a PTE Általános Orvostudományi Karát és meghatározó szerepet játszott az angol nyelvű oktatás bevezetésében is.

Prof. Weber György
intézetvezető egyetemi tanár
PTE ÁOK Sebészeti Oktató és Kutató Intézet

EGYETEMI ORVOSNAPOK

Karunk talán egyik legjelentősebb ünnepe az évente megrendezésre kerülő Egyetemi Orvosnapok.

Idén október 17-18-án tartottuk az Orvosnapokat, ami ünnepi műsorral, köszöntőkkel, a sok évvel ezelőtt végzett orvoskollégák arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomáinak átadásával, hallgatói és oktatói kitüntetések, elismerések átadásával és *dr. Németh Péter* dékán ünnepi köszöntőjével vette kezdetét.

Az ünnepi ülés műsorközlői *Madarassy-Szücs Anna* és *Váncsodi József* orvostanhallgatók voltak.

Előző számunk első oldalain részletesen beszámoltunk az eseményekről és foglalkoztunk az elismerésben részesülőkkel is.

Az alábbiakban *dr. Németh Péter* dékán ünnepi beszédét közöljük.

Tisztelt Kari Tanács! Tisztelt Tanári Testület!
Kedves Jubiláló Kollégák! Kedves Vendégeink! Hölgyeim és Uraim!

Az egyetem életéhez szorosan hozzátartoznak az ünnepnapok. Legfőbb ünnepeink közül is az őszi Orvosnapok talán a legjelesebb. Míg az új hallgatók eskütétele a tanévnyitón mindig valaminek a kezdetét, az orvosavatás pedig lezárását jelenti, a mai nap a folyamatosság, a múlt és a jelen kapcsolódásának az ünnepe. Ez az az alkalom, amikor jelen vannak a hajdani és a mai diákok, és ezen alkalommal adjuk át a legjobb munkatársainknak és hallgatóinknak is a kitüntéseket.

Különös hangsúlyt ad a mai ünnepnek az, hogy ebben az évben ünnepeltük karunk megalapításának 90. évfordulóját. Áprilisban ünnepi tanácsülésen emlékeztünk meg arról, hogy 1918. április 14-én, a pozsonyi Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetem szenátusa határozatot hozott az Orvoskar megalapításáról. Erre emlékezve állítottuk fel a kertben Stróbl Alajos Erzsébet királyné szobrát és erre az alkalomra készült el a mai ünnepi Kari Tanácsülés megkezdése előtt levetített film is. A mai program keretében kerül bemutatásra két, a jubileumhoz kapcsolódó könyv. Az egyik intézeteink 90 évét foglalja össze, míg a másik, – bár a programban nem szerepeltettük, mert meglepetésnek szántuk – egy olyan könyv, amely az eltelt 90 év mosolygósabb arcát mutatja be. A múltra emlékezés nemcsak az emlékek felidézése, a folyamatosság fenntartása miatt fontos, hanem a mai gondok megoldásában is segít és jövőbe mutató konzekvenciák megfogalmazását is lehetővé teszi.

Ennek az évnek az elején, még februárban hirdettük meg az „Új Partnerség” programunkat, melynek első sikereit – amikor bejöttek az utcáról – már Önök is láthatták. A megszépült környeze-

Az ünnepségen vetítésre került az Orvoskar történetét bemutató film, mely a 90 éves jubileumi ünnepség alkalmából készült.

A Pro Facultate Medicinae kitüntetést és Dékáni dicséretet elnyert dolgozók nevében dr. Kellermayer Miklós emeritus professzor mondott köszönetet.

tért támogatóinknak is ma mondunk köszönetet. A tavasszal meghirdetett programunk célja az, hogy a régió gazdasági és társadalmi szereplőivel új alapokon, kölcsönösen előnyös partnerséget alakítsunk ki.

A közelmúltban végrehajtott arculatváltást azok is észlelhetnék, akik az Internet segítségével követik az Alma Mater életének változásait. A jubilálók, bejelentkezve a megfelelő oldalra, megtalálhatják volt évfolyamtársaikat, kapcsolatot teremthetnek velük. A közeljövőben minden beiratkozott hallgatónk állandó egyetemi e-mail címet kap, hogy a végzés után is fennmaradjon köztünk a közvetlen információáramlás. Azt hiszem, hogy nem mondhatunk le erről, mert a napi gondjaink megoldásában számítnak a volt tanítványok segítő közreműködésére is.

Talán nem minden, a hajdani egyetemére viszszalátogató kolléga látja világosan, hogy miért van szükség az összefogásra, akár a volt tanítványokkal, akár a régió egyetemétől független szereplőivel. Nem ünneprontásból, hanem a tájékoztatásért szeretnék kicsit a mai gondjainkról is beszélni. Annál is inkább szükség van erre, mert minden jelenlevő jubiláló még az önálló Pécsi Orvostudományi Egyetemnek volt a hallgatója. Az időközben bekövetkezett integráció napi következményeivel még egyikük sem szembesült. Ugyanis nemcsak a fejléc változott meg az elmúlt években, hanem bekerültünk egy olyan közegbe – jelenleg a Pécsi Tudományegyetem tíz kara közül csak az egyik vagyunk – melynek közvéleménye nem ismeri a működésünk rendjét. Azok a sajátosságok, melyek az orvosképzéshez elengedhetetlenek és számunkra természetesesek, a többi kar oktatói és hallgatói számára furcsának, szokatlannak tűnnek. Nehéz tehát konszenzust teremteni más karokkal, mert számukra nagyon nehezen érthető már az is, hogy az egyetemen belüli összehasonlításban igen számottevő bevételeink ellenére miért vannak mégis anyagi gondjaink, melyek időnként más karokban veszélyérzetet keltenek. Biztos, hogy sokan tudják, hogy az évtizedek óta futó Angol Programunk mellett – öt évvel ezelőtt – elindítottuk a Német Programot is, de az kevésbé ismert – mind az egyetemi mind a külső közvélemény előtt –, hogy az igen jelentős oktatási és szervezési megterheléssel felfuttatott idegen nyelvű oktatásunk bevételei nélkül ma nem tudnánk fenntartani a magyar hallgatók képzését sem. Elmondhatjuk, hogy az idegen nyelven végzett oktatásunk sikeres. A mintegy 200-200 angol és német orvostanhallgatói és fogorvostanhallgatói helyre közel háromszoros jelentkezőnk van. A népszerűség oka elsősorban az, hogy a nálunk végzett hallgatók a szakmájukban sikerrel állják meg a helyüket szerte a világban. Jelenleg az első évfolyam mintegy 630 hallgatója egyharmad-egyharmad arányban magyar, angol és német nyelven tanul.

Az idegen nyelven folytatott orvosképzés fejlesztésével középtávon meg tudjuk alapozni az oktatásunk anyagi biztonságát, de jelentősebb fejlesztésekre még ez az összeg sem elég. Ugyanis a közös egyetemen az elvonásaink mértéke messze meghaladja azoknak a szolgáltatásoknak az értékét, melyeket ezért cserében kapunk. Még kimondani is sok, hogy például ebben az évben 23 millió híján 1 milliárd forinttal járultunk hozzá az egyetemi központi költségvetéshez. Ennek megváltoztatása csak belső és külső összefogással lehetséges. Minket, mai oktatókat, kari vezetőket is terhel felelősség, mert az integrációt követő időszakban nem váltottunk időben arculatot, nem mutattuk be a külvilágnak sem az értekeinket, sem a problémáinkat. Nem tanultuk meg, hogy hogyan kell egy integrált rendszerben az érdekeinket érvényesíteni. Az arculatváltást az elmúlt években szívós munkával megkezdjük, ennek fontos eleme a múlt felmutatása, és hosszú távon jelentős eredményeket várunk az „Új Partnerség” programtól is, de talán a legfontosabb a hajdani tanítványokkal történő összefogás erősítése, annak

Arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomások és hozzátartozóik.

Az arany-, gyémánt-, vas- és rubindiplomások nevében dr. Marth Sándor köszöntö meg a kitüntetést. Mögötte kitüntetett munkatársaink (balról): Tölgyfa Margit laboratóriumi asszisztens, Németh Lászlóné aneszteziológus asszisztens, Melczer Attiláné vegyésztechnikus, dr. Jegesy Andrea egyetemi docens, dr. Hollódy Katalin egyetemi docens, dr. Kellermayer Miklós egyetemi tanár. A hátsó sorban: Teschnerné Tahi Edit osztályvezető ápoló, Baj Györgyné gondnok, Sebestyén Mária labor és röntgen szakasszisztens, Márkus Róbert műszaki ellenőr és Bózsa Józsefné igazgatási ügyintéző.

a hálózatnak a kialakítása, amely a jelenleginél egy sokkal hatékonyabb érdekérvényesítést tehet a jövőben lehetővé.

Kedves hajdani pécsi Medikák és Medikusok! Őszintén remélem, hogy most szakmai pályájuk derekán, vagy már nyugdíjas-ként, kellemes tudattal, szeretettel, jó emlékekkel gondolnak egykori Alma Materükre. Bízunk benne, hogy az egyetem jó útravalót, stabil szakmai alapot adott önöknek. Igyekezünk ezt tőlünk telhetően a további orvos-generációk számára is biztosítani. Gondoljanak olyan szeretettel és megbecsüléssel volt iskolájukra, amilyen szeretettel gondolunk, és büszkék vagyunk mi is Önökre. Megbecsülésünket kifejezzük azzal is, hogy a technika lehetőségeit is kihasználva igyekezünk folyamatos, szorosabb kapcsolatot fenntartani hajdani hallgatóinkkal. Olyan aktív internetes oldalak készítésén dolgozunk, amelyen keresztül, bárholnan a világból, kényel-

mes, kétoldalú kapcsolatot tudunk tartani.

Kérjük tehát, hogy ne feledjék az útnak indító iskolát, támogassák annak mai hallgatóit és oktatóit abban, hogy jó színvonalú képzést tudjunk a következő generációnak is biztosítani. El szeretném Önöknek mondani azt is, hogy karunk lett 2007-ben az ország legjobb felsőoktatási kara a hivatalos felmérések szerint. Az elmúlt napokban jelent meg egy másik felmérés, mely a jelen tanévre történő hallgatói jelentkezések alapján állít fel rangsort. Ebben is országosan a legjobbak közt szerepeltünk, a Pécsi Tudományegyetem karai közül pedig a legjobbak lettünk. Van tehát amire büszkéknek lehetünk, és van mit féltünk is. Szeretnénk tovább folytatni az elmúlt évben elindított fejlesztéseket. Szeretnénk az oktatási helyiségeinket felújítani és egy hallgatói központot létrehozni. Ehhez szükség van az összefogásra, az Önök segítségére is. Bárhol dolgozzanak is, ha tudják, támogassák a pécsi orvoseképzést, mert ez-

zel a saját múltjuk folytatását szolgálják!

Végignézve az elmúlt 90 év emlékeit, egy dolog azonnal szembe tűnik: nagyon sok nehézséggel kellett megküzdenie ennek a karnak, de mindig volt összefogás a kritikus időszakokban. Nem könnyűek a mai napok sem, de nem hasonlíthatók össze akár a Kar megalakulását követő évekkel, de a fél évszázaddal ezelőtti körülményekkel sem. Az összefogásra viszont ma is szükségünk van. Így tudjuk megőrizni azokat az értékeket, melyeket a korábbi tanáraink hagytak ránk, és amelyeket most a mi kötelességünk továbbadni. Ehhez a feladathoz kívánok minden hajdani és mai hallgatóknak, munkatársunknak, kedves barátainknak jó egészséget, további sikereket, hogy öt év múlva ismét találkozhatassunk, egy reményeink szerint megújult Orvoskaron!

Köszönöm a figyelmüket!

Fotó: Kittkáné Bódi Katalin és Vítvindics Csaba

1956

2008. október 22-én, a Dr. Romhányi György aulában tartottuk koszorúzási ünnepségünket az 1956-os forradalomra emlékezve.

Ünnepi beszédet *dr. Huszár András* egyetemi docens, az Igazságügyi Orvostani Intézet igazgatója mondott.

A beszédet ünnepi műsor követte. *Váncsodi József* (ÁOK) Tamási Lajos: *Piros a vér a pesti utcán* c. versét adta elő. *Beck Angéla*, a Művészeti Kar hallgatója Debussy *Syrinx* c. darabjából adott elő részleteket fuvolán.

Az Általános Orvostudományi Kar és a Klinikai Központ nevében *dr. Csernus Valér* és *dr. Miseta Attila* dékánhelyettesek, *dr. Kollár Lajos* főigazgató, az OEKK részéről *dr. Tóth Kálmán* egyetemi tanár, mb. vezető helyezte el a megemlékezés koszorúit.

Az 56-os Dikáparlament nevében *dr. Debreczeni László* és *dr. Péter Károly* főorvosok, a Hallgatói Önkormányzat nevében *Sarnyai Akos* és *Szabó Ivett* helyezték el a kegyelet és emlékezés koszorúit.

Ünnepi szenátusi ülés a Pécsi Tudományegyetemen

Aknai Péter

Forrás: www.pte.hu

A Pécsi Tudományegyetem 2008. november 6-án díszdoktoravató ünnepi szenátusi ülést rendezett a Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából. Az eseményen az egyetem szenátusa elismeréseket és kinevezéseket adott át az intézmény oktatóinak.

Az ünnepi ülés *dr. Bachmann Bálint*, a Pollack Mihály Műszaki Kar Építész Szakmai Intézete egyetemi docensének beszédével kezdődött, majd a Pécsi Tudományegyetem szenátusa díszdoktorává fogadta az Általános Orvostudományi Kar előterjesztésére *dr. Perinann Kuppusamy* professzort, az Állam- és Jogtudományi Kar előterjesztésére *dr. Ulrich Sieber* professzort, a Közgazdaságtudományi Kar előterjesztésére *dr. Volker Arnold* professzort, a Természettudományi Kar előterjesztésére *dr. Walter Zsilinszár* professzort. A díszdoktorok *dr. Gábor Róbert* rektortól vették át az egyetem talárját, amely a Pécsi Tudományegyetem professzori karához való tartozást jelképezi, valamint a Doctor Honoris Causa cím adományozását igazoló oklevelet. A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa kimagasló egyetemi vezetői tevékenységéért a Pécsi Tudományegyetem arany Pecsétgyűrűjét adományozta *Kovács L. Gábor* professzor úrnak.

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa *Professor Emeritus* címet adományozott *dr. Emődy Leventének*, az Általános Orvostudományi Kar Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet nyugalmazott egyetemi tanárának, *dr. Székely Miklósnak*, az Általános Orvostudományi Kar Kórélettani és Gerontológiai Intézet nyugalmazott egyetemi tanárának, *dr. Csere Tibornak*, az Egészségtudományi Kar Pécsi Képzési Központ nyugalmazott főiskolai tanárának, *dr. Hartmann Géának*, az Egészségtudományi Kar Pécsi Képzési Központ nyugalmazott főiskolai tanárának, *dr. Laky Rezsőnek*, az Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ nyugalmazott főiskolai tanárának, *dr. Szelényi Zoltánnak*, az Egészségtudományi Kar Pécsi Képzési Központ nyugalmazott egyetemi tanárának, *dr. Tárnok Ferencnek*, az Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ nyugalmazott főiskolai tanárának, *dr. Barakonyi Károlynak*, a Közgazdaságtudományi Kar Gazdálkodástudományi Intézet nyugalmazott egyetemi tanárának, *dr. Bruhács Jánosnak*, az Állam- és Jogtudományi Kar Nemzetközi és Európai Jogi Tanszék nyugalmazott egyetemi tanárának és *dr. Tremmel Flóriánnak*, az Állam- és Jogtudományi Kar Büntető Eljárásjogi és Kriminológia Tanszék nyugalmazott egyetemi tanárának.

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa *címzetes egyetemi tanári* címet adományozott *dr. Finszter Géának*, az Országos Kriminológiai Intézet osztályvezetőjének, *dr. Hajtó Tibornak*, külső tudományos munkatársnak, *dr. Makkay Jánosnak*, az Magyar Tudományos Akadémia Régészeti Intézet nyugalmazott tudományos főmunkatársának, *dr. Szekfű Andrásnak*, a Magyar Kommunikációtudományi Társaság alelnökének.

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa *címzetes egyetemi docensi* címet adományozott *dr. Brebán Valériának*, a Dél-dunántúli Regionális Munkaügyi Központ főigazgatójának, *dr. Csordás Gábornak*, a Jelenkor Kiadó Kft. ügyvezetőjének, *Fred Volmernek*, a Holland Kormányzati Tájékoztatási Szolgálat nyugalmazott főtanácsosának, *dr. Mesterházy Károlynak*, a Magyar Nemzeti Múzeum Központi Adattár és Informatikai Főosztály nyugalmazott főosztályve-

zető helyettesének, *dr. Szili Katalinnak*, a Magyar Országgyűlés elnökének, *dr. Takács Istvánnak*, a miskolci Semmelweis Kórház Belgyógyászati Intézet főorvosának, *dr. Torbágyi Melindának*, a Magyar Nemzeti Múzeum Éremtára főosztályvezetőjének és *dr. Világi Rudolfnak*, a KÖGÁZ Rt. Személyzeti és Oktatási Osztálya nyugalmazott osztályvezetőjének.

A Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Habitusvizsgáló és Habilitációs Bizottsága javaslatára a PTE Szenátusa az egyetemi szabályzatban előírt nyilvános eljárás lefolytatása után *habilitációt ítelt oda:*

az orvostudományok területén *Gerlinger Imrének*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének, *Janszky Józsefnek*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének, *Kelemen Dezsőnek*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének, *Kiss Istvánnak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének, *Koppán Miklósnak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Kovács Tibornak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének, *Menyhei Gábornak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének, *Tornóczky Tamásnak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi docensének; **az egészségtudományok területén** *Kriszbacher Ildikónak*, az Egészségtudományi Kar egyetemi docensének ; **a közgazdaságtudományok területén** *Karoliny Mártonné Csetneki Zsuzsannának*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi docensének ; **a filozófiai tudományok területén** *Krokovay Zsoltnak*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi docensének; **a történettudományok területén** *Sashalmi Endrének*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi docensének; **a pszichológiai tudományok területén** *Révész Györgynek*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi docensének; **a földtudományok területén** *Hanusz Árpádnak*, a Nyíregyházi Főiskola főiskolai tanárának, *Nagyvárad Lászlónak*, a Természettudományi Kar egyetemi docensének, *Trócsányi Andrásnak*, a Természettudományi Kar egyetemi docensének; **a biológiai tudományok területén** *Puskás Lászlónak*, a Szegedi Biológiai Kutatóintézet tudományos munkatársának; **az építőművészet területén** *Bachmann Bálintnak*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi docensének, *Iványi Péternek*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi docensének, *iff. Kistelegdi Istvánnak*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi adjunktusának és *Szabó Évának*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi docensének.

A Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Doktori Bizottsága javaslatára a PTE Szenátusa sikeres védésük alapján *PhD.fokozatot ítelt oda:*

az orvostudományok területén *Almási Róbertnek*, a Seffer és Renner Magánklinika Kft. részlegvezető főorvosának, *Csontos Csabának*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Erhardt Évának*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Juhász Zsoltnak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Kelemen Ottónak*, az Általános Or-

vostudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Lengyel Ferencnek*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Papp Szilárd Lászlónak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Szűjártó Zsuzsannának*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Varga Gábornak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Varjú Ceciliának*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi adjunktusának;

az egészségtudományok területén *Vida Gabriellának*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi adjunktusának; **a közgazdaságtudományok területén** *Budai Eleonóranak*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Gróf Ágnes* ügyvezető igazgatónak, *Nagyné Lányi Beatrixnak*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Pintér Évának*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Schäfferné Dudás Katalinnak*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Szűcs Krisztiánnak*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanársegédjének; **Takács Andrásnak**, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanársegédjének; **a regionális tudományok területén** *Baráth Gabriellának*, az MTA Regionális Kutatások Központja Nyugat-magyarországi Tudományos Intézete tudományos segédmunkatársának; **az állam- és jogtudományok területén** *Bankó Zoltánnak*, az Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi adjunktusának, *Decastello Alicenak*, a Vita-Chi Bt. felülvéleményező főorvosának, *Polyák Gábornak*, az Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi adjunktusának; **a kommunikációs tudományok területén** *Dombrádi Krisztiánnak*, a Károli Gáspár Református Egyetem tanárának; **a pszichológiai tudományok területén** *Bede Nórának*, a Budapesti Gyermekvédelmi Szakszolgálat pszichológusának, *Iván Zsuzsanna* biológusnak, *Osváth Anikónak*, a PTE Egészségtudományi Kar főiskolai adjunktusának; **a nyelvtudományok területén** *Juhász Valériának*, a Szegedi Tudományegyetem egyetemi tanársegédjének, *Kátainé Koós Ildikónak*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem főiskolai adjunktusának, *Kuthy Erikának*, a gyöngyösi Károly Róbert Főiskola egyetemi adjunktusának, *Nádai Juliánnak*, a Széchenyi István Egyetem nyelv-tanárának, *Salamon Eszternek*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem főiskolai adjunktusának, *Sebestyénne Tar Évának*, a Kaposvári Egyetem főiskolai adjunktusának, *Wallendums Tiúndének*, a Budapesti Gazdasági Főiskola tanársegédjének; **az irodalomtudományok területén** *Szilágyi-Nagy Ildikó* újságírónak; **a történettudományok területén** *Gózszy Zoltánnak*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanársegédjének, *Vitári Zsoltnak*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanársegédjének; **a politikai tudományok területén** *Szabó Gábornak*, az Állam- és Jogtudományi Kar egyetemi adjunktusának; **a néprajztudomány területén** *Mikos Évának*, az MTA Néprajzi Intézete tudományos segédmunkatársának; **a neveléstudományok területén** *Pálmáiné Orsós Annának*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanársegédjének; **a földtudományok területén** *Bokor Bélának*, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar egyetemi adjunktusának, *Borsos Béla* író-fordító-tolmácsnak, *Dolgosné Kovács Anitának*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi docensének, *Kopcsay Lászlónak*, a Budapesti Gazdasági Főiskola főiskolai adjunktusának, *Lőrincz Katalinnak*, a Tourinform Veszprém irodavezetőjének, *Milics Gábornak*, a Nyugat-Magyarországi Egyetem egyetemi tanársegédjének; **a biológiai tudományok területén** *Gazdag Zoltánnak*, a Természettudományi Kar egyetemi tanársegédjének; **a kémiai tudományok területén** *Nagy Líviának*, a Természettudományi Kar tudományos munkatársának, *Takátsy Anikónak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanársegédjének; **a fizikai tudományok területén** *Mechler Mátyás Illésnek*, a Természettudományi Kar tudományos segédmunkatársának.

A Pécsi Tudományegyetem Egyetemi Doktori Bizottsága javaslatá-

ra a PTE Szenátusa sikeres védésük alapján **DLA fokozatot ítél oda: a képzőművészetek területén** *Ficzek Ferencnek*, a Kaposvári Egyetem egyetemi tanársegédjének, *Füzesi Heierli Zsuzsanna* keramikumművésznek, *Jancsikity Józsefnek*, a Kaposvári Egyetem egyetemi adjunktusának, *Lieber Erzsébet* festőművésznek, *Rezsőnya Katalinnak*, a Művészeti Kar egyetemi adjunktusának; **az építőművészetek területén** *Jámbor Imrének*, a Budapesti Corvinus Egyetem egyetemi tanárának, *Kiss Gyulának*, a Szent István Egyetem egyetemi adjunktusának, *Mezős Tamásnak*, a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal elnökének, *Perényi Lászlónak*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi adjunktusának és *Szabó Tamásnak*, a Finta és Társai Építész Stúdió Kft vezető építész tervezőjének.

A Pécsi Tudományegyetem Tudományos Tanácsa javaslata alapján az Egyetem vezetése **Publikációs Díjat** adományozott *dr. Boncz Imrének*, az Egészségtudományi Kar egyetemi docensének; *dr. Decsi Tamásnak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanárának; *dr. Husz Máriának*, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar egyetemi docensének; *Mechler Mátyás Illésnek*, a Természettudományi Kar tudományos segédmunkatársának; *Perjesiné Hámori Ildikónak*, a Pollack Mihály Műszaki Kar főiskolai tanárának; *Vajda Józsefnek*, a Pollack Mihály Műszaki Kar főiskolai tanárának.

A Pécsi Tudományegyetem Tudományos Tanácsa javaslata alapján az Egyetem vezetése **Excellence Publikációs Díjat** adományozott *dr. Bugár Gyöngyinek*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi docensének; *dr. Colin Fosternek*, a Művészeti Kar egyetemi tanárának; *dr. Farkas Évának*, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar egyetemi adjunktusának; *dr. Kriszbacher Ildikónak*, az Egészségtudományi Kar egyetemi docensének; *dr. Szekeres Júliának*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanárának; *Várady Gézá-nak*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi adjunktusának.

A Pécsi Tudományegyetem Tudományos Tanácsa javaslata alapján az Egyetem vezetése **Az Év Kiemelkedő Szellemi Alkotása Díjat** adományozott *dr. Aubert Antalnak*, a Természettudományi Kar egyetemi docensének; *dr. Barthó Lorándnak*, az Általános Orvostudományi Kar egyetemi tanárának; *dr. Figler Máriának*, az Egészségtudományi Kar egyetemi tanárának; *Hegyi Csabának*, a Művészeti Kar egyetemi tanársegédjének; *Katits Etelkának*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi docensének; *dr. Kelemen Jánosnak*, az Egészségtudományi Kar tanszékvezető főiskolai tanárnak; *dr. Oroszi Sándornak*, a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar egyetemi tanárának; *dr. Vigh Árpádnak*, a Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanárának.

A Pécsi Tudományegyetem Tudományos Tanácsa javaslata alapján az Egyetem vezetése **Pannonpower Tudományos Ösztöndíjat** adományozott *dr. Német Bélának*, a Természettudományi Kar egyetemi docensének. A Pécsi Tudományegyetem Tudományos Tanácsa javaslata alapján az Egyetem vezetése **E.ON Gazdasági Publikációs Díjat** adományozott *dr. Vörös Józsefnek*, a Közgazdaságtudományi Kar egyetemi tanárának. A Pécsi Tudományegyetem Tudományos Tanácsa javaslata alapján az Egyetem vezetése **E.ON Műszaki Publikációs Díjat** adományozott *dr. Jancskárné Anweiler Ildikónak*, a Pollack Mihály Műszaki Kar főiskolai docensének.

A Pécsi Tudományegyetemen a 2008-2009-es tanév kezdetére készült el a Pollack Mihály Műszaki Kar új épületegyüttese, melynek ünnepélyes átadása az ünnepi szenátusi ülés keretében történt meg. Elsőként *dr. Gabriel Róbert* rektor adott át kitüntetések a rekonstrukcióban élen járók részére. A Pécsi Tudományegyetem vezetése az Egyetem díszes alapító Okiratának hiteles mását, valamint a Pécsi Tudományegyetem címerével ellátott arany kitűzőt adományozta *Cseresnyés Lászlónak*, az Oktatási és Kulturális Minisztérium be-

ruházási főosztályvezetőjének.

A Pollack Mihály Műszaki Kar javaslata alapján a Pécsi Tudományegyetem érdekében kifejtett lelkiismeretes munkájáért **Rektori Dicséretben** részesült *dr. Bachmann Bálint*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi docense, *dr. ifj. Kistelegdi István*, a Pollack Mihály Műszaki Kar egyetemi adjunktusa, *Kvasznica Zoltán*, a Pollack Mihály Műszaki Kar dékáni hivatalvezetője és *Strasser Tibor* a Pécsi Tudományegyetem műszaki igazgatóhelyettese.

A Pollack Mihály Műszaki Kar vezetésének javaslata alapján a kari rekonstrukciós munkákban végzett kiemelkedő tevékenysége alapján a **Pollack Mihály Emlékérem Arany fokozatát** adományozta *dr. Hutter Ákosnak*, a Tervezési és Építészeti Ismeretek Tanszék egyetemi adjunktusának, *dr. Rohoska Csabának*, a Tervezési és Építészeti Ismeretek Tanszék egyetemi adjunktusának, *Bóhm Tibornak*, a Strabag Zrt. területi igazgatójának és *Hausznek Józsefnek*, a Strabag Zrt. főépítésvezetőjének.

A Pollack Mihály Műszaki Kar vezetése a kari rekonstrukciós munkákban végzett kiemelkedő tevékenysége elismerésül **Dékáni Dicséretet** adományozott *Sztranyák Ferenc* létesítményfelelősnek, *Armbruszt Ferenc* informatikai vezetőnek, *Csata Ildikó* projektvezetőnek, *Vilyevác Zoltán* főosztályvezetőnek, *Takács Zsolt* műszaki ellenőrnek, *Tutervai Mátyás* ügyvezetőnek és *Szován Géza* statikus tervező mérnöknek.

A megújult épületegyüttes szimbolikus átadásán *dr. Gábor Róbert* rektor, *dr. Szili Katalin*, a Magyar Országgyűlés elnöke és *Mecsi József* dékán vágta át a szalagot.

A Pécsi Tudományegyetem arany Pecsétgyűrűje

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa kimagasló egyetemi vezetői tevékenységéért a Pécsi Tudományegyetem arany Pecsétgyűrűjét adományozta Kovács L. Gábor professzornak.

A Tudomány Ünnepe

Az Országgyűlés 2003. évi XCIII. törvénye szerint minden évben november 3. a Tudomány Ünnepe napja. Azért lett november 3. a kiválasztott nap, mert 1825-ben ezen a napon ajánlotta fel Széchenyi István 1 évi jövedelmét egy olyan célra, melynek eredményeként létrejöhetett a hazai tudomány legjelentősebb intézménye, a Magyar Tudományos Akadémia.

Ehhez a kitüntetések és díjak átadásával is együtt járó eseményhez szervesen kapcsolódik egy egész hónap tudományos programsorozata. Ebben a hónapban számos rendezvényt tartanak az MTA Területi Bizottságai abból az alapvető célból, hogy a társadalom tudományos eredmények iránt érdeklődő tagjai megismerhesék azokat az emberiség jövőjét mélyen

érintő problémákat, amelyek jelenleg a kutatások homlokterében állnak.

Az MTA Pécsi Területi Bizottsága (PAB) is számos tudományos programot szervezett. A meghirdetett 8 program közül az egyik csokor a társadalom és a környezet közötti kapcsolat témakörét ölelte fel. A megnyitó előadás mellett – amelyet Mérszáros Ernő akadémikus „Miért lakható bolygó a Föld?” címmel tartott –, kiemelt programnak tekinthető Szabó Imre, környezetvédelmi és vízügyi miniszter, valamint Pálkás József, az MTA elnöke védnökségével meghirdetett „A fenntartható fejlődés és a megújuló természeti erőforrások környezetvédelmi összefüggései a Kárpát-medencében” címmel rendezett kétnapos nemzetközi konferencia. Szintén az ember és a környezete viszonyát tár-

gyalta – a PAB Közművelési Munkabizottsága szervezésében tartott „A négy elem az európai gondolkodásban” című kerekasztal-beszélgetés is.

A korábbi években a Tudomány Ünnepehez tartozó rendezvények sorában az ÁOK is több alkalommal részt vett. Bár nem a Tudomány Ünnepe hivatalos programjaként, de a Tudomány Ünnepe emlékeztetője, éppen a hivatalos ünnepnapon került sor az ETK „Egészségügyi Akadémia” címet viselő sikeres előadássorozatának idei záró előadására.

A Tudomány Napjának 2008. évi rendezvényei is tükrözték a magyar kutatók, tudósok eredményes hozzájárulását az emberiség tudásának, ismereteinek gyarapításához.

Biró Gábor

Jendrassik Lóránd emlékérem kitüntetés

DR. LUDÁNY ANDREA egyetemi tanár több évtizedes kiemelkedő színvonalú szakmai munkájának elismeréseképpen a Magyar Laboratóriumi Társaság legrangosabb kitüntetésében részesült, amikor 2008 szeptemberében megkapta a Jendrassik Lóránd emlékérmét.

Teljesen egyedülálló a magyar laboratóriumok történetében, hogy a PTE Laboratóriumi Medicina Intézetben jelenleg négy Jendrassik éremmel kitüntetett munkatárs tevékenykedik.

Dr. Kovács L. Gábor
intézetigazgató
az MTA levelező tagja

A 2008-2009-es tanév Dékáni pályamunkáinak eredményei

**I. MOLEKULÁRIS BIOLÓGIA, BIOKÉMIA, BIOFIZIKA,
IMMUNOLÓGIA, MIKROBIOLÓGIA**

ZSÚRI

Elnök: Dr. Szekeres Júlia egyetemi tanár (Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet)

Tagok: Dr. Czömpöly Tamás (Immunológiai és Biotechnológiai Intézet), dr. Hild Gábor (Biofizikai Intézet), dr. Kiss Katalin (Orvosi Biológiai Intézet), dr. Nagy Tamás (Laboratóriumi Medicina Intézet), dr. Veres Balázs (Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet)

I. díj

Balogh Attila, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Szabó Zoltán adjunktus, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet; dr. Wittmann István egyetemi tanár, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Központ; dr. Takátsy Anikó tanársegéd, Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet

Brubel Réka, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Lubics Andrea adjunktus és dr. Tamás Andrea adjunktus, Anatómiai Intézet

Szijártó Valéria Irén, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Nagy Gábor adjunktus, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet

II. díj

Lengl Orsolya, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Pintér Erika docens, dr. Szőke Éva tud. segédmunkatárs, Börzsei Rita PhD., Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Papp Judit, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Berki Tímea docens, dr. Bartis Domokos rezidens, Immunológiai és Biotechnológiai Intézet

III. díj

Kulcsár Kinga VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Ludány Andrea egyetemi tanár, dr. Kőszegi Tamás egyetemi docens, Laboratóriumi Medicina Intézet

Oklevél

Piski Zsolt VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Pytel József egyetemi tanár, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Naksebészeti Klinika, dr. Mestyán Gyula klinikai főorvos, Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet

Dékány Helga, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Ludány Andrea egyetemi tanár, Laboratóriumi Medicina Intézet

II. ÉLETTAN, KÓRÉLETTAN, GYÓGYSZERTAN, LABORATÓRIUMI DIAGNOSZTIKA

ZSÚRI

Elnök: dr. Kovács L. Gábor egyetemi tanár, Laboratóriumi Medicina Intézet

Tagok: dr. Garai János egyetemi docens, Kórélettani és Gerontológiai Intézet, dr. Karádi Zoltán egyetemi tanár, Élettani Intézet, dr. Kőszegi Tamás egyetemi docens, Laboratóriumi Medicina Intézet, dr. Lányi Éva egyetemi adjunktus, Laboratóriumi Medicina Intézet, dr. Pethő Gábor egyetemi docens, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

I. díj

Markovics Adrienn, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Helyes Zsuzsanna egyetemi docens és Sándor Katalin tudományos segédmunkatárs, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Popovics Petra, VI. évf. biológus hallgató, Természettudományi Kar. Témavezető: dr. Kovács Magdolna egyetemi tanár és dr. Rékási Zoltán egyetemi docens, Anatómiai Intézet

Szógyi Donát VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Koppán Miklós adjunktus és dr. Reglődi Dóra egyetemi docens, Anatómiai Intézet

Karishma Seomangal, V. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Cserenus Valér egyetemi tanár és dr. Nagy András Dávid tanársegéd, Anatómiai Intézet

II. díj

Bárdosi Réka, V. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Lénárd László egyetemi tanár és dr. László Kristóf egyetemi tanársegéd, Élettani Intézet

Rozmán Beáta Ildikó, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Jandó Gábor egyetemi docens, Élettani Intézet

Matkovics Attila, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Cserenus Valér egyetemi tanár és dr. Faluhelyi Nándor egyetemi tanársegéd, Anatómiai Intézet

III. díj

Borbély Éva, V. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Helyes Zsuzsanna egyetemi docens és Sándor Katalin tudományos segédmunkatárs, Farmakológiai és Farmakoterápiai Intézet

Heil Zsófia, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Molnár Zsolt egyetemi tanár, Aneszteziológiai és Intenzív Therápiás Intézet

Oklevél

Major Judit, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Decsi Tamás egyetemi tanár, Gyermekgyógyászati Klinika és dr. Ralph Rühl tudományos főmunkatárs, Debreceni OEC

Párniczky Andrea, V. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Cserenus Valér egyetemi tanár és dr. Faluhelyi Nándor tanársegéd, Anatómiai Intézet

Bálint Gábor, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Than Péter egyetemi docens, Ortopédiai Klinika és dr. Lőrinczy Dénes egyetemi tanár, Biofizikai Intézet

Farkas József, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Reglődi

Dóra egyetemi docens és dr. Kiss Péter egyetemi tanársegéd, Anatómiai Intézet

III. MORFOLÓGIA, PATOMORFOLÓGIA, KÉPALKOTÓ DIAGNOSZTIKA

ZSÚRI

Elnök: Dr. Pajor László egyetemi tanár, Pathológiai Intézet

Tagok: Dr. Gömöri Éva egyetemi adjunktus, Pathológiai Intézet, dr. Rékási Zoltán egyetemi docens, Anatómiai Intézet, dr. Weninger Csaba egyetemi docens, Radiológiai Klinika

I. díj

Stefanovits Ágnes, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Gócze Péter egyetemi tanár, Szülészeti és Nőgyógyászati Klinika

Sasvári Kata, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Kovács Tibor egyetemi docens és dr. Fehér Eszter tanársegéd, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum

III. díj

Lőcsei Zoltán VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Belley Szabolcs egyetemi adjunktus, Onkoterápiás Intézet

IV. KONZERVATÍV KLINIKAI ORVOSTUDOMÁNYOK

ZSÚRI

Elnök: dr. Wittmann István egyetemi tanár, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum

Tagok: Dr. Bajnok László egyetemi docens, I. sz. Belgyógyászati Klinika, dr. Hollódy Katalin egyetemi docens, Gyermekgyógyászati Klinika, dr. Király Ágnes egyetemi docens, Családorvostani Intézet és III. sz. Belgyógyászati Klinika, dr. Kiss Csaba osztályvezető főorvos, Immunológiai és Reumatológiai Klinika, dr. Kovács Tibor egyetemi docens, II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum

Kiemelt I. díj

Papp Viktória VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Illés Zsolt egyetemi docens, Neurológiai Klinika és dr. Szereday László egyetemi adjunktus, Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézet

Papp Viktória VI. évf. orvostanhallgató (kiemelt I. díj)

I. díj

Major Kinga VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Lantos János egyetemi docens, Sebészeti Oktató és Kutató Intézet és dr. Csontos Csaba egyetemi adjunktus, Aneszteziológiai és Intenzív Therápiás Intézet

Kuperczko Diána VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Janszky József egyetemi docens, Neurológiai Klinika

II. díj

Kalmár Zsuzsanna VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Janszky József egyetemi docens, Neurológiai Klinika

III. díj

Lenkey Zsófia VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Ajtay Zénó klinikai főorvos, Szívgyógyászati Klinika

Oklevél

Jakab László VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Molnár F. Tamás egyetemi docens, Sebészeti Klinika és dr. Molnár Tihamér egyetemi adjunktus, Aneszteziológiai és Intenzív Therápiás Intézet

Ferencz Dóra VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Radnai Béla egyetemi adjunktus, Családorvostani Intézet és III. sz. Belgyógyászati Klinika

Raffay Ágnes Csilla VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Péterfi Zoltán PhD., Baranya Megyei Kórház

Tóth Roland VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Tóth Zsolt egyetemi adjunktus, Szívgyógyászati Klinika és dr. Székely Andrea főorvos, Gyermekszív Központi Klinika, Budapest

Priegl Linda VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Gaszner Balázs egyetemi adjunktus, Szívgyógyászati Klinika

V. OPERATÍV KLINIKAI ORVOSTUDOMÁNYOK

Zsűri

Elnök: *Dr. Molnár F. Tamás* egyetemi docens, Sebészeti Klinika

Tagok: *Dr. Búki András* egyetemi docens, Idegsebészeti Klinika, *dr. Menyhei Gábor* egyetemi docens, Sebészeti Tanszék, *dr. Tóth Zsolt* egyetemi adjunktus, Szívgyógyászati Klinika, *dr. Villányi Kinga* egyetemi adjunktus, Urológiai Klinika

I. díj

Nedvig Klára VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Ferencz Andrea, Sebészeti Oktató és Kutató Intézet és dr. Lőrinczy Dénes egyetemi tanár, Biofizikai Intézet

III. díj

Burián András VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Lujber László egyetemi docens, Fül-Orr-Gégészeti és Fej-Nyak Sebészeti Klinika

Takács Katalin VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Solt Jenő főorvos, Baranya Megyei Kórház

Oklevél

Borbély Andrea Ágnes VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Buda Péter főorvos, Infektológia, Katasztrófaorvostani és Oxyológiai Intézet

VI. SZOCIÁLIS MEDICINA

Zsűri

Elnök: *dr. Huszár András* egyetemi docens, Igazságügyi Orvostani Intézet

Tagok: *dr. Végh Mária* egyetemi adjunktus, Családorvostani Intézet és III. sz. Belgyógyászati Klinika, *dr. Kiss István* egyetemi docens, Orvosi Népegészségtani Intézet, *dr. Karádi Kázmér* egyetemi docens, Magatartástudományi Intézet

I. díj

Kaszás Beáta VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Tiringer István tudományos segédmunkatárs, Magatartástudományi Intézet

Oklevél

Papp-Hertelendi Renáta, VI. évf. orvostanhallgató. Témavezető: dr. Tárnok András egyetemi adjunktus, Gyermekgyógyászati Klinika

Fotó: Kittkáné Bódi Katalin

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsának ülése

2008. október 8.

1. EGYETEMI DOCENSI PÁLYÁZAT VÉLEMÉNYEZÉSE

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja az egyetemi docensi pályázat elfogadását az egyetem rektorának.

Név	I	N	T
Dr. Bíró Zsolt	75	1	4
Szemészeti Klinika			

2. DÉKÁNHELYETTESI PÁLYÁZAT VÉLEMÉNYEZÉSE

Dr. Komoly Sámuel professzor, a Neurológiai Klinika vezetője megbízottként töltötte be a tisztséget. Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a dékánhelyettesi pályázat elfogadását az egyetem rektorának.

Név	I	N	T
Dr. Komoly Sámuel	74	2	3
egyetemi tanár			

3. HONORIS CAUSA DOKTORI CÍM ADOMÁNYOZÁSA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a „Honoris causa” doktori cím előterjesztését a Szenátusnak.

Név	I	N	T
Dr. Gabriel Elgavish	69	4	7

4. CÍMZETES EGYETEMI DOCENSI CÍM ADOMÁNYOZÁSA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a címzetes egyetemi docensi cím előterjesztését a Szenátusnak.

Név	I	N	T
Dr. Nemes Zsuzsa főorvos	74	2	3

5. KLINIKAI ORVOSTUDOMÁNYOK DOKTORI ISKOLA

ELNÖKI TISZTSÉGÉRE TÖRTÉNŐ MEGBÍZÁS

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a Klinikai Orvostudományok Doktori Iskola elnökének megbízását a kar dékánjának.

Név	I	N	T
Dr. Komoly Sámuel	77	2	2
egyetemi tanár			

6. KARI INFORMATIKAI BIZOTTSÁG ELNÖKÉNEK MEGVÁLASZTÁSA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a Kari Informatikai Bizottság elnökének megbízását Dékán úrnak.

Név	I	N	T
Dr. Kiss István	70	5	6
egyetemi docens			

7. OKTATÁSFEJLESZTÉSI BIZOTTSÁG LÉTREHOZÁSA ÉS ELNÖKÉNEK MEGVÁLASZTÁSA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja az Oktatás Fejlesztési Bizottság elnökének megbízását a kar dékánjának.

Név	I	N	T
Dr. Wittmann István	74	5	-
egyetemi tanár			

8. NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK BIZOTTSÁG LÉTREHOZÁSA ÉS ELNÖKÉNEK MEGVÁLASZTÁSA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a Nemzetközi kapcsolatok Bizottság elnökének megbízását a kar dékánjának.

Név	I	N	T
Dr. Menyhei Gábor	78	2	1
egyetemi docens			

9. DIÁKJUTTATÁSI ÉS KOLLÉGIUMI BIZOTTSÁG ELNÖKÉNEK MEGVÁLASZTÁSA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa az alábbi szavazati eredménnyel javasolja a Diákjuttatási és Kollégiumi Bizottság elnökének megbízását dékán úrnak.

Név	I	N	T
Ignác Ferenc	71	1	7
V. évf. orvostanhallgató			

10. A PTE TVSZ 2. SZ. MELLÉKLETÉNEK KIEGÉSZÍTÉSE

AZ ÁLTALÁNOS ORVOSKARI SPECIALITÁSOKKAL

Az Általános Orvostudományi Kar Tanács 53 igen szavazattal megszavazta, hogy a négy féléves kötelező testnevelésből egy, vagy két félév a VI. éven is teljesíthető legyen.

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 40 igen szavazattal támogatja, hogy az elektív kurzusok legalább 90 %-át kell teljesíteni a VI. évre való beiratkozáshoz.

11. MŰVÉSZETTERÁPIA SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉS, A MŰVÉSZETI KAR ÉS AZ ÁLTALÁNOS ORVOSTUDOMÁNYI KAR KÖZÖS PROGRAMJA

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a Művészetterápia szakirányú továbbképzés közös programját a Művészeti Kar és az Általános Orvostudományi Kar között.

12. SUGÁRBIOLÓGIAI INTÉZETI TANSZÉK LÉTESÍTÉSE

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 1 tartózkodás mellett elfogadta a nem önálló Sugárbiológiai Intézet Tanszék létesítésének előterjesztését a Szenátushoz.

13. KOMPLEMENTER MEDICINA INTÉZETI TANSZÉK LÉTESÍTÉSE

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa 6 nem és 9 tartózkodás mellett elfogadta a nem önálló Komplementer Medicina Intézet Tanszék létesítésének előterjesztését a Szenátushoz.

14. NEURORADIOLÓGIAI INTÉZETI TANSZÉK LÉTESÍTÉSE

Az Általános Orvostudományi Kar Tanácsa egyhangúlag elfogadta a nem önálló Neuroradiológiai Intézet Tanszék létesítésének előterjesztését a Szenátushoz.

Bemutatjuk dr. Biró Zsoltot, a PTE ÁOK Szemészeti Klinikájának vezetőjét

SZAKMAI ÖNÉLETRAJZ

Szeretett szülővárosomban, Pécsen jártam általános iskolába, majd a Nagy Lajos gimnázium angol tagozatán érettségiztem 1977-ben. 1983-ban végeztem a Pécsi Orvostudományi Egyetem Általános Orvosi Karán. Egyetemi éveim alatt 2 éven keresztül a Biológiai Intézetben demonstrátor voltam, kezdeti tudományos munkámat az azóta elhunyt *dr. Tomcsányi Tihamér* irányította.

Az egyetem elvégzése után a POTE (jelenleg PTE ÁOK) Szemészeti Klinikáján kezdtem el dolgozni 1983. október 1-től. 1987-ben Budapesten jeles eredménnyel szakvizsgáztam szemészetből. 1988-ban tanársegédi, 1993. november 1-től egyetemi adjunktusi kinevezést kaptam. 1998. július 1-től neveztek ki egyetemi docenssé. A klinika férfi osztályának vezetésével 1988-ban bíztak meg. 1997. február 1-től a POTE Szemészeti Klinikán Intézetigazgató-helyettesi kinevezést kaptam.

2005-ben külföldi munkavállalás révén Angliában dolgoztam.

2006. április 1-től osztályvezető főorvosi kinevezést kaptam Budapestre, a Fővárosi Önkormányzat Szent Imre Kórházába, ahol 2008. június 30-ig dolgoztam.

2008. július 1-től pályázat útján a PTE ÁOK OEC Szemészeti Klinika intézetigazgatói posztját töltöttem be.

A szemészetben belül a modern műtéti technika (mikrosebészet, műlencse beültetés, ideghártya-leválás ellenes műtétek, szaruhártya átültetés), az anyagcsere betegségek szemészeti vonatkozásai (elsősorban a diabeteses szemfenéki elváltozások), és a lézertechnika (refraktív és szemfenéki laser) szemészeti alkalmazása érdekelt. Bizonyos műtéti eljárások (pl. hátsócsarnok műlencse sclera-varrattal történő rögzítése, viszkoexpresszió, phacoemulsificatio) és lézer-kezelési eljárások (pl. az ún. „grid-pattern” kezelési technika diabeteses maculaedema esetén) magyarországi bevezetésében kollégáimmal úttörő szerepet játszottunk.

A fenti témákban hazai és nemzetközi szemészeti kongresszusokon több mint 230 előadást tartottam, és több mint 70 közleményem jelent meg, többségük angolul. Öt könyvet írtam illetve szerkesztettem (kongresszusi kiadványok), és ezekben több mint tíz könyvfejezetet írtam.

Kandidátusi disszertációm 1995-ben védtem meg, címe: A lencsetok szerepe

nyitott tokos szürkehályigműtét és műlencse-beültetés kapcsán. 2002-ben habilitáltam.

Angol nyelvből középfokú (1981), német nyelvből alapkú (1994) állami nyelvvizsgám van.

Klinikai pályafutásom alatt eddig 80 külföldi kongresszuson és 24 külföldi tanulmányúton vettem részt, 16 ösztöndíjat pályáztam meg sikeresen.

A Szemészeti Klinikán gyakorlatok és előadások tartásával vettem részt a magyar és angol csoportos orvos-tanhallgatók szemészeti oktatásában. Ed-dig 14 államvizsga dolgozat megírásánál voltam instruktör. Több kreditpontos kurzust vezettem magyarul és angolul, és több mint 10 hallgató TDK munkáját irányítottam.

A Szemészeti Klinika szervezésében posztgraduális képzés keretében szemorvosok részére tartott 26 mikrosebészeti tanfolyamon vettem aktívan részt.

Egyik fő szervezője voltam a Pécsen 1991-ben és 1993-ban megrendezett első és második „International Retina Workshop”-nak, 1997-2002-ig a Magyar Szemorvos Társaság éves kongresszusainak, illetve 1998 és 2008 között a Magyar Műlencse Implantációs és Refraktív Sebészeti Társaság (SHIOL) évente megrendezett kongresszusainak.

Tagja vagyok több hazai és nemzetközi szemészeti társaságnak. 1995-ban a Szemészeti Szakmai Kollégium tagjává választottak. 1997-től a Magyar Szemorvos Társaság titkára, 1998-tól a Magyar Műlencse Implantációs és Refraktív Sebészeti Társaság (SHIOL) főtitkára lettem, majd 2004-ben az SHIOL elnökévé választottak. Jelenleg az SHIOL elnökeként 2. periódusomat (2007-2010) töltöm. 2000-ben a Román Szemorvos Társaság tiszteletbeli tagja lettem, 2002 áprilisától a Temesvári „Viktor Babes” Egyetemre kaptam vendégprofesszori kinevezést.

2005-ben az Európai Szürkehályog és Refraktív Sebészeti Társaság (ESCRS) elnökségi tagja lettem, és ugyanebben az évben beválasztottak az 1964-ben alapított „International Intraocular Implant Club”-ba, aminek taglétszáma 250 főben limitált.

Az „International Ophthalmology” című folyóirat szerkesztő bizottsági tagja va-

gyok, és rendszeresen lektorálok hazai (Szemészet, Orvosi Hetilap, Gyógyszereink) és külföldi (Annals of Ophthalmology, Croatian Medical Journal, International Ophthalmology, Journal of Cataract and Refractive Surgery, Acta Ophthalmologica Scandinavica, EYE) folyóiratoknál.

2001. szeptember és 2004. szeptembere között „Széchenyi” ösztöndíjas voltam.

2007. decemberében a Debreceni Egyetem szenátusától címzetes egyetemi tanári címet kaptam.

A SZEMÉSZETI KLINIKÁRÓL

A Pécsi Tudományegyetem Általános Orvosi Karának Szemészeti Klinikája az egyik legkiválóbb hazai szemészeti központ, melynek 3-as feladatán (gyógyítás, oktatás, kutatás) túl kiemelt jelentőséget ad a regionális központi szerepe.

A modern szemészeti diagnosztika és terápiás lehetőségek széles skálája biztosított.

A klinika műtéti tevékenysége (az orbita betegségeinek kivételével) valamennyi területen magas színvonalon áll.

A klinikán dolgozó szakemberek szakmai tudása kiváló, eredményeiket hazai és nemzetközi előadásokon, folyóiratokban rendszeresen publikálják. Öten tudományos minősítéssel rendelkeznek.

A szakovosképzésre és a továbbképzésre a klinika hagyományosan igen nagy gondot fordít.

A jelenlegi értékeket megőrizve tovább kell lépni, követve a nemzetközi fejlődési irányokat (pl. a műtéti területeken: ambuláns sebészet, mikroincíziós sebkészítés, topical anaesthesia alkalmazása, a multifokális illetve tórikus műlencsék rutinszerű beültetése a betegek igényei és lehetőségei szerint).

Igen fontos a fiatalok támogatása a szakmai kapcsolatok építésében, ösztöndíjak elnyerésében, tudományos minősítések szerzésében. A külföldi tanulmányutakon, nemzetközi kongresszusokon való részvétel lehetőségét biztosítani kell számukra.

Az egyetem és a régió intézeteivel jó szakmai kapcsolatok kialakítására illetve fenntartására törekszünk. Fontos a klinikán folyó szakmai munka dokumentálása, az eredmények értékelése illetve publikálása nem csak a szakma, hanem a helyi sajtó révén a lakosság felé is.

A klinika elsődleges célja a betegközpontú, igen magas színvonalú gyógyítási tevékenység kell hogy legyen, ami az oktatásnak, kutatásnak is alapot biztosít. A klinika szerepe a progresszív betegellátásban az évek óta zajló egészségügyi átalakítás (nem reform!) kapcsán jelentősen háttérbe szorult, s kérdés, hogy valaha is viszonyerhető-e korábbi helyét. A meglévő értékekből akkor sem szabad engedni!

A betegek klinikai gyógyító munka iránti bizalma, kötelez bennünket.

A műtéti tevékenység kb. 80%-át a szürkehályog műtét adja. Ennek gyakorisága a népesség öregedésével várhatóan növekedni fog. Az utóbbi években előtérbe kerültek refraktív (a szem fénytörését befolyásoló) szempontok is, a betegek igénye ugrásszerűen megnőtt a minőségi látásélesség (multifokális, tórikus műlencsék) iránt.

Az új érzéstelenítési módszer (Topical anaesthesia) a betegek számára kíméletesebb, az ambuláns műtéteknél javasolt alkalmazásuk. Az újabb (szembe adható) antibiotikumok a gyulladásos szövődményeket drámaian csökkentették, ezáltal a betegek követése, a kontroll vizsgálatok csökkentése biztonsággal megoldható.

A szaruhártya átültetés egyik magyarországi központja a Pécsi Szemklinikum. Itt is új műtéti eljárások kerültek ismertetésre az elmúlt években, ezek bevezetése szükséges.

Országosan (sőt világviszonylatban is) az időskori makuladegeneráció a 60 év feletti lakosnál a látásromlás elsődleges oka. Jelenleg is több kezelési eljárással próbálkoznak, klinikai vizsgálatok folynak, melyekből a klinika aktívan ki szeretné venni a részét.

A graduális és a posztgraduális képzés a klinika egyik legfontosabb feladata. A szemészet az V. évfolyamon, fél éves tantárgyként szerepel. Több mint 10 éve angolul is zajlik az oktatás, és a közeljövő újabb kihívása a német nyelvű oktatás beindítása. A heti egy tantermi előadást az aktuális témában leginkább jártas, minősített, felkészült előadók tartják, a heti 2 óra gyakorlaton pedig a betegbemutatásra, terápiás és műtéti lehetőségek ismertetésére fektetjük a hangsúlyt.

A szemészet mindig népszerű volt a hallgatók körében TDK munka (dolgozatok) formájában, illetve államvizsga dolgozatok írásánál. Ez a klinika orvosainak is jó alkalom arra, hogy a majdani rezidensteket kiválogassák az érdeklődők közül.

A rezidensképzés a társ klinikákkal történt egyeztetés alapján didaktikusan, magas színvonalon kell hogy történjen. Műtéti szakmáról lévén szó elengedhetetlen, hogy a szakvizsgára a rezidens az alapvető műtéti beavatkozásokat is elsajátítsa.

Regionális kötelezettséggel a posztgra-

rátvevőjeként. A fiatalok részére ez a lehetőség komoly vonzerőt jelenthet a klinikán maradáshoz, illetve a magas színvonalú kutatómunkához.

Elengedhetetlen pályázatok írása a tudományos tevékenység hosszú távú finanszírozásához. Jelenleg folyamatban van az EU illetve az Európai Szürkehályog Sebészeti Társaság (ESCRS) által közösen finanszírozott pályázat, melynek elbírálása decemberre várható. Az ESCRS vezetőségi tagjaként bízom a pályázat pozitív elbírálásában.

duális képzéseket meg kell szervezni, és azokat magas színvonalon le kell bonyolítani. Egyéni továbbképzésekre a klinika igyekszik lehetőséget biztosítani, akár régió kívüli érdeklődőknek is.

A klinika orvosai rendszeresen közölnek cikkeket hazai és nemzetközi folyóiratokban, kongresszusokon előadásokat tartanak, a tudományos munka tehát magas szintű és eredményes.

Fontosnak tartom a nagyon jó külföldi kapcsolatok (Németország, Anglia, Ausztria, India) további bővítését, a tudományos együttműködés kölcsönösen előnyös jobb kihasználását. Céлом, hogy a klinika orvosai minél több nemzetközi kutatásba, kooperációba kapcsolódjanak be.

A nemzetközi cégek által finanszírozott multicentrikus tanulmányokban való részvétel igen hasznos. A szponzorok révén lehetőség van tudományos fórumokon, kongresszusokon való részvételre, és közölni is könnyebb egy ilyen tanulmány

Fontosnak tartom, hogy a klinika orvosai minél több tudományos illetve szakmai társaságnak legyenek a tagjai, hogy a szakmát illetve a klinika működését is befolyásoló döntéseknél ott lehessenek és képviselhesék a klinika érdekeit.

A Szemészeti Klinika abból a szempontból kedvező helyzetben van, hogy nem kell integrálódnia, nincs a városban másik szemészeti fekvőbeteg intézmény. Ez ugyanakkor nagy felelősséget is ró az itt dolgozókra, hiszen az itt élő betegeket maradéktalanul el kell látni.

A rosszul látó, és legtöbbször idős, nehezen mozgó betegekkal szemben az empátiának nagy jelentősége van.

A Szemészeti Klinika orvosai és valamennyi munkatársával azon leszek, hogy a hozzánk bizalommal forduló betegek a kor színvonalán álló, sikeres ellátásban részesüljenek.

Dr. Biró Zsolt

Az Onkoterápiás Intézet jelene, fejlesztési elképzelések

A jelentős szakmai, személyi és infrastrukturális fejlesztéseket végrehajtó *Ésik Olga* professzor asszony nyugdíjba vonulása után *dr. Mangel László* kapott megbízást az Intézet vezetésére 2007. áprilisában. Jelentős előrelépés történt a kemoradioterápia területén, és a klinikai szemlélet előtérbe helyezésében. Erre az időre esett a Baranya Megyei Kórház Onkológiai Osztályának megszűnése és ezen feladatok ellátása is az Onkoterápiás Intézetre hárult. A túlzsúfoltság megszüntetése végett a Nőgyógyászati Klinika volt ambulanciáján az egyetemi vezetés támogatásával onkológiai ambulancia került kialakításra négy vizsgáló helyiséggel. A személyzet egy részének átvételére is sor került, jelenleg 55 ágyas onkológiai osztály áll a kemoterápiás és sugárkezelésben részesülő betegek rendelkezésére. Nagy eredmény, hogy gyakorlatilag valamennyi beteg kezeléséről ún. onkológiai team dönt. Megítélésünk szerint ezek a team-ek mind a társ klinikákkal, mind a Baranya Megyei és Szekszárdi Kórházzal jól együttműködnek. A kemoterápiás kezeléseket elsősorban Baranya megyei betegeknél végezzük, de az egyetemi intézetben lehetősége van területen kívüli betegek kezelésére is. A sugaras kezelések elsősorban Baranya és Tolna megyei betegek számára biztosítottak, de itt is sor kerül területen kívüli betegek ellátására is. Lehetőség van speciális sugárterápiás ellátásokra is, nevezetesen a főleg agydaganatok esetében alkalmazott, az Idegsebészeti Klinikával közösen végzett, ún. sztereotaxiás (térorientált) besugárzásra is. Ez a módszer kis daganatok, elsősorban metastasisok ellátásában már rutinszerű kezelésnek számít. Az agydaganatok tekintetében egyébként országosan is elismerten vezető központ az Intézet. Ugyancsak kiemelkedő az emlő és colorectalis daganatok kezelése, a Sebészeti Klinikával együttműködve.

Jelenleg az Intézet több klinikai vizsgálatban vesz részt, mely lehetőséget teremt új gyógyszerek, illetve gyógyszer-kombinációk elsőként történő hazai alkalmazására.

Az Intézet kiemelkedő feladata az oktató-nevelő munka. Korábban a sugárterápia oktatása a radiológia tantárgy keretében történt, ez így volt a 60-as évek elejétől kezdve. 14 óra elméleti előadás és 4 óra gyakorlat képezte a sugárterápia oktatását, amely egy félévre terjedt ki és szigorlattal zárult a radiológiai diagnosztika és terápia közös jegyével. Emellett speciál kollégium keretében is folyt oktatás Klinikánkon. Daganat immunológia, neuroonkológia és emlődaganat témakörből kreditpontos kurzusokat tartottunk. 2006-tól önálló onkológiai tárgy került bevezetésre, fél éves időtartamra, 24 órában. Az orvostanhallgatók képzése ma-

gyar, angol, és német nyelvű oktatás keretében történik, ugyancsak onko-

lógiai oktatásban részesülnek fogorvostan hallgatók is. Emellett részt veszünk a szakorvos képzésben, továbbképzésben és háziorvos rezidensképzésben is. Saját rezidensképzésünk is van. Az Intézet sugárterápia és klinikai onkológia területén szakorvos képzőhely lett, három oktató kapott megbízást szakorvosok vizsgáztatására is. Részt veszünk a munka melletti asszisztensképzésben. További kreditpontos továbbképző tanfolyamokat is tervezünk, többek között az Országos Onkológiai Intézettel együttműködésben. Az Országos Onkológiai Intézet egyúttal társtanszékiünk is, vezetője Kásler Professor Úr, karunk egyetemi tanára. PhD alprogramban részt veszünk, több újabb PhD téma kiírását is tervezzük.

Tudományos minősítése hét oktatónak van, tudományos munka terén szorosan együttműködünk a Biokémiai Intézettel, a társ klinikákkal, valamint a Szegedi Klinika Sugárterápiás részlegével. Rendszeresen szerepelünk hazai és nemzetközi kongresszusokon, tudományos rendezvényeken. Ezekon színvonalas előadásokkal szerepelnek sugárfizikusaink is.

Szakmai társaságok vezetőségében képviselve vagyunk, az Intézet igazgatója a Magyar Sugárterápiás Társaság leendő elnöke, tagja a Szakmai Kollégiumnak is.

Intézetünk kapott megbízást a Magyar Sugárterápiás Társaság IX. kongresszusának 2009. májusában történő megrendezésére, amely egyúttal lehetőséget teremt a nemzetközi kapcsolatok további fejlesztésére is.

A fejlesztési elképzelések között kiemelt helyen szerepel a második gyorsító beszerzése a jelenlegi gyorsító, kobaltágyú és After Loading készülék mellé. Ezzel többek között a speciális kezelések jelentős számbe-
li növelését tudnánk megvalósítani.

Saját CT a tervezéshez kívánatos volna, erre használt készülék beszerzésében látunk lehetőséget.

Szükségesnek látjuk további orvosi létszám növelését, valamint rezidensek számának emelését is.

Kívánatos volna további fekvőbeteg ágyfejlesztés, amelyre bízottá ígérettel rendelkezünk.

Tervezzük nemzetközi kapcsolataink további bővítéseit, elsősorban a szomszédos, de német és amerikai intézetekkel is.

Mindezek megvalósulása után úgy érezzük, hogy európai színvonalú onkológiai centrum jöhet létre Pécsre.

Dr. Csere Tibor

Pécs, 2008. október 2.

Bálint-csoport továbbképzés

2008. november 20-án fontos és érdekes továbbképzésen vehettek részt azok a pszichiáterek, pszichológusok, szociális munkások, orvostanhallgatók, akik eljöttek meghallgatni *dr. Harrach Andort*, a Sigmund Freud Egyetem oktatóját (a Magyarországi Bálint Mihály Pszichoszomatikus Társaság vezetőségi tagja, kiképzője, a Német Orvosi Kamara (Hessen) pszichoszomatikus és pszichoterápiás szakorvos kiképzője, Bálint-csoport vezetője). Az előadó több mint három évtizeden keresztül dolgozott a német pszichoszomatikus ellátásban, intézményvezetőként pedig hozzájárulhatott a pszichoszomatikus képzés és ellátás továbbfejlesztéséhez is. Harrach Andor előadásaiban a *Bálint Mihály* által kidolgozott képzési és szupervíziós forma, az ún. Bálint-csoport korszerű megközelítésmódjáról adott összefoglalást. A klasszikus Bálint-csoportok célja az orvos-beteg kapcsolat pszichodinamikus tör-

ténéseinek vizsgálata, ezáltal a pszichoszomatikus betegek mélyebb diagnosztikus megértése, hatékonyabb kezelése, valamint az orvos/segitő szakmai önismeretének és személyiségfejlődésének elősegítése. Az elmúlt évtizedekben kidolgozott és általánosan elfogadottá vált bio-pszicho-szociális megközelítés azonban az orvos-beteg kapcsolat kontextusának, szakmai környezetének a figyelembevételét is hangsúlyosabbá tette. Harrach Andor ennek a tágabb szemléletmódnak az elkötelezett képviselője. Előadásában a saját képzési gyakorlatából hozott példáival jól érzékeltette, hogy az orvos-beteg kapcsolat „ökológiai” perspektívája hogyan segíti a gyakorló orvosok alkalmazkodását az egyre komplexebbé váló modern orvostudomány kihívásaihoz. Dr. Harrach Andor, a Magatartástudományi Intézet németnyelvű kreditpontos kurzusai keretében is tartott előadást a pszichoszomatikus el-látás és a Bálint-csoportos képzés témáiban.

Dr. Tiringier István

Magatartástudományi Intézet

Dr. Makovitzky József akadémiai székfoglalója

A Magyar Tudományos Akadémia 177. közgyűlésén az elmúlt év májusában dr. Makovitzky Józsefet a tudós testület külső tagjává választotta. Prof. Makovitzky József néhai Romhányi György és Jobst Kázmér nyomdokaiba lépett ezzel, méltó utódként. Munkásságával (150 publikáció, 17 könyvrészlet, 1 monográfia) folytatta többek között a pécsi iskola polarizációs optikai hagyományait, melyet a már említettek mellett Bukovinszky Anna, Jobst Kázmér, Német-Csóka Mihály, Deák György, Fischer János, Kellermayer Miklós, Németh Árpád és Módos László (Debrecen) neve fémjelez.

Emellett 1983-ban elsők között foglalkozott Makovitzky József prof. Lapis Károly és prof. Tanka Dezső tanítványaként a szénhidrát-antigének expressziójával human chronicus pancreatitisben és pancreas carci-

nomákban. Tanítványával, dr. Mylonas-szal (München) a humán normális és a kóros endometrium immunpathologiai analízisét végezte el.

A székfoglaló előadásra 2008. október 22-én (Liszt Ferenc születésnapja) 14 órai kezdettel „A glykokonjugátok topooptikai reakciói címmel” az MTA budapesti, Rossevelt téri Székházának nagytermében került sor. A székfoglaló a hazai tudományos közélet jeles eseményévé vált. Közel 100 meghívott és érdeklődő résztvevő nagy figyelemmel hallgatta Makovitzky professzor a laikus közönség számára is érthető előadását, melyvel bepillantást nyerhettünk a polarizációs mikroszkópia világába.

A székfoglaló végén az Orvostudományi Osztály elnöke, Romics László professzor adta át a díszes oklevelet, s méltatásában említette Makovitzky professzor tanítványai soka-

ságát, kiemelkedő nemzetközi oktatói tevékenységét, valamint iskolamegőrző- és teremítő teljesítményét.

A gratulálók sorában ott voltak a pécsi pályatársak (Tigyi József, Szolcsányi János, Jobst Kázmér akadémikusok, Ertl Tibor, Fekete Máttyás, Szeberényi József professzorok), köztük jó barátja Emődy Levente professzor. A budapesti akadémikusok sorában ott láthatuk Lapis Károlyt, Palkovits Miklóst, Halász Bélát, Sótorny Pétert, Eckhardt Sándort, valamint Somogyi János biokémikus professzort. Prof. Papp Gyula és prof. Telegdy Gyula akadémikusok Szegedről voltak kíváncsiak valamikori tanítványuk előadására.

A budapesti tanítványok mellett a székfoglaló végén német nyelven üdvözölte megjelent németországi tanítványait és munkatársait. Ezt követte a fogadás, ahol több élmény felelevenítésére, és eszemecserére került sor.

Kimagasló elismerést kapott a Szívgyógyászati Klinika fiatal orvos-kutatója

Junior Prima „Magyar Tudomány” kategória díjjal jutalmazták dr. Varga-Szemes Ákos orvost

A Prima Primiissima Alapítvány kezdeményezésére tavaly hozták létre a Junior Prima díjat, amely a tavalyi háromról idén kilenc kategóriára bővült. A Junior Prima „Magyar Tudomány” kategória díj gondozását 2007-ben a Magyar Fejlesztési Bank Zrt. társalapítóként vállalta. 2008. október 3-án összesen hét tudományterület fiatal tudósai vehették át a magas erkölcsi elismerést kifejező díjat a Budapesti Corvinus Egyetem „60 éves a Közgáz” Jubileumi Tudományos Eseménysorozatának keretében szervezett gálaesten.

A hazai tudományos élet neves személyiségeinek, az Akadémia, a tudományegyetemek és kutatóintézetek kiválóságainak jelenlétében a tíz fiatal tudós kutató közt dr. Varga-Szemes Ákosnak, a Pécsi Szívgyógyászati Klinika kutató orvosának Eric S. Maskin Nobel-díjas közgazdász, valamint dr. Erős János, a Magyar Fejlesztési Bank vezérigazgatója adta át a Junior Prima díjat „Magyar Tudomány” kategóriában.

A díj a fiatal tudósok számára az eddig elért szakmai sikerek mellett komoly nyilvános társadalmi elismerést jelent. Felkért ajánlóként ebben az évben az egyes tudományterületek szaktekintélyei, akadémikusok, professzorok összesen 23 fiatal elismerésre tettek javaslatot. Közülük választották ki azt a tíz tudós kutatót, akik fiatal életkoruk ellenére nemzetközi szinten is magasan jegyzett tudományos kutatási eredményekkel, publikációkkal büszkélkedhetnek. Az erős mezőnyben végül a publikációk, előadások, hivatkozások számán túl, a kutató területen elért tudományos novumok alapján döntött a díjak sorsa.

További díjazottak 2008-ban: dr. Bánóczy Zoltán szerves kémikus, dr. Halász Júlia biológus, dr. Katz Sándor fizikus, Kocsis Bence fizikus, Lajos Veronika etnográfus, dr. Lazár Áron kutató orvos, Ludányi Anikó biológus, Máthé András matematikus, dr. Tapasztó Levente fizikus.

Dr. Varga-Szemes Ákos 2007-ben szerzett diplomát a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Karán. Egyetemistaként tudományos diákköri tevékenységet végzett Dr. Simor Tamás és Dr. Tóth Levente témavezetésével a Pécsi Szívgyógyászati Klinikán. Az ő segítségével végzett kutatásokat szív MRI, a myocardium funkciójának, perfúziójának és az életképességének megítéléséről. Ötödéves

hallgatóként már klinikai koordinátori szerepet töltött be egy multicentrikus nemzetközi vizsgálatban. 2006-ban kiemelt I. díjat kapott a helyi Tudományos Diákköri Konferencián és elnyerte a „Diákok a tudományért” alapítvány támogatását. 2007-ben az Országos Tudományos Diákköri Konferencián Semmelweis különdíjjal jutalmazták. A Szívizombetegségben Szenvedőkért Alapítvány tudományos pályázatán I. díjat kapott. 2007-ben kezdte el PhD-tanulmányait „A myocardium ischaemiás és non-ischaemiás károsodásának klinikai, morfológiai, immunológiai és molekuláris biológiai mechanizmusai. Új diagnosztikai és terápiás lehetőségek a szívsebészetben és szívgyógyászatban. A coronaria revascularisatio és myocardium protekció” Doktori Iskolában prof. Papp Lajos programvezetésével és prof. Simor Tamás témavezetésével. 2008. nyarán nyerte el a University of Alabama at Birmingham, Department of Biochemistry and Molecular Genetics kutatói állását. A Junior Prima díjra prof. Papp Lajos ajánlotta.

Sajtóközlemények és dr. Varga-Szemes Ákossal készített interjú, illetve a többi díjazottat bemutató füzet az alábbi weboldalakon olvashatóak: <https://www.mfb.hu/aktualis/sajtokozlemenyek/11300-7bff>

<http://www.magyarhirlap.hu/cikk.php?cikk=154663>

<http://pecsiujsag.hu/index.php?p=article&aid=11117>

További sikereket kívánok a díjazottnak és minden kutatónak és ezúton kívánok boldog ünnepeket az olvasóknak.

Bognár Rita

PTE OEKK ÁOK Innovációs és Pályázati Igazgatóság

Kosztolányi György, Melegh Béla

A genetikai vizsgálatok és kutatások, valamint a biobankok működésének törvényi szabályozása

2008 tavaszán törvény született a genetikai ismeretek klinikai alkalmazásának, a humángenetikai kutatásoknak a szabályozására. Mivel az élettudományok elmúlt években legdinamikusabb fejlődő területének, a genetikának a fejleményei – közvetve vagy közvetlenül – a kar több intézetét is érintik, feladatunknak tekintjük, hogy az Orvostudományi Bizottságban rövid áttekintést adjunk a jogszabályról. Szükséges a tisztelt Kollegák tájékoztatása már csak azért is, mert mostantól fogva a nem megfelelő eljárás törvénybe ütközőnek minősülhet. A Pécsi Orvostudományi Bizottságban való beszámolóknak ráadásul külön színteret adnak a pécsi vonatkozások.

I. A törvényi szabályozás szükségessége

A genetikai kutatásoknak köszönhetően a genetikai vizsgálatok a klinikai diagnosztika mindennapos részévé váltak, ígéretes kutatások indultak el a gyakori betegségek kórokanak, patomechanizmusának feltárására, új kezelési lehetőségek kimunkálására. A biológiai mintákból fontos következtetések nyerhetők az érintett személy jövőben valószínűsíthető betegségeire is.

Az egyénekre jellemző génállomány azonban személyhez fűződő adatok halmaza, ráadásul olyan módon, hogy a személyes adatok a vérrokonokra is tartalmaznak információkat. A genetikai kutatások során olyan információk is napvilágot láthatnak, amelyek a biológiai mintavételkor még ismeretlen egyének vagy csoportok számára is kulturális jelentőséggel bírnak. Mindebből az következik, hogy az orvosi diagnosztika, a kutatás igényei olyan alapvető egyéni jogokat érintenek, amelyek lényegi tartalmát törvényben kell szabályozni.

A törvényi szabályozás elengedhetetlen mind az egyének, mind a társadalom érdekében. Az egyén érdekét azzal szolgálja, hogy védi alapvető jogait, de egyúttal biztosítja, hogy részesülhessen a genetikai vizsgálatok adta előnyökben a betegellátás során. A közösség érdekét pedig azzal, hogy etikai és jogi formában garantálja a genetikai kutatás szabadságát, s hogy ezzel lehetőséget teremtsen arra, hogy hazánk kapcsolódhasson azokhoz a nemzetközi kutatási vonulatokhoz, amelyek semmi mással nem helyettesíthető lehetőségek kiaknázásával irányulnak az emberi egészség megőrzésére.

Az ismeretanyag, a lehetőségek bővülésére reagálva a XX. század végén mérvadó nemzetközi szervezetek (WHO, OECD,

UNESCO, genetikai szakmai társaságok) sora jelentettek meg dokumentumokat a genetikai vizsgálatok, a kutatás jogi, etikai kereteiről. Ezek számos országot arra készítettek, hogy speciális törvényben rendezzék a genetikai kutatások alapvető feltételeit a mintavételrel érintett személyek védelme és a kutatási szabadság biztosítása érdekében. Hazánkban az orvosi biológiai kutatásokról ugyan létezett törvényi és rendeleti szabályozás, azonban a genetikai adatok védelme, a biobankok működtetése számos új kérdést is felvet, köztük olyanokat, amelyekre a jogalkotó az 1997-es egészségügyi kodifikáció idején még nem gondolhatott.

II. Időrendi előzmények

PÉCSI NYILATKOZAT a hazai orvosi genetikai szakemberek Pécsen, 1999. március 17-én történt megbeszélés alapján (a vonatkozó részek szó szerinti idézete):

„Az ember genetikai állományának kutatásával, vizsgálatával, tesztelésével, a genetikai rendellenességek diagnózisával, prevenciójával és terápiájával foglalkozó hazai szakembereket reprezentáló Magyar Humángenetikai Társaság vezetősége, ill. az MTA Megelőző Orvostudományi Bizottság Genetikai Albizottsága 1999. március 17-én, Pécsen megbeszélést tartott az orvosi genetikai etikai kérdéseiről. Mi, a megbeszélésen részt vevő 20 genetikai szakember aláírásunkkal tanúsítjuk egyetértésünket az alábbi nyilatkozattal (továbbiakban „Pécsi Nyilatkozat”):

1. A géntechnológiai fejlődés nyomán felgyorsult tudományos ismeretszerzés olyan helyzetet teremtett az orvosi genetikában, hogy – követve a fejlett társadalmak gyakorlatát – hazánkban is elkerülhetetlen lett az ismeretek lehetséges alkalmazásának morális és jogi keretet adó speciális normák megvitatása és kijelölése.

...

4. A Pécsi Nyilatkozat javasolja az 1997. évi CLIV. Egészségügyi Törvény kiegészítését egy önálló fejezettel, amelyben megjelenhetnek az orvosi genetikai etikai és jogi normái és speciális szempontjai.”

Egészségügyi Tudományos Tanács (ETT) kezdeményezései

■ Az ETT Elnökség 1999 júniusában ad hoc bizottságot rendelt ki (1. ad hoc bizottság) egy „a genetikai szűrés és technikák etikai kérdé-

seiről” szóló szakmai háttéranyag elkészítésére. Az anyag 2001 őszére elkészült. A zárójelentésben a Kosztolányi György és Sándor Judit vezette bizottság egy genetikai törvény előkészítésére tett javaslatot, s kijelölte ennek fő fejezeteit.

■ Az ETT Elnökség 2001 őszén kirendelt egy bizottságot a *hazai agyminta bank működésének* (Lenhossék program) etikai, jogi véleményezésére. A Kosztolányi György és Sándor Judit vezette bizottság (2. ad hoc bizottság) a 2002. februárjában benyújtott zárójelentésében javaslatot tett a szövet-, sejt-, DNS bankok törvényi szabályozására.

■ Az ETT Elnökség 2002. február 22-i ülésén kirendelte a 3. ad hoc bizottságot azzal a megbízással, hogy Kosztolányi György és Sándor Judit vezetésével készítsen egy szakmai háttéranyagot a „szövet-, sejt- és DNS bankok létrehozása és működtetése” jogszabálytervezet-höz. Az anyagot az ETT Elnökség 2002 szeptember 18-i ülésén elfogadta.

■ Az ETT Plénium 2002. december 19-én kiemelt témaként foglalkozott egy az emberre irányuló genetikai vizsgálatokkal foglalkozó törvény szükségességével, létrehozásának lehetőségeivel, az előkészítés menetével. Megállapította, hogy a 3. ad hoc bizottsági jelentés kellő alapot jelenthet a háttéranyag összeállítására.

Kormányzati szerepvállalás

Medgyessy Péter miniszterelnök 2003 márciusában egy tárcaközi, szakemberekből és a történelmi egyházak képviselőiből álló bizottságot rendelt ki az emberre irányuló genetikai vizsgálatok szabályozásával foglalkozó törvénytervezet koncepciójának kidolgozására. Az ún. Humán Genetikai Bizottság megvitatatta, kiegészítette, módosította az ETT ad hoc bizottságainak anyagait, s Sándor Judit és Kosztolányi György szerkesztésével, Falus András konzultációs közreműködésével elkészült az a *kodifikálandó dokumentum*, ami alapját jelentette a törvényjavaslatnak.

A koncepció kodifikálása

Az Egészségügyi Minisztérium jogi főosztálya által vezérelt kodifikáció első változatát az ETT koordinálásában több szakmai szervezet, többek között a MTA Orvosi Osztálya is megtárgyalta, és a jogi szabályozás alapjaira alkalmasnak találta. Széleskörű társadalmi vitát követően, a módosított kodifikált dokumentum 2004. telén járt először államigazgatási egyeztetésen. Pontosan nem ismert

okok miatt az előterjesztés csupán 3 év múltán, 2007 végén került elő változatlan állapotban, hogy újbóli egyeztetéseket, némi módosításokat követően 2008 februárjában a parlament elé kerüljön.

III. A törvény életbeléptetése

2008. április 28-án az Országgyűlés „*A humán genetikai adatok védelméről, a humán genetikai vizsgálatok és kutatások, valamint a biobankok működésének szabályairól*” című előterjesztést egyhangú igennel, nem és tartózkodás nélkül elfogadta. A törvényt a Magyar Közlöny 2008. évi 74. számában Sólyom László köztársasági elnök és Szili Katalin országgyűlés elnök 2008. évi XXI. sz. törvényként, 2008. július 1-i hatálybalépéssel kihirdette. A korábban létrejött humánbiológiai anyagot tartalmazó gyűjteményeknek 2009. október 1. napjáig kell megfelelniük e törvény biobankra vonatkozó szabályainak. [A törvény megtekinthető a www.kozlonykiado.hu vagy a www.medimagister.hu oldalakon.]

Az egészségügyért felelős miniszter felhatalmazást kapott, hogy a törvény koncepciójának megfelelően a genetikai teszt- és szűrővizsgálatok részletes szabályait, a genetikai vizsgálatokat végző laboratóriumok működésének minimumfeltételeit, az akkreditációs, minőség-ellenőrzési követelményeket, a minták, adatok tárolásának, kezelésének, feldolgozásának, a genetikai adatok kódolásának részletes szabályait, a biobank működésének szakmai minimumfeltételeit, az engedélyezés szempontjait, a beleegyező nyilatkozat formai követelményeit rendeletben meghatározza. A rendeletek előkészítése folyamatban van.

IV. Tartalmi összefoglaló

A törvény célja, hogy megfelelő jogforrási szinten, az adatokkal összefüggő önrendelkezési jog védelmének igényéhez, ugyanakkor a kutatások törvényi keretek közötti szabadságához igazodó részletezettséggel szabályozza a gyógykezelés és humán genetikai kutatás céljából végzett genetikai adatgyűjtést, a genetikai adatok kezelésének feltételeit és céljait, valamint a biobankokra vonatkozó szabályokat.

A törvény kiegészítő jellegű, azaz kapcsolódik a személyes adatok védelméről szóló 1992. évi LXIII. adatvédelmi törvényhez, valamint az egészségügyi adatok kezeléséről és védelméről szóló 1997. évi XLVII. törvényhez. Illeszkedik a nemzetközi szakmai, etikai, politikai testületek irányvonalaihoz,

köztük az Európa Tanácsnak az emberi lény emberi jogainak és méltóságának a biológia és az orvostudomány alkalmazására tekintettel történő védelméről szóló, 1997. április 4-én kelt *Oviedói Egyezményéhez*, amihez hozzánk a 2002. évi VI. törvénnyel csatlakozott.

A magyar koncepció természetesen illeszkedik a nemzetközi irányelvekhez. Kiemelendő, hogy a genetikai információ érinti az egészségügyi adatok védelmének eddigi módozatait és a test feletti rendelkezési jogot. Mivel a genetikai adatok és értelmezhetőségük, valamint felhasználhatóságuk folyamatos növekedése várható, adatvédelmi szempontból a törvény egyik alapelve az adatgyűjtés célhoz kötöttsége. A genetikai adatok védelme kiterjed a genetikai vizsgálatokra történő mintavételre is, ekként befolyásolja a már korábban levett, de újabban genetikai célokra is használható mintákat tartalmazó gyűjtemények szabályozását is.

A törvény rögzíti, hogy a Kormány évente beszámol az Országgyűlés előtt az alkalmazás tapasztalatairól és megvizsgálja a törvény módosításának szükségességét.

V. Végrehajtási rendszabályok a Pécsi Tudományegyetemen

A törvény három témakörben foglalja össze a genetikai adatok gyűjtésével, kezelésével, tárolásával összefüggő tevékenységek szabályozását.

1. Az általános rendelkezéseket követően – amelyek meghatározzák a genetikai adat fogalmát, kezelésének céljait, a genetikai adatot kezelni jogosultak körét, valamint az érintett személyek jogait, részletezve az elhunyt személyből történő genetikai mintavétel szabályait – a törvény megállapítja a *genetikai vizsgálatokra* vonatkozó alapvető szabályokat. Rögzíti, hogy genetikai vizsgálatot kizárólag egészségügyi szolgáltató végezhet, megelőzési, diagnosztikai, terápiás, illetve rehabilitációs célból, majd meghatározza az életkoruk vagy állapotuk miatt speciális, különleges védelmet igénylő helyzetben lévő személyekre vonatkozó szabályokat. Foglalkozik a genetikai vizsgálatok orvosi-klinikai alkalmazásával, a páciensek jogaival, a tájékoztatáson alapuló, írásbeli hozzájárulás mikéntjével, a mintavétel, vizsgálat és az adatkezelés során alkalmazandó eljárásokkal,

2. A második témakör a genetikai minták és adatok *kutatási célú* felhasználását szabályozza. A törvény rögzíti, hogy amennyiben a humán genetikai kutatás orvostudományi kutatásnak is minősül, az egészségügyről

szóló 1997. évi CLIV. törvény rendelkezéseit is alkalmazni kell. Szabályokat tartalmaz a genetikai minta kutatásra történő felhasználásakor szükséges adatvédelmi garanciákra, rögzíti az archivált gyűjteménybe került minták új kutatáshoz történő felhasználásának feltételeit. Rendelkezik a populáción végzett genetikai kutatásokról, és az egyén viselkedésbeli jellemzőit vizsgáló kutatásokról is.

3. A törvény harmadik része a *biobankok* működésére vonatkozó szabályokat tartalmazza. Ezek szerint a genetikai mintát, illetve adatot kizárólag biobankban, kódolt, pseudonimizált vagy anonimizált formában kell tárolni. Garanciális jellegű az a rendelkezés, amely meghatározza a genetikai mintát, illetve adat személyazonosításra alkalmas módon történő tárolásának feltételeit, valamint kimondja az ilyen adatokat tartalmazó nyilvántartás személyazonosító adatokat is tartalmazó nyilvántartással történő összekapcsolásának tilalmát. A törvény rögzíti, hogy biobankot genetikai vizsgálatokra, illetve megfelelő orvostudományi kutatások végzésére jogosult egészségügyi szolgáltató, valamint humán genetikai kutatások végzésére jogosult más intézmény létesíthet és tarthat fenn, rendelkezik biobankban alkalmazandó felelős személy feladatairól, a biobankban tárolt adatok megőrzéséről és az adatok továbbításáról, valamint a biobankokat tartalmazó nyilvántartásról.

Mindezek alapként kijelölnek egy irányvonalat, melyeket szükséges követni. Ezzel párhuzamosan, létrejött EU7 támogatott project keretén belül a Biobanking and Biomolecular Resources Research Infrastructure (BBMRI; www.biobanks.eu) hálózat, ami a nevében megfogalmazottak szerint az európai biobankok működését tervezi előre meghatározott keretek irányába terelni. Magyarországot *Falus András* és *Melegh Béla* képviselik a projectben. *Gábel Róbert* rektor 2008. március 20-án megbízta Melegh Béla egyetemi tanárt a Pécsi Tudományegyetemen a biobankok és biomolekuláris készletek működtetésének koordinálásával. A várhatóan érintett szervezeti egységek vezetőit felkerestük, azok intézeti megbízottat jelölték ki. A helyi koordinációt bonyolító első ülés az intézeti képviselőkkel 2008. 10. 07-én megtörtént.

Szintén csatlakozó párhuzamossággént, a Kormány az 1066/2007. (VIII. 29.) számú határozatával döntött a 2007-2010-re vonatkozó tudomány-, technológia- és innovációpolitikai intézkedések végrehajtásáról, melyben önálló projektként szerepel a nemzeti kutatási infrastruktúra felmérés és fejlesztési stratégia elkészítése. A megvalósítás fő fele-

lőse a kutatás-fejlesztésért felelős tárca nélküli miniszter. A miniszter a *Nemzeti Kutatási Infrastruktúra Fejlesztési Útiterv Projekt* (NEKIFUT) irányítására szakmai Irányító Testületet hozott létre, és megbízta a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalt a projekt

koordinálásával. Az Irányító Testület tevékenységét a miniszter által jóváhagyott ügrend alapján végzi, elnöke Kroó Norbert, alelnöke Falus András; a 15 fős Irányító Testület regionális képviselőit a miniszter Melegh Béla professzort kérte fel. Tekintettel

a NEKIFUT már előzetesen megfogalmazott terveire, a biobank rendszer komoly súlyt kap, ami azt is jelenti egyben, hogy egyetemünk a területen országos szinten is vezető pozícióba kerülhet.

Köszönet és tisztelet Genzwein Ferencnek, a szári Romhányi Napok kezdeményezőjének

1999-ben a Fejér megyei Szárról egy nagyon meleg hangú levelet kaptam, melyet *Genzwein Ferenc* úr írt. A vértessaljai falut nem ismerem, csak annyit tudtam róla, hogy Romhányi György szülőfaluja.

A levél arról szólt, hogy a „Száriak Baráti Köre” emléknapot szeretne rendezni neves szülőtte, *Romhányi György* tiszteletére. Rögtön igent mondtam, és elküldtem két cikkemet, melyeket német, illetve angol nyelven írtam szeretett tanárom és mindenkori mesterem emlékére.

Majd 2000-ben Romhányi György emléküléssel kezdetét vette az azóta országos hírűvé vált orvostalálkozó megszervezése. Ebben a munkában kimagasló Genzwein Ferenc tevékenysége. A rendezvény színhelye a szári római katolikus templom, ahol Romhányi Györgyöt (Georgius Reichenbach bejegyzéssel) keresztteltek. Az első Romhányi emléknapon alkalmam volt személyesen is meggyőződni arról, hogy milyen komoly dologról is van szó. Genzwein Ferenc úr emlékeztető bevezető előadása mindenkire nagy benyomást tett. A karizmatikus oktatóról kutatóról tartott bányász-lámpás előadásom is tetszéssel találkozott. Itt határozták el a Romhányi Alapítvány létrehozását és az emléknapi évenkénti megtartását, „Romhányi Orvosnap” név alatt.

2001-től már *prof. Kellermayer Miklós* is bekapcsolódott a Romhányi Orvosnapok szervezésébe. A rendezvények ma már országos hírnévnek örvendenek. Nem csak hazánkban jönnek össze ezen a napon a hajdani tanítványok, munkatársak és tisztelők, orvosok és nem orvosok, hanem a szomszédos országokba, vagy távoli földrészekre elkerült tanítványok közül is nem egy. Önként vagy egy-egy téma specialistája gyanánt, felkérés alapján tartanak előadásokat a legkülönbözőbb, nem csak orvos-egészségügyi témákban. Az erdélyi Hargita Népe c. napilap is beszámolt ezekről. Elmondható, hogy a rendezvény országunk határain kívül is ismert.

Genzwein Ferenc úr lakónikus rövidségű életrajzát és néhány személyes adatát a Google és a Wikipedia is közli. Személyében karizmatikus, nagyon értékes nyugdíjas pedagógust ismerhettem meg. Pályájának állomásai: 1950: budapesti Tanítóképző; 1953: Pedagógiai Főiskola; 1954: ELTE. 1952-től a budapesti Apáczai Csere János Pedagógiai Főiskola tanársegéde; 1955-től a tatabányai Árpád Gimnázium tanára; 1960-tól a Marx Károly közgazdasági egyetem kollégiumának igazgatója; 1963 és 1970 között a Budapesti Műszaki Egyetem óraadó tanára; 1964-től a budapesti Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium igazgatóhelyettese, majd 1968-tól igazgatója.

Ebben az időben szerveződött ott meg a matematikai tagozat, és 1996-ban a magyar diákolimpia csapatának tagjai a „Fazekas”-ból kerültek ki (*Lovász László, Pósa Lajos, Berkes István, Laczkovics Miklós és Pelikán József*). Lovász László már egyetemista korában kandidátus, ma több tudományos akadémia tagja, a világhírű Yale Egyetem professzoraként 1999-ben Wolf díjban részesült, ami

megfelel a matematikai Nobel-díjnak, s akit 2001-ben Corvin Lánccal, majd 2008-ban Széchenyi Nagydíjjal tüntették ki. Genzwein tanár urat 1974-től az Oktatási Minisztériumban főosztályvezető helyettesnek nevezték ki, majd titkári, 1978 és 1990 között pedig főigazgatói minőségben működött.

2000 augusztusában elmondta nekem, hogy 1946-ban mennyire megviselte a kitelepítés, amikor 27 jó módú német családot Vértesszékényre költöztettek át, az ott lakókat pedig Németországba telepítették. Szára viszont Szlovákiából, a Csallóközből kitelepített magyar családok érkeztek. Ezt a módszert elítélte „Csúfos tett”-nek nevezte, amely évtizedekre szétszakított testvéreket, családokat!

1996-ban, az időközben elhunyt Fischer Józseffel együtt, kezdeményezője volt a Szár Községért Baráti Kör megalapításának, amelynek tiszteletbeli elnöke 2008 óta. A kör, irányítása alatt, nagyon sokat tett Szár községért. Sikra száll a kétnyelvűségért, hiszen ő is két nyelvben nőtt fel. Ezt jelzik a szári folklórral foglalkozó munkái, dalgyűjteményei, melyeket a freiburgi Johannes Kuntzig Intituban is nagy becsben tartanak. Egyelőre kéziratban van a szári svábok konyhaművészetét 116 gépelt oldalon megörökítő, remek stílusban megírt receptgyűjteménye.

Él-hal Szár községért. 2000-ben Szár díszpolgára lett, 2006-ban, az 1956-os forradalom 50. évfordulóján kapta meg több évtizedes pedagógiai munkásságáért a Magyar Köztársaság Érdemkeresztjének ezüst fokozatát.

Az oktatás különböző problémáival foglalkozó tudományos munkái ma is aktuálisak. A matematika tanítását különösen a szíven viselte.

A Romhányi Orvosnapokon elhangzó előadások anyagát tartalmazó, népszerű Romhányi Füzeteket szerkeszti. „Feltérképezte” a Reichenbach/Romhányi családot; a szári Romhányi emléktábla gondolatát, melyet e sorok írója vetett fel először, rögtön felkarolta.

Ha bármikor betoppantam hozzá, mindig szeretettel, zavarba ejtő kedvességgel fogadott. Tőle tanultam a nagyszerű szendvicskrém, a „chas” receptjét, amely Odenwaldból származik.

A Romhányi tanítványok között feltűnően magas az egyetemi tanárok és kiváló kórházorvosok száma, akik az iskolaalapító professzor pedagógiai és tudományos módszereit életben tartják. Ők, valamint Genzwein tanár úr szervezőkészsége a Pécsi Orvosegyetem és Romhányi György hírnevét nem csak Európába, de a világba is szétviszik.

Genzwein tanár úr ma is aktív. Optimizmusa, a jövőbe vetett hite a mai napig töretlen és kisugárzik környezetére. Hatása alól e sorok írója sem vonhatja ki magát.

Makovitzky József, Heidelberg

Beszámoló a Berde Botond ösztöndíjjal Nápolyban tett tanulmányutamról

Ez év nyarán, júliusban, a Berde Botond ösztöndíj birtokában lehetőségem nyílt egy szakmailag igen tartalmas háromhetes időszakot eltölteni a Nápolyi II. sz. Egyetem Bőrgyógyászati Klinikáján. Választásom azért esett erre az intézményre, mert a jó-, és rosszindulatú pigmentált bőrfolyamatok differenciáldiagnosztikájában használt eszközök és módszerek nemzetközileg kiemelkedő, elismert alkalmazója és továbbfejlesztője, *prof. Guiseppe Argenziano* itt dolgozik. A tanulmányút célja ezen eszközök, elsősorban a magas frekvenciájú UH alkalmazásának megismerése és elsajátítása volt. A rendelési idő reggel fél kilenctől délután kettőig tartott. Dr. Argenziano

irányításával elsősorban pigmentált és nem-pigmentált bőreltéréseket vizsgáltunk, de számos általános bőrgyógyászati problémával jelentkező beteget is láttam ez idő alatt. A bőrfolyamatok (anyajegyek, non-melanoma és melanoma) vizsgálata dermatoszkópos, valamint digitális dermatoszkópos vizsgálatból állt, majd tumor esetén UH vizsgálat is történt. Ultrahangos vizsgálati módszerrel melanoma esetén a tumor mélységét határoztuk meg, amely a sentinel nyirokcsomó eltávolítása szükségességének megítélését segítette. Számos esetben az intézetükben működő konfokális mikroszkópot is alkalmaztuk, amely *in vivo* hisztológiai képet ad az epidermális-dermális junctionról. Ugyanakkor hetente az érdekes kóresetek megbeszélése és kiértékelése történt foto-, dermatoszkópos-, ill. szövettani dokumentációval együtt. Érdekességek kiemelem, hogy a vizsgálatra jelentkezett személy általában a család kíséretében érkezett, akik a beteget a vizsgálóba is bekísérték. Természetesnek vette mindenki, hogy a vizsgálat során a beszélgetés is „olaszosan”, olykor szenvedélyes stílusban zajlott.

Meg kell említenem, hogy a kollegák és a rezidensek igen segítőkészek voltak és több alkalommal esténként elmentünk vacsorázni, beszélgetni, jó kapcsolatot sikerült kialakítani velük. Természetesen az utazás szakmai oldala mellett délutá-

nonként sikerült felfedezni Nápoly történelmi központját (Centro Storico), csodálatos erődítményeit és Posillipo városnegyed strandjait. Hétvégeken az újdonsült olasz barátokkal ellátogattam az i. sz. 79-ben kitört Vezuv martalékvá vált Pompejibe, amelynek 80 %-át mára sikerült feltárni és restaurálni. A mindössze 6 km-es Capri sziget szűk utcáival, virágzó fáival festői látványt nyújt. A Vezuv meglátogatása sem maradhatott ki, ahol a felfelé vezető utat a médiából már ismert szemétkupacok övezték.

Összefoglalva: az ösztöndíj kiváló lehetőséget adott arra, hogy egy másik ország egyetemi bőrgyógyászati klinikájának szakellátását megismerjem, és ugyanakkor egy, a

differenciáldiagnosztikában igen hasznos műszert megismerjek, annak technikáját el-sajátítsam. Ezt a technikát remélhetőleg klinikánkon is alkalmazni tudjuk majd a melanoma malignum idejében történő kórismézésére. Afentiek mellett jó kapcsolatot sikerült kialakítani a klinika munkatársaival is.

Berde Botond professzornak ezúton is köszönetet mondok a tanulmányút lehetőségéért.

Pécs, 2008. szeptember

Dr. Lengyel Zsuzsa tanársegéd
PTE ÁOK Bőr-, Nemikórtani
és Onkodermatológiai Klinika

Az Európai Unió által támogatott nemzetközi együttműködés a diabétesz kutatásban

Az Európai Unió és az Európai Diabétesz Szövetség (EASD) kutatási alapítványa (EURADIA) 2004-ben munkaértekezletet hívott össze Brüsszelben, az Európai Parlamentben. A rendezvény (amelynek egyik előadója e sorok írója volt) résztvevői (uniós parlamenti képviselők, páciens-szervezetek, az egészségipar és a diabétesz kutatás reprezentánsai) arról tanácskoztak, hogy nemzeti és uniós szinten miképpen lehetne jobban összehangolni a diabéteszrel kapcsolatos kutatásokat és hogyan lehetne növelni az erre fordítható támogatásokat. A záródokumentum hangsúlyozta, hogy a diabétesz komplex, komplikált és több szervet érintő betegség és az eddigienél céltudatosabb és jobban koordinált kutatási stratégia szükséges a nemzeti és uniós források hatékonyabb kihasználása érdekében.

Ezt követően az ún. 7. számú Kutatási Keretprogram (Framework Programme 7) számos, a diabétesz kutatással kapcsolatos pályázatot támogatott sokmillió eurós összegekkel.

Az egyik legújabb uniós támogatást élvező ún. DIAMAP (www.diamap.eu) projekt célja az, hogy részletesen feltérképezze az egyes uniós országokban folyó diabetológiai kutatási aktivitást annak érdekében, hogy a közeljövőben meghirdetésre kerülő újabb uniós kutatási pályázatokon a cukorbetegséget kutató munkacsoportok nemzetközi összefogással minél jobb eséllyel indulhassanak.

Dr. Soltész Gyula

A 7. számú Kutatási Keretprogram (Health Research) Tanácsadó Testületének tagja

Kinek az érdeke?

Az oktatás hallgatói visszajelzéseiről

A közelgő vizsgaidőszak egyik legbiztosabb jele, hogy az intézetekben, klinikákra megérkeznek az ún. feedback kérdőívek. Sokan az oktatási rendszer természetes részének, mások felesleges nyűgnek élik meg a kérdőívek kitöltését a diákokkal. Nincsenek ezzel másként a diákok sem. Van aki hisz benne, hogy fontos a véleménye, s van aki úgy gondolja (tapasztalta?), ettől semmi sem változik.

Miért van akkor szükség egyáltalán az oktatási tevékenység hallgatói visszajelzéseire? A legegyszerűbb válasz: mert törvény kötelezi a felsőoktatási intézményeket ennek mérésére. (Igaz, tudjuk, ma Magyarországon a jogkövető magatartás nem számít éppen hungarikumnak.) Hivatkozhatunk a kar minőségirányítási rendszerének minőségpolitikájára, mely szerint az egyik legfontosabb „ügyfelünk” a hallgató, akinek magas színvonalon történő szolgáltatásokat nyújtunk - de ez is csak egy argumentum lenne a sok közül. Talán a legerősebb érvnek még az a több mint három évtizedes múlt, hagyomány számít, amely karunkat jellemzi a hallgatói visszajelzések gyűjtése terén. Azok az orvos oktatók, akik Pécsen végeztek, vagy azok, akik hosszabb ideje itt oktatnak (nemcsak orvos kollégák), úgy érezhetik, hogy a feedback-mérés mindig is volt és lesz.

A megszokott tevékenység végzése azonban nem egyenlő annak teljeskörű elfogadásával. Az azonosulás különbözőségei e tevékenységgel nemcsak az egyes oktatók, hanem a különböző intézetek, klinikák szintjén is regisztrálhatóak. Másképp fogalmazva: vannak, ahol kiemelkedően komolyan veszik a hallgatói visszajelzések gyűjtését, máshol pedig teljesen negligálják azokat.

A feedback céljait a következő feltételek teljesülése esetén éri el:

- hiteles, megbízható információkat nyújt az intézetek/ klinikák oktatói számára oktatási tevékenységükről
- a hallgatók partnerként vesznek részt – megalapozott, felelősségteljes véleményük megfogalmazásával – az oktatói munka minőségének fejlesztésében
- az ily módon kapott visszajelzések az oktatói tevékenység megítélésének alapjává válnak, azok (több év tendenciáit is tekintve) beépülnek az oktatói karrier tervezésébe, azaz az oktatói előléptetésben is követelményként fogalmazódnak meg
- a hallgatók a feedback értelmét, hasznát az oktatás minőségének javulásában tapasztalják

Mire van ehhez szükség?

- Bizalomra az oktatók és hallgatók között, amelyben minden szereplő a másik legjobb szándékaira épít: az oktató előfeltevése az, hogy a hallgató komoly, felelősségteljes módon fogalmazza meg a véleményét, a hallgató előfeltevése pedig, hogy az oktató hajlandó megfontolni e visszajelzéseket és fejleszteni oktatási tevékenységét.
- Korszerű, könnyen kezelhető és költségtakarékos eszközökre. A több évtizede használt papíralapú módszer nemcsak technikailag számít elavultnak a “digitális benszülöttnek” tekinthető hallgatói körben, de komoly költségeket is jelent, nemcsak az előállítást, hanem a feldolgozást tekintve is.
- Adatvédelemre, amely – a névtelenségtől függetlenül – a legmagasabb szintű követelményeknek (és az adatvédelmi törvénynek is) megfelel.
- Szemléletváltásra, vagy korszerűbb elnevezéssel, paradigma-váltásra. Egyrészt az oktatók részéről, miszerint az oktatás egy

kölcsönös partneri viszony a hallgatókkal, és ennek során a hallgatók részéről megfogalmazódó vélemények, szempontok fontos részét képezik az oktatási tevékenység fejlesztésének. Másrészt a hallgatóktól, akik tudatos „ügyfélként” a saját jól

felfogott érdeklükben segítik a magas színvonalú oktatást, és felelősségteljesen megfogalmazott véleményüket az oktatott tárgyakkal kapcsolatos saját, tényleges tapasztalataikra (s nem pusztán előfeltevéseikre) építik.

Miért van szükség mindeerre? Kezdehetnénk megint a törvényre való hivatkozással, de nem tesszük.

Aki komolyan veszi az oktatást (legyen oktató vagy diák), tisztában van azzal, milyen értékes folyamatok zajlanak ennek során. Az oktatás nemcsak nyűg, teher, szükséges rossz a kutatói és/ vagy gyógyítói tevékenység mellett, hanem örökös kihívás, örömforrás és önmagunk folyamatos fejlesztése. A hallgatóknak pedig elsősorban szakmai szocializációjuk egyik legfontosabb állomása – s ebben mindannyiunknak közös a felelőssége!

A Feedback Bizottság álláspontját lejegyezte,

Dr. Füzesi Zsuzsanna

egyetemi docens

a Feedback Bizottság titkára

Baráti találkozó az Élettani Intézetben
2008. december 12-én és 13-án

A részletes programot lásd a túloldalon

Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar
ÉLETTANI INTÉZET és

az MTA IDEGÉLETTANI KUTATÓCSOPORT munkatársai

2008. december 12-én és 13-án

BARÁTI TALÁLKOZÓT rendeznek

az Élettani Intézetben és a Lissák Kálmán (II. számú)
tanteremben (ÁOK Elméleti Tömb, Pécs, Szigeti u. 12. I. e.)

az Erzsébet Tudományegyetem orvoskara
pozsonyi alapításának 90. és

a pécsi Élettani Intézet alapításának 85. évfordulóján,
valamint megemlékezésül

Pekár Mihály professzori kinevezésének 90.,

Lissák Kálmán születésének 100. és

Grastyán Endre halálának 20. évfordulóján

mindazok részére, akik az Intézet dolgozói voltak, diákkörösként
vagy oktató-kutatóként rövidebb-hosszabb időt töltöttek az Inté-
zetben és úgy érzik, hogy útmutatást kaptak a Pécsi Élettani Is-
kola szelleméből, hagyományaiból.

PROGRAM

2008. december 12. péntek

14:00 Koszorúzás az Élettani Intézetben

14:15 Megemlékezések a Lissák tanteremben

Köszöntés: Dr. Németh Péter egyetemi tanár, dékán

Bevezetés: Lénárd László egyetemi tanár, akadémikus: A
pécsi Élettani Intézet alapításának 85. évfordulója

Vetítés: Az Erzsébet Tudományegyetem Orvosi Ka-
rának 90 éves jubileumára készült film

Vetítés: Grastyán Endre utolsó interjúja

Fekete Janina (Lissák Kálmán unokája): Monológ – dialóg:
Képzelt beszélgetés egy zseniális szellemmel

Vetítés: TV interjú Lissák Kálmánnal

Telegdy Gyula professzor emeritus, akadémikus: Visszapil-
lantás: Lissák a kutató, tanító és az ember

Korányi Lajos egyetemi tanár: Emléknymok

Kovács L. Gábor egyetemi tanár, akadémikus: A modern en-
dokrin diagnosztika alapjai és perspektívái

Vermes István egyetemi tanár, akadémikus: Stress of life

19:00 Állófogadás a Dékáni Tanácsteremben

2008. december 13. szombat

9:00 Megemlékezések a Lissák tanteremben

Visszaemlékezés az 1991-es találkozóra. Rövid videofilm
összeállítás (*Lissák és Grastyán* plakettek leleplezése, *Bohus*
Béla, *Endrőczy Elemér* és *Tigyi András* előadásából néhány
pillanat)

Vetítés: Grastyán Endrével készült rövid videofilm

Bauer Miklós professzor emeritus: Egy fül-orr-gégész
élettanász gyökerei

Karmos György professzor emeritus: Grastyán-iskola
– emlékeim az első évekről

Robert L. Isaacson, distinguished professor emeritus:
Is „The Limbic System” still a useful concept?

Buzsáki György board of governors professor, akadémí-
kus: Visszaemlékezés (és mechanizmusai) a Grastyán-
hippocampusra

Molnár Péter egyetemi tanár: A Grastyán-iskola mint a
tudományos niche-építés eklatáns példája

A 85 ÉVES ÉLETTANI INTÉZET

A z Élettani Intézet megalapítója és első professzora az Er-
zsébet Tudományegyetemet Pécsre költöztető Pekár Mi-
hály (1871-1942) volt. Elsősorban neki köszönhetjük,
hogy az Erzsébet Tudományegyetem, majd mai jogutódja, a Pé-
csi Tudományegyetem városunkban működik. Pekár Mihály a
pesti egyetem orvoskarán szerzett diplomát 1897-ben, majd a
Klug Nándor professzor által vezetett Élettani Intézetbe került,
ahol húsz évig dolgozott. Kiváló szervezőképessége már hamar
megmutatkozott. Az 1900-as Párizsi Világkiállításon ő rendezte
a magyar egyetemek bemutatóját. 1902-től, Klug professzor ha-
lálát követően, olyan sikerrel vette át az élettani előadásokat,
hogy a hallgatóság száma megduplázódott. Előadásainak és gya-
korlatainak vezető gondolata a klinikumhoz való kapcsolódás
volt, szabadon, jegyzetek nélkül beszélt és maradandó orvosi
műszavakat is alkotott (szívverés, érverés). Tudományos ered-
ményeit német nyelven közölte szaklapokban, Heim Pállal kö-
zös közleményei jelentek meg az Orvosi Hetilapban. 1903-ban
közölte *A vér vastartalmának meghatározásáról* szóló cikkét és
1913-ban publikálta az *Észlelőkönyv az élettani gyakorlatokhoz*
című könyvét, ami több kiadást is megért. A Révai Nagylexikon
orvosi részét szerkesztette, számos szócikkét maga írta meg. Az
Új Idők Lexikona élettani részét is ő írta. 1914-ben felkérték,
hogy a kultuszminisztériumban az orvosi és természettudományi

ügyek referenseként a pozsonyi és debreceni egyetem 1914. évi
őszi indulására az egyetemek felállításával kapcsolatos munkák-
ban vegyen részt. Az I. világháború alatt két évig az újpesti hadi-
kórház és annak belgyógyászati osztályát vezette. Pekár Mi-
hályt 1918. április 3-án nevezték ki a pozsonyi Magyar Királyi
Erzsébet Tudományegyetem Kórtani Tanszékére egyetemi nyil-
vános rendes tanárnak. A háborús események miatt az Erzsébet
Tudományegyetemen csak a jogi karon indult meg az oktatás
1914 októberében, a bölcsészkar alapítására 1918 márciusában,
az orvoskar megnyitására csak 1918. április 14-én került sor.

Az orvosi kar a nagy szervezői tapasztalatokkal rendelkező
Pekár Mihályt választotta meg dékánnak. Pekár professzorral
együtt ekkor a karnak tizenegy, többségében klinikus orvospro-
fesszora volt, az oktatás 1918 szeptemberében a III.- V. évfolya-
mon kezdődött. A klinikai tárgyak és a kórtan mellett a kórbon-
tan és törvényszéki orvostan (Entz Béla), a gyógyszeratan
(Mansfeld Géza) és a közegészségtan (Fenyvessi Béla) oktatását
végezték. A háborús események miatt a négy nagy elméleti tan-
szék (orvosi fizikai, orvos-vegytani, élettani és anatómiai-bon-
ctani) épületei csak lassan készültek (Belnay utca 1-3.), és mire el-
készültek, a csehek elfoglalták Pozsonyt. Bár az orvosi kar 1918
nyarán javaslatot tett a négy elméleti tanszék betöltésére, hogy az
1919/1920-as tanévben a teljes orvosi kar működhessen, az állá-

sok meghirdetésére és professzori kinevezésekre már nem kerülhetett sor. 1919. január 1-én cseh csapatok szállták meg Pozsonyt, az oktatókat letartóztatták, majd később Pekár Mihály dékánt és Polner Ödön rektort hat hétre Morvaországba internálták. A kommun bukása után a pozsonyi egyetem Budapestre menekült, ahol Pekár dékán kitartó szervező munkájának eredményeképpen sikerült az egyetemet elhelyezni. A végleges elhelyezésre Pécs látszott a legalkalmasabbnak, de ekkor még szerb megszállás alatt volt, és csak 1921. augusztus 20-án szabadult fel. 1921. július 15-én Vass József kultuszminiszter javaslatára a nemzetgyűlés egyhangú határozatot hozott a pozsonyi egyetem későbbi Pécsre költöztetéséről. A Pécsre költöztetés kormánybiztosául 1921. augusztus 10-én Pekár Mihályt bízták meg, aki minden erejét latba veti, hogy két év alatt (1921-1923) megteremthesse az oktatás pécsi megindulásához szükséges feltételeket. Közben Budapesten – a lehetőségek szerint, és különböző épületekben – folyik az oktatás, sőt az alaptárgyak oktatása is, vendégelőadókkal. Az 1920/21-es tanévben Pekár az általános kórtant adja elő V. évfolyamos hallgatóknak (VIII. kerület, Eszterházy u. 8., ami egyben az orvoskar dékáni épülete). Az élettant (heti 5 óra előadás és 12 óra gyakorlat!) dr. Farkas Géza állatorvosi főiskolai ny. r. tanár, mint helyettes tanár, az Állatorvosi Főiskola Élettani Intézetében tartja (VIII. kerület, Rottenbiller u. 23.). A menekült Erzsébet Tudományegyetemen az élettan oktatását tehát Budapesten, egy helyettes tanár, Farkas Géza kezdte meg. Bár az 1922/23-as tanév 2. félévi tanrendjében az élettan oktatójaként még Farkas Géza van feltüntetve, Pekár Mihályt már 1922 tavaszán kinevezik a leendő pécsi Élettani Tanszék élére. A Kórtani Tanszék vezetését Mansfeld Géza, a Gyógyszertani Tanszék vezetője veszi át. Pekár 1922 és 1925 között ismét orvoskar dékán lett, és dékántként irányította az átköltözést. Az 1923/24-es tanévben a pécsi Élettani Intézet már működik (Egyetemi Központi épület, Rákóczi u. 80.), a fiziológia professzora Pekár (heti 5 óra előadás, 12 óra gyakorlat). Elsőként ugyanis a jogi és bölcsészettudományi kar költözött Pécsre, és 1923. októberében e két karon, valamint az orvosi kar első két évfolyamán indult meg az oktatás.

Pekár Mihály összesen hét tanévben volt dékán és négy tanévben viselt prodékáni tisztséget. Korszerű élettani intézetet szervezett, emellett energiáinak nagy részét az oktatók elhelyezésének és a diákok ügyeinek szentelte. A diákok legendás támogatója volt, a szegény sorú hallgatókat saját fizetéséből anyagilag is segítette. Több diákjóléti intézmény vezetője (Nagy Lajos Kollégium, Erzsébet Kollégium), és az egyetem gazdasági bizottságának elnöke volt (az első két évben maga intézte a kar gazdasági ügyeit). Régi óhaját, hogy az orvoskaron egy könyvtár létrejöjjön, 1926-ban tudta megvalósítani. A megmaradt és a Budapesten adományként gyűjtött orvosi könyvek számára az Élettani Intézetből két nagyobb helyiséget különített el, könyvtárosi állást szerzett és a minisztériumi segítőtársáról, Tóth Lajosról elnevezett orvosi könyvtár így kezdhette meg működését. Ez a könyvtár volt a jogelődje a mai, Pekár Mihályról elnevezett orvostudományi könyvtárnak. Pekár 1927-ben lett a főrendi ház tagja, és a gazdasági világválság idején, mint tudománypolitikus, sikeresen harcolt a pécsi és a debreceni egyetem megmentéséért. A II. világháború alatt az orvoskar a súlyos betegségéből felgyógyult 70 éves Pekár professzort az 1942/43-as évre ismét dékánná választotta, amit Pekár – egészségi állapotára való tekintettel – már nem tudott elfogadni. Húsz éven keresztül volt az Élettani Intézet vezetője, 71 éves korában, 1942. október 29-én hunyt el Pécsen.

1943-ban Lissák Kálmánt (1908-1982) nevezték ki az Élettani Intézet élére. A mindössze 35 éves kutató ekkor már a Magyar Élettani Társaság elnöke. Lissák Kálmán 1933-ban szerzett orvostudományi diplomát Budapesten, majd Debrecenben, Went István Élettani és Kórtani Intézetében kezdte meg kutatómunkáját. Már egész fiatalon három világhírű laboratórium munkájába kapcsolódhatott be. 1935-ben a No-

bel-díjas Otto Loewi grazi intézetében dolgozott, ahol a humorális ingerületáttevődés kérdéskörével foglalkozott. 1936-1937-ben Theodor Trendelenburg berlini élettani intézetében központi idegrendszeri experimentális műtéti eljárásokat sajátított el. 1937-1939 között Bostonban a világhírű Walter Bradford Cannon mellett a humorális ingerületátvitel és a neuroendokrin szabályozás problémakörében egész későbbi pályáját meghatározó sikeres kutatómunkát folytatott. Nevéhez fűződik az adrenalin idegszövetben történő kimutatása, valamint egy gátló hatású idegi faktor felfedezése. Cannon hosszabb ideig szerette volna Lissákot Bostonban tartani, de ő a kialakulóban lévő háborús helyzet miatt úgy döntött, hogy hazatér. Lissák Kálmán a legnehezebb történelmi időben vette át az intézet vezetését (az 1943. január 12-re Horthy Miklós kormányzóhoz bemutatkozó látogatásra rendelt Lissákot hosszú várakozás után végül a kormányzó nem tudta fogadni, mivel ekkor érkezett meg a doni áttörés híre), de kinevezésével páratlan sikerű intézetépítő tevékenység vette kezdetét. A kor követelményein is túlmutató állatházat épített és párját ritkító, ma is működő finommechanikai műhelyt hozott létre ("Studinger műhely"). A kísérletekhez szükséges elektronikai munkát eleinte Örkényi József végezte, majd később, az 50-es évek végén nemzetközi szintű elektronikai fejlesztő laboratórium létesült az intézetben (Kellényi Loránd vezetésével, akihez később Kolta Péter, majd Niedetzky Csaba csatlakozott).

Lissák Kálmán igen jó emberismerete, megkérdőjelezhetetlen szakmai tekintélye és személyes varázsa segítségével kiválóan kitűnő munkatársaival máig ható iskolát teremtett. Velük együtt, saját külföldi tapasztalatai alapján a kiscsoportos gyakorlati képzésre, a kísérletezésre és az élő bemutatásokra helyezte a fő hangsúlyt az orvosi élettan oktatásában. Az *Élettani gyakorlatok* című könyve több mint 10 kiadást megért. Lissák Kálmánt Debrecenből kiváló munkatársa, Martin János docens követte Pécsre. Az ő közvetlen szakmai irányításával folyt a biokémia oktatása az intézetben egészen a Biokémia Tanszék megalakulásáig. 1944-ben Gorka Sándor biológus professzor elhalálozott, így a biológia oktatását is Lissák, majd kiváló adjunktusa, Csötörtök László vette át. Lissák biológiai kutatócsoportot alakított ki az intézetben, melynek tagja volt Benedeczy István, vezetője később Tigyi András lett. E csoport tagjai (Juhász Péter, Komáromy László, Montskó Tibor, Molnár János, Puppi András, Tomcsányi Tihamér és mások) végezték a biológia oktatását az intézet keretei között egészen 1970-ig, az önálló Biológiai Intézet megalakulásáig, melynek első professzora Tigyi András lett. Nyugdíjba vonulása után kiváló tanítványa, Szeberényi József 1992-ben kapott professzori kinevezést. Később, a Központi Állatkísérletes Laboratórium élére Puppi Andrást nevezték ki. Lissák már az 50-es években elektronmikroszkópot szerzett az intézet számára, amit Benedeczy István helyezett működésbe. Az akkor még Magyarországon alig ismert elektroencefalográfia technika meghonosítására beszerzett 6 csatornás Kaiser EEG készülékkel az országban az első állatkísérletes és humán elvezetések Hasznos Tivadar készítette.

Lissák Kálmán a pavlovi feltételes reflex-elmélet és az amerikai behaviorista tanok korszerű elektrofiziológiai módszerekkel történő ötvöztetésével, a neuroendokrinológiai vizsgálatok hazai elindításával – sokszor az ország akkori politikai rendszeréből eredő támadásokkal is dacolva – az idegéleti kutatásokban nemzetközi elismertséget szerzett, és itthon új korszakot nyitott. (Az 50-es években, egy bizottság vizsgálata után írásban is megfedték Lissák Kálmánt, mert "imperalista módszerekkel kutatja a feltételes reflexeket".)

Az endokrinológiai csoport vezetője Endrőczy Elemér, majd az Orvostovábbképző Egyetemre történt professzori kinevezését követően Telegdy Gyula volt, aki később Szegeden a Kórtani Intézet élére nyert professzori kinevezést. Az endokrinológiai csoportban dolgozott Bohus Béla, Nyakas Csaba, Fendler Kornél, Hahn Zoltán, Hartmann

Géza, Korányi Lajos, Kovács L. Gábor, Rózahegyi Gábor, Tamásy Veronika és Vermes István, valamint számos kiváló diákkörös hallgató: Bódis József, Fekete Mátyás, Molnár Dénes, Tárnok Ferenc, Tekeres Miklós, Zámbo Katalin és mások.

Az idegéletani csoport vezetője Grastyán Endre volt. Ebben a csoportban dolgozott Ángyán Lajos, Czopf János, Donhoffer Hilda, Karmos György, Lénárd László, Madarász István, Molnár Péter, Szabó Imre, majd később Buzsáki György, Csordás Gábor, Karádi Zoltán és mások. Számos, később az egyetemen, vagy más intézményekben vezető kutatóvá és/vagy klinikussá vált orvostanhallgató is dolgozott a csoportban (Czopf József, Decsi Tamás, Degrell István, Győri László, Hazafi Klára, Kopa János, Losonczy Hajna, Martin János, Molnár Márk, Pörcei József, Sulyok Endre, Szirmai Imre, Török Béla és mások). Grastyán kiterjedt tudományos kollaborációs tevékenységet folytatott az intézetből elszármazó kollégákkal, más intézetek és klinikák kutatóival is (Bauer Miklós, Csanaky Artur, Kékesi Ferenc, Mérei F. Tibor, Molnár László, Osváth Károly, Vereczkei Lajos és mások). Lissák segítségével megteremtették a korszerű elektrofiziológiai módszerek művelésének feltételeit. Az intézetbe került második generációs EEG készülékkel rendszeresen végeztek humán betegdiagnosztikát is. Lissák Kálmán – kiváló kapcsolatait felhasználva – egy rádiócsöves, fél szobát betöltő, nukleáris célokra gyártott sokcsatornás analízátort szerzett a KFKI-ból a 60-as évek elején, és azt átalakítva – Magyarországon elsőként – megkezdődhetett a kiváltott potenciál és az átlagolási technika bevezetése (Karmos György, Kellényi Loránd, Bauer Miklós). Később, az akkori legkorszerűbb módszerrel, lyukszalag rendszer segítségével, az MTA-val összekötött Teletype révén megkezdődött a digitális adatfeldolgozás is (Czopf János). Karmos György és Kellényi Loránd a KFKI-val együttműködve résztvett az új, félvezető technológiával készült analízátor tervezésében és kipróbálásában, ami kiváló magyar ipari termék lett.

Az izotóp csoportot Kovács Sándor vezette, aki később egyetemi tanárként a Kórtani Intézet vezetője lett, és ekkor a csoport vezetését Vértes Marietta vette át. E csoportban dolgozott Sándor Attila, Seress László, Vértes Marietta, Vértes Zsuzsanna, és Béndek György vegyész-mémők, majd később Göcze Péter, Környei József, Lányi Éva, Ördögh Tamás és mások. Lissák Kálmán a 60-as évek végén MTA támogatású állásokat szerzett, és kialakította az MTA kutatócsoportot.

Mindeközben Lissák Kálmán igen széles körű szakmai-közéleti tevékenységet fejtett ki. 1946/1947-ben az orvostudományi kar dékánja, 1947/1949-ben az egyetem rektora, 1956/57-ben a POTE rektorjogú dékánja volt. Az 1956-os forradalom idején Párizsban tartózkodott. Hazatérte után az oktatás újraindításának ügyét felhasználva számos orvostanhallgatót sikerült a börtönből kihozni, megmentve életüket és szabadságukat. A Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai sorába választotta 1948-ban, 1956-tól az MTA rendes tagja lett. A Magyar Élettani Társaság elnöke volt 1943-1948-ig, főtítkára 1948-1966-ig, majd 1966-ban ismét a MÉT elnökévé választották. E tisztelet haláláig töltötte be. A Magyar EEG Társaságnak 1957-től haláláig ugyancsak elnöke volt. Alapító tagként az International Brain Research Organisation Magyar Nemzeti Bizottságának elnökévé választották, s vezető szerepet játszott a szocialista országok agykutatási tudományos együttműködésében is. 1966-tól az International Union of Physiological Sciences alelnöke lett. Nemzetközi elismertségét - világhírű tudósok, így például Sir John Eccles, vagy William Ross Adey pécsi látogatásai mellett - fémjelzi, hogy 1962-ben a cseh Purkyne Orvostársaság, 1967-ben a Leopoldina Német Természettudományi Akadémia, 1971-ben pedig a szovjet Pavlov Élettani Társaság tagjai közé választották. Szakmai elismertségének csúcspontját jelentette, hogy az IUPS megbízta 1980-as Élettani Világkongresszust szervezésével és elnöki teendőinek ellátásával. A

szocializmus korszakában a Budapesten megrendezett világkongresszus kiváló lehetőséget nyújtott arra, hogy fiatal magyar kutatók nemzetközi kapcsolatokat építsenek ki, s karrierjük is ekkor indult el. Lissák Kálmánt számos nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottságába választották be, az Acta Physiologica Hungarica szerkesztőségének hosszú időn át elnöke volt. Az Akadémiai Kiadó gondozásában, az ő szerkesztésében jelent meg a „Recent Developments of Neurobiology in Hungary” c. átfogó sorozat kilenc kötete is. Félézet meghaladó számú – angol, kisebb részben magyar és német nyelvű – tudományos közleménye, tankönyvei és monográfiái hűen tükrözik széles körű szakmai munkásságát. 1978-ban történt nyugdíjba vonulásakor az Élettani Intézet igazgatói székében tanítványa és munkatársa, Grastyán Endre követte. Lissák Kálmán hetvennégy éves korában, Győrben halt meg 1982. június 22-én.

Grastyán Endre (1924-1988) Óriszentpéteren született. Sopronban érettségizett 1942-ben, majd beiratkozott a Pápai Református Teológiai Akadémiára, ahol két évet elvégzett. A harmadik évi tanulmányait a háborús események megszakították. Teológus korszakából eredt átfogó filozófiai tudása és zeneszeretete. 1945-ben, Sopron bombázásakor édesapját elvesztette, és az önkéntes ápolónői munkát vállaló édesanyja hamarosan ugyanott tüfuszban halt meg. A háborús események hatására 1945-ben beiratkozott az Erzsébet Tudományegyetem Orvosi Karára, hogy majd orvosként gyógyító munkát folytathasson. Első jelentős egyetemi élménye Lissák Kálmán élettani előadása volt, és elhatározta, hogy a kutatómunkának szenteli életét. 1948-ban már demonstrátor az Élettani Intézetben, 1950-ben gyakornok. Általános orvosi diplomáját 1951-ben szerezte meg. Ezt követően, élete során végig hű maradt az Élettani Intézethez. Egyetemi tanári kinevezését 1977-ben nyerte el, 1982-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választották. 1948-ban a Prágai Egyetemen, 1956-ban a Szovjetunióban volt rövidebb tanulmányúton. 1957-ben Marseilleben és Párizsban, majd 1959-ben és 1971-1972 között az Amerikai Egyesült Államokban dolgozott.

Fiatalkorú kutatóként kitűnt eredeti gondolataival, merész hipotéziseivel, amelyek kiváló metodikai készséggel párosultak. Első tudományos publikációi már komoly érdeklődést keltettek. Alig három évvel Magoun és Moruzzi „arousal” teóriájának publikálása után kimutatta, hogy az agytörzsi reticularis aktivációs rendszer tónusának létrehozásában a külső ingerek mellett a vegetatív afferentáció is döntő szerepet játszik. E korai kísérleti eredményei irányították figyelmét az aktiváció és gátlás, a motivált magatartás és emóciók központi idegrendszeri szabályozásának vizsgálata felé. Közben azonban számos tanulmányt közölt az Élettani Intézet és a pécsi Idegklinika munkatársaival a koponyasérüléseket követő intracranialis nyomásfokozódás mechanizmusáról, a kísérletesen előidézett epilepsziáról, a fogóreflex mechanizmusáról és a macska „kezűségének” vizsgálatáról. Végleges kötődését a hippocampus kutatásához az 1954-ben megjelent közleménye jelzi, amiben a diffúz kéregalatti struktúrák és a hippocampus funkcionális kapcsolatát elemzi. A tanulás korai fázisában jelentkező orientációs válasz és az elektroencefalográfiás theta aktivitás korrelációjának felismerése nemzetközi elismertséget hozott Grastyán számára. A theta tevékenység és a tájékozódási reakció összefüggéseit tárgyaló, 1959-ben megjelent közleménye citációs klasszikussá vált. Első amerikai tanulmányútja során közelebből is megismerkedhetett a kísérletes pszichológia akkori legújabb irányzataival. Elsősorban a motivációs elméletek keltették fel érdeklődését. Későbbi kísérletei során, szabadon mozgó macskán, hypothalamus ingerléssel kiváltott magatartási válaszokat és azok hippocampalis elektromos kísérőjelenségeit tanulmányozva a motivációs folyamatok homeosztatikus jellegű szabályozására derített fényt. Ezeket az eredményeket munkatársaival együtt 1965-ben a Science-ben közölte. A hippocampus

elektromos aktivitása alapján arra a következtetésre jutott, hogy az elkerülő (büntető) viselkedési minta a megközelítést szervező idegi struktúrák gátlásának eredményeként jelentkezik. E modell helyességét Grastyán és munkatársai számos kísérletben igazolták. Kísérletei új tanulási elmélet kidolgozását eredményezték. Az uralkodó tanulási teóriák ugyanis szembenállást tükröztek és nem voltak képesek a tanulás lényegét jelentő megerősítési folyamat egységes értelmezésére. Grastyán hallatlan tudományos előrelátó képességét jelzi, hogy ő már a 60-as évek fordulóján egy egységes komplex rendszer két funkcionális állapotát írja le, mint a jutalmazó, illetve a büntető hatás idegi szubsztrátumát. Grastyán motivációs- és tanuláselméletében a gátlás pozitív szerepet nyer (aktív gátlás), és a megerősítés a gátlás alóli izgalom-felszabadulás (rebound) pillanatával azonos. A hippocampus működésével és a memória kialakulásával kapcsolatban elsőként írta le a feed-forward szabályozás jelentőségét.

Grastyán Endre teoretikus munkássága mellett munkatársaival számos új kísérleti paradigmát vezetett be és jelentős elektrofiziológiai - számítástechnikai fejlesztéseket hajtott végre. E technikai fejlesztések alapján a thalamo-corticalis működések, az acusticus-, és más szenzoros rendszerek funkcióival, az alvás-ébrenlét szabályozásával, az epilepsziás folyamatok kialakulásával és a hippocampalis gátlási folyamatokkal kapcsolatban közölt munkatársaival együtt számos új adatot. Legteljesebb teoretikus műve az „Orientáció és megerősítés” című, közel ezer oldalas doktori értekezése. Nemzetközi elismertségét jelzi, hogy már 1974-ben felkérték, hogy írja meg az „Emotion” című fejezetet az Encyclopedia Britannica számára. Grastyán Endre maradandót alkotott a motiváció – tanulás és emóció, kísérletei alapján történő értelmezésével. Eredményeit kézikönyvek idézik ma is, tanuláselmélete élettani és pszichológiai tananyag. Nem kisebb jelentőségű a halála után csónkán maradt utolsó kutatási témája, az állatvilágban is fellelhető játék-magatartás vizsgálata. E kutatási témával visszatért fiatalkori vágyálmához, a Homo ludens problémakör megfigyeléséhez. Ezirányú első jelentős eredményeit az 1985-ben megjelent „A játék neurobiológiája” című akadémiai székfoglaló előadása tartalmazza. Hitte és vallotta, hogy az alap kutatás alapvetően játéktevékenység, ahol az egyik nagy feszítő erő az ismeretlenség.

Grastyán a Lissák Kálmántól megörökölt intézeti struktúrát megtartotta, és az MTA Idegéletani Kutatócsoportot továbbfejlesztette. Számos orvostanhallgató dolgozott vele és közvetlen munkatársaival, akik ma vezető egyetemi tanárok. Több fiatal tehetség kapott ekkor kinevezést az intézetbe, és Czéh Gábor is csatlakozott a kutatócsoporthoz. Grastyán Endre igen fontosnak tartotta a pszichológia oktatásának bevezetését. Osváth Károly professzor segítségével létrehozták az Orvosi Pszichológiai Csoportot az Élettani Intézet keretein belül (Bende István, Kállai János, Varga József és mások), a csoport közvetlen vezetését Molnár Péter vette át. Később ez a csoport a Pszichiátriai Klinikára került, majd a 90-es évek elején, a Szabó Imre által megszervezett Magatartástudományi Intézet személyi állományának jelentős részét adta. Közben Grastyán akkori legidősebb közvetlen munkatársa, Karmos György meghívást kapott és Budapesten az MTA Pszichológiai Intézetének igazgatóhelyettese, majd igazgatója lett (több perióduson keresztül), jelenleg a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Karának emeritus professzora. Molnár Péter ugyancsak egyetemi tanári kinevezést kapott, később Szegeden hozta létre az Orvosi Pszichológiai Csoportot, majd a Debreceni Egyetem Magatartástudományi Intézetének lett a vezetője. Buzsáki György több, hosszabb amerikai tanulmányutat követően a Rutgers Egyetem vezető neurobiológus professzora lett.

Grastyán Endre kiváló pedagógiai érzékkel rendelkezett. Lebilin-

cselő előadásai, szívporkázó logikai levezetései a hallgatók tömegeit vonzották. Tanítványai rajongtak érte. Széles műveltsége, filozófiai, irodalmi és zenei tájékozottsága, az elméleti kérdések gyakorlati vonatkozásainak hangsúlyozása, dialektizáló vitakészsége, holisztikus szemlélete tették „reneszánsz” emberré. Tudományos eredményeit közérthető formában közölte, az emóciók szabályozásával kapcsolatos cikkeinek egy részét a társadalom egészének szánta. Nagy hangsúlyt fektetett a valódi tudományos eredmények népszerűsítésére. Számos rádióműsor szereplője és televíziós műsor előadója volt. Így vonzó, szerény, de szuggesztív egyéniségét, felejtethetetlen tanári és előadói személyiségét nemcsak tanítványai és kollégái őrzik emlékeztükben, hanem a szélesebb hazai közönség is. Grastyán Endre tudományos eredményeit mintegy másfélszáz tudományos közlemény és monográfia őrzi. Negyvenéves korában az Academia Leopoldina külföldi tagjainak sorába választotta, 1972-ben a Pavlov Fiziológiai Társaság tiszteleti tagja lett. 1974-1979 között az IBRO Kormányzó Tanácsának tagja. Az UNESCO Természettudományi Szakbizottságának, és az INTERMOZG Motiváció Szekciójának nemzetközi koordinátora volt. A TIT Baranya Megyei Szervezetének, elnöke, számos MTA bizottságnak tagja vagy elnöke volt. Halála előtt néhány hónappal vehette át az egyik akkori legmagasabb kitüntetést, az Állami Díjat. Súlyos betegségben, hatvannégy éves korában Pécsett halt meg 1988. július 17-én.

A Grastyán Endre halálát követő két éves interregnumban Vértes Marietta docens volt a megbízott intézetvezető. 1990. augusztusában Lénárd László egyetemi tanári és intézetvezetői kinevezést kapott az Élettani Intézetbe, majd ugyanezen évben egyetemi tanárrá nevezték ki a Janus Pannonius Tudományegyetem Összehasonlító Élettani Tanszékére is. Ez utóbbi funkciót 1997-ig töltötte be. Ebben az időszakban – a kialakuló Természettudományi Karon – kidolgozta a biológus és pszichológus hallgatók számára az összehasonlító élettan és a pszichológus élettan tantárgyak kurikulumait és megvalósította egyetemi szintű oktatásukat. Új oktatási és kutatólaboratóriumokat épített fel ottani fiatal munkatársaival, amihez az Élettani Intézet kutatói is jelentős segítséget nyújtottak (Bagi Éva, Fekete Éva, Faludi Béla, Gálosi Rita, Hernádi István, Karádi Zoltán, Vigh József és mások). Tutori tevékenysége révén később valamennyi fiatal munkatársa PhD-fokozatot szerzett a Neurobiológia PhD-programban. A 90-es években az Élettani Intézet munkatársai (Ángyán Lajos, Beta Beáta, Hartmann Géza, Környei József, Lénárd László, Várady Katalin, Vértes Zsuzsanna és mások) végezték az orvoskaron belül kialakult egészségügyi főiskolai szak élettan oktatását is. Az Élettani Intézetben megteremtették a gyakorlatos oktatás feltételeit, kidolgozták az új szakok (ápoló, dietetikus, szociális munkás, védőnő) élettani kurikulumait, és megvalósították oktatásukat. A főiskolai oktatás céljára speciális jegyzet és tankönyv is készült (Ángyán Lajos). Így az intézet munkatársai minőségi munkájukkal hozzájárultak az önálló egészségtudományi főiskolai, majd egyetemi kar létrehozásához is. Az Élettani Intézetben a számítógépes technika segítségével megújult a gyakorlatos oktatás, és számos fiatal tehetséges munkatárs került az intézetbe (Czurkó András, Faludi Béla, Jandó Gábor, Hajnal András, Sándor Péter, Vida Imre és mások). 1992-ben Szabó Imre nyert intézetvezető professzori kinevezést az országban elsőként kialakított Magatartástudományi Intézet élére (az intézet megszervezésében alapvető szerepet játszott), és ott – ugyancsak elsőként – bevezette a neuropszichológia tantárgy oktatását. Ángyán Lajos és Vértes Marietta 1995-ben kapott egyetemi tanári kinevezést. 1999-ben Ángyán Lajost megbízták a Mozgástani Intézet létrehozásával és vezetésével, majd később Seress László kapott megbízást és egyetemi tanári kinevezést (2001) az önálló Elektronmikroszkópos Laboratórium vezetésére. 2008-ban az Élettani Intézetben Karádi Zoltán nyert

el egyetemi tanári kinevezést.

Az MTA Idegéletani Tanszéki Kutatócsoportot az 1996-ban bevezetett pályázati rendszer után is, ismételt sikeres pályázatok révén, mind a mai napig sikerült megőrizni. Az intézet kutatási palettája kiszélesedett. Számos új kísérletes módszert fejlesztettek ki, illetve vezettek be (új magatartási paradigmák számítógépes analízissel, HPLC-mikrodialízis technika, egysejt-elvezetéses multibarrel mikroelektroforikus módszer, juxtacelluláris elvezetés, fluoreszcens és immun szövettani technikák, northern-blot, western-blot, RIA, ELISA stb). Az endokrinológiai kutatások mellett (Környei József, Lengyel Ferenc, Vértes Marietta) neurokémiai (Hartmann Géza, Gálósi Rita, Beta Beáta), neurofarmakológiai és elektrofiziológiai technikákat (Petykó Zoltán, Tóth Attila) ötvöznék magatartáskutatási módszerekkel rágsálókon és főemlősön is (Karádi Zoltán, Szalay Csaba, Takács Gábor), neuropeptid kutatásokat végeznek (Kertes Erika, László Kristóf, Tóth Krisztián), létrehozták a humán vizuális laboratóriumot, ahol a térlátás kialakulásával kapcsolatos vizsgálatok folynak (Jandó Gábor), és a színlátás mechanizmusaival kapcsolatos kutatásokat kezdtek meg (Buzás Péter, Telkes Ildikó). Több, az intézethez kötődő, vagy ott korábban kinevezettként tevékenykedő kutató külföldön él, külföldi laboratóriumokban, egyetemen dolgozik (Buzsáki György, Donhoff Hilda, Hajnal András, Fekete Éva, Ördögh Tamás, Sándor Péter, Török Béla, Vermes István, Vida Imre, Vigh József és mások).

Lénárd László 2001-ben az MTA levelező tagja, 2007-ben az MTA rendes tagja lett. Tíz éven keresztül volt választott egyetemi vezető (a POTE, illetve a PTE rektorhelyettese, orvoskari dékán), 2003-2007 között a Pécsi Tudományegyetem egyetem rektora. Jelenleg az Élettani Intézet közel 600 hallgató (orvos, fogorvos, gyógyszerész) élettan oktatását végzi magyar, angol és német nyelven. Emellett az 1994-ben elsőként akkreditált idegtudományi PhD-programja révén az intézet résztvesz az Elméleti Orvostudományok Doktoriskola (vezetője: Lénárd László) munkájában, a tudományos utánpótlás biztosítása érdekében.

Az Élettani Intézetben tudományos diákkörösként vagy kinevezettként dolgozók közül számos kutató nyert el később főiskolai tanári, illetve egyetemi tanári kinevezést. Több tudományos tanácsadói kinevezést kaptak, mások klinikusként dolgoznak egyetemünkön (Faludi Béla, Horváth Zolt, Kondákor István, Lányi Éva, Nagy Ferenc, Simon Mária és mások), és igen nagy azoknak a száma, akik klinikusi kiképezésüket követően osztályvezető főorvosként tevékenykednek itthon vagy külföldön.

Az intézetből származó főiskolai tanárok: Gyódi Gyula, Fekete Mátyás, Hartmann Géza, Komáromy László, Kopa János, Tahin Tamás, Tárnok Ferenc. Az intézetben dolgozó, illetve onnan elszármazó egyetemi tanárok névsora: Ángyán Lajos, Bauer Miklós, Benedeczky István, Bódis József, Bohus Béla (Hollandia), Buzsáki György (USA), Czopf József, Decsi Tamás, Degrell István, Endrőczy Elemér, Gőcze Péter, Grastyán Endre, Gróf Pál, Karádi Zoltán, Karmos György, Kállai János, Korányi Lajos, Kovács L. Gábor, Kovács Sándor, Lénárd László, Lissák Kálmán, Losonczy Hajna, Molnár Dénes, Molnár János, Molnár Péter, Nyakas Csaba, Pekár Mihály, Rákóczi István, Sándor Attila, Seress László, Sulyok Endre, Szabó Imre, Szeberényi József, Szirmai Imre, Tekeress Miklós, Telegdy Gyula, Tigyi András, Vereczkei Lajos, Vermes István, Vértes Marietta, Zámbo Katalin.

Dékáni tisztséget töltött be: Bódis József, Kovács L. Gábor, Lénárd László, Lissák Kálmán, Pekár Mihály, Tahin Tamás, Telegdy Gyula (SZTE). Raktori tisztséget töltött be: Bauer Miklós, Endrőczy Elemér (HIETE), Lénárd László, Lissák Kálmán. Az Élettani Intézet kinevezett kutatói közül később heten lettek akadémikusok: Grastyán Endre és Kovács L. Gábor (levelező tag), Lénárd László, Lissák Kálmán és Telegdy Gyula (rendes tag), Buzsáki György és Vermes István (külső tag). Így az 1923-ban alapított pécsi Élettani Intézet, 85 éves története során, az intézetben dolgozó, vagy onnan elszármazó személyek révén 7 főiskolai tanárt, 41 egyetemi tanárt, 7 dékánt, 4 rektort és 7 akadémikust adott a magyar felsőoktatásnak és a nemzetközi tudományos életnek.

Dr. Lénárd László

(Készült 2008-ban, az Erzsébet Tudományegyetem orvoskara pozsonyi alapításának 90. és a pécsi Élettani Intézet alapításának 85. évfordulójára, valamint megemlékezésül Pekár Mihály professzori kinevezésének 90., Lissák Kálmán születésének 100. és Grastyán Endre halálának 20. évfordulóján).

SZENÁTUSI NAPLÓ

A Pécsi Tudományegyetem Szenátusa szeptember 25-én a Halasy-Nagy József Aulában tartotta soros ülését. A napirendi ügyek előtt a rektor bemutatta a szenátoroknak a PTE Szívgyógyászati Klinikájának új vezetőjét, Szabados Sándor professzort, valamint bejelentette, hogy a Művészeti Karon lezajlott dékánválasztáson újabb öt évre Colin Fosternek szavaztak bizalmat. A napirendi pontok előtt szót kért Imhof Gábor gazdasági főigazgató, s az SzMSz 28. paragrafus 2. bekezdésére hivatkozva bejelentette: visszavonja a PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Koordinációs Központtól (OEKK) a gazdálkodási jogkört. Kovács L. Gábor, az OEKK elnöke bejelentette lemondását. Ezután a szenátorok megszavazták, hogy előrehozzák a "kincstári biztosítási utasítások végrehajtásáról" elnevezésű programot, melynek előterjesztője Kollár Lajos klinikai főigazgató volt. A klinikai főigazgató beszámolója után Karácsonyi Annamária, a PTE-re kirendelt kincstári biztos szolt az egyetem pénzügyi helyzetéről. A beszámolókat parázs vita követte, s a tájékoztatót a szenátus nem fogadta el. Ezután Kollár professzor a támogatottság hiányára hivatkozva bejelentette: lemond klinikai igazgatói posztjáról. Gábor Róbert rektor döntésének átgondolására kérte Kollár Lajost, majd a következő helyszíni határozati javaslatokat terjesztette elő: az OEKK a költségvetési kötelezettségének december 31-ig tegyen eleget; az OEKK tartsa be az eredeti költségvetést és vezetője ezért vállaljon személyi felelősséget; a rektor a december 18-i szenátusi ülésen terjesszen elő egy átfogó tervezetet, mely a klinikum tekintetében lehetővé teszi az egyszemélyi felelős vezetés megvalósítását. A szenátorok mindhárom, helyszínen tett határozati javaslatot elfogadták. A Szenátus ezután személyi ügyekről döntött: docens, címzetes egyetemi docens és honoris causa címeket ítél meg. Az egységes egyetemi stratégia kapcsán Gábor Róbert bejelentette: azt vitaindítónak tartja, s véleményeket vár a dokumentummal kapcsolatban. A szenátorok ezután szakindításokról döntöttek, majd módosították a közoktatási intézmény átvételével kapcsolatos szabályzatot, a Pécsi Diplomások Köre szabályzatát, valamint a PTE Kollégiumi Szabályzatát. A Szenátus módosította az IGYFK Tanszálló projektjét, valamint oktatási épület bővítését, megszavazta a PMMK SzMSZének módosítását és szervezeti átalakításait. A Szenátus megszavazta, hogy az MK nem önálló tanszékeket hozhasson létre, valamint az ÁJK szervezeti átalakítását. A szenátorok elfogadták a rektor tájékoztatóját a szenátusi határozatok végrehajtásáról, a tájékoztatót a 2008. évi felvételi eljárás eredményéről és a beiskolázási adatokról, valamint a tájékoztatót az oktatásszervezési kérdésekről. A Szenátusi ülés végén a rektor bejelentette: a következő Szenátusi ülés október 30-án kerül majd sor, a Gazdasági Tanács következő ülése pedig december 5-én lesz, közben pedig dékánválasztás zajlik majd a Bölcsészettudományi és a Pollack Mihály Műszaki Karon.

Forrás: www.univpecs.pte.hu

Recenzió

Sólyom Antal

Egy amerikai magyar orvos vallomásai

Pannonia Könyvek, 2008.

Amikor 1966 tavaszán elbúcsúztam Sólyom Tóni barátomtól a Milánói Egyetem Gyógyszertani Intézetében, még nem sejtettem, hogy több mint 40 év múlva gazdag élettörténetének regényéről én fogok recenziót írni. Még további három dolgot sem sejtettem, de nem is sejtettem: azt, hogy jól induló biokémikus-orvos barátomból egykor jónevű pszichiáter válik az Újvilágban; Azt, hogy az akkor még rég meg sem született fia majdan tanítványom lesz a pécsi Orvoskaron; Azt, hogy az akkor még az ELTE egyetemi színpadán Budapesten első amatőr színészi szárnypóbálgatásait végző húga mára a Pécsi Színház ismert művésznője lesz.

Bár a fenti adatok látszólag nem tartoznak a bemutatandó könyv ismertetéséhez, mégis a szerző az egész könyvet átható orvosi hitvallása és főleg magyar identitástudata töretlen megőrzésének és megvallásának megértéséhez magyarázatul szolgálnak.

A Szeged – Budapest – Milánó – USA (különböző államok és különböző egyetemek) útvonalat befutó nagyvívű életpálya nemcsak tanulságos, de érdekes olvasmány is orvos és nem-orvos olvasók számára egyaránt. Több ponton is példaképül szolgálhat a szerző fiataloknak és idősebbeknek. Ezek közül itt csak egyet emelek ki. Még nem volt egészen 15 éves (akkor elsős gimnazista) 1951-ben, amikor egy súlyos vírusos májgyulladás (ma már tudjuk, C-vírus hepatitis) kómához vezetett és napokig élet-halál közt lebegett. Ebből felgyógyulva – miután édesapja májcirrhosisban (májzsugorodás) halt meg (soha nem volt alkoholista!) – állandó veszélyeztetettségi tudattal élt. Ennek ellenére töretlen élni akarással és optimizmussal befutotta nem könnyű életpályájának első, legnehezebb szakaszát, beleértve a szegedi kórbonctani, budapesti és milánói biokémikus tanulmányokat, az Amerikába áttelepülés lelki vívódásait és a kizárólagos kutató pályáról a pszichiátriára áttérés dilemmáit. Pszichiátriai tanulmányainak derekán már apaként következett be az újabb súlyos dilemma. Választania kellett a májátültetés, vagy a további konzervatív kezelés között. Az előbbi akut halállal fenyegetett (műtéti mortalitás), de hosszútávú gyógyulással kecsegtetett. Az utóbbi viszont rövidtávú biztos túlélést, esetleg még munkaképességet is ígért, de hosszú távon a biztos halállal fenyegetett. Itt is győzött hite az orvostudományban és az isteni gondviselésben, így vállalta a transzplantáció rizikóját. És hitének, optimizmusának igaza lett! Új májával több mint 18 éve dolgozik! Nemcsak befejezte pszichiátriai tanulmányait, de jónevű gyermekpszichiáterre vált, sőt megvetette a csecsemő-pszichiátria alapjait is.

A ma már nyugdíjas szerző bioetikával foglalkozik annyira intenzíven, hogy ebből már idősebb korában újabb tudomá-

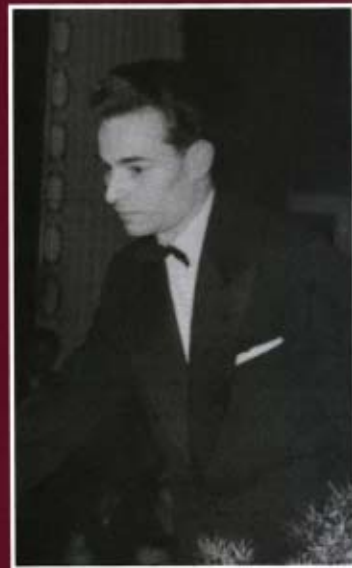
nyos fokozatot is szerzett.

Ezek alapján joggal mondhatjuk, hogy a szerző életpályája, orvosi elhivatottsága, életfelfogása és tegyük hozzá, felelősségteljes, de néha nehéz és talán merész döntései tanulságul szolgálhatnak mindenkinek, nemcsak orvosoknak. Soha nem szabad, még nehéz helyzetekben sem, feladni a küzdelmet! Mindig vállalni kell a döntést, néha – ésszerű határokon belül – még a kockázatot is.

Az egész életpálya őszinte, önvallomásszerű bemutatása mellett több fejtegetést is találhatunk e kötetben a pszichiátria tudományának mai állásáról és fejlődésének újabb irányzatairól. Mindez az orvos számára tanulságos, a szélesebb olvasókörzség számára pedig közérthető és olvasmányos.

A közel 300 oldalas, papírkötésű de tetszetős kivitelű könyvben sok részlet és határterületi kérdés is elfért. Egy recenzióknak nem lehet célja, hogy a könyv tartalmát részletesen elemezze. Hagyjunk valami újat az érdeklődő olvasónak is felfedezni.

EGY AMERIKAI MAGYAR ORVOS VALLOMÁSAI

Sólyom Antal

Mindenesetre melegen ajánlom e könyvet elsősorban orvosoknak és orvostanhallgatóknak, de nem fog csalódni a bármilyen foglalkozású és érdeklődésű szélesebb olvasókörzség sem.

Mess Béla

A pécsi orvostudományi intézetei és klinikái 1918-2008

Könyvbemutató az Egyetemi Napok alkalmából

Nemzeti történelmünk szerencsésebb alakulása esetén a 641. tanév ünnepségeit nyithatta volna meg a kar dékánja – ebben a ma már 1900 éves városban. Arra is büszkeséggel hivatkozhatott volna, hogy az egyik legnagyobb római császár bábáskodott a város ókori születése körül. Mindannak ellenére nem volt szerencsénk középkori egyetemünkkel, hogy megalapítója az egyetelen „Nagy” jelzővel díszített uralkodónk.

Az elmúlt év tavaszán volt 1900 éve, amikor Traianus császár elfoglalta a mai Bécs – Buda – Pécs – Mitrovica – (a Száva jobb partján egy 40-50 km-es sávban) Laibach- (Ljubljáná)-ig terjedő mintegy 100 ezer km²-es térséget, ami rendkívül fontos római provincia lett Pannonia néven. A következő évben, 108-ban a Mecsek-alján lévő régi kelta település helyén megalapította Sopianae városát. Pannónia provinciát két részre osztotta: a terület $\frac{3}{4}$ része P. Superior, $\frac{1}{4}$ -e P. Inferior lett. Diocletianus császár a 200-as évek végén mindkét provinciát további 2-2 részre osztotta, s a 3. tartomány a császár leányának, Valeriának a nevét kapta. E provincia székhelye a mind nagyobb jelentőségre emelkedő Sopianae lett. A város népessége azáltal is megnőtt, hogy Diocletianus császár 296-ban Sopianae környékére telepítette a Római Birodalom Dacia provinciáját betöréseikkel állandóan zaklató harcias carpi népet (ez a nép a Keleti-Kárpátok, pontosabban a mai Brassói Havasok és a Duna-delta között élt). Sopianae Nagy Konstantin császár uralkodása alatt olyan jelentős keresztény empóriummá vált, hogy a IV. század közepén püspöki székhely. A középkor évszázadaiban továbbra is jelentős helység, különösen azután, hogy Jusztinianosz császár 563-ban felajánlotta az avaroknak Pannóniát. A Kárpát-medencében az 567-től berendezkedő magyar nyelvű és etnikumú avarok jelentős és gazdag birodalmat hoztak létre. Amikor Nagy Károly frank király csapatai 799-ben legyőzik az avarokat, Sopianae jelentőségét nem veszti el, hiszen a salzburgi érsek – akit a német-római császár, II. Lajos (Nagy Károly császár unokája) a Drang nach Osten egyik első képviselőjévé tett – a IX. század köze-

pén templomot szentel fel ad Quinque (martirum) Basilicas néven Sopianae-ban. A város középkori neve ezután Quinque Ecclesiae lesz. 1367-ben, miután V. Orbán pápa – Nagy Lajos király kérésére – egyetemet alapít az akkor már magyar nevű Pécs városában, s az egyetem hivatalos neve Studium Generale Quinqueecclesiense lesz.

Ezen egyetem megalapításának a 600. évfordulóján, 1967-ben a POTE rektora, Donhoffér professzor utasította az egyetem intézeteinek és klinikáinak vezetőit intézményeik történetének megírására és pedig úgy, hogy az akkor csaknem fél évszázados intézmények történetét 5-8, a néhány évesekét 1 oldalban foglalják össze. A 27 intézmény története – angol és orosz nyelvű rezümével – a nyár végére elhagyta a nyomdát, s amikor az évfordulós ünnepségek november elején elkezdődtek, minden intézetben ott volt a POTE első évkönyve (mintegy 14 ív terjedelmű történettel).

A 2007/2008-as tanév első félévében a dékán kérte az intézetek vezetőit néhány oldalban összefoglalni tanszékük történetét 2008. február 28-ig (minél több színes fényképpel, dokumentációval). Az akkori 51 intézmény közül néhány el is készítette határidőre, a többség azonban nem. Voltak intézetek, amelyek most, októberben adták át anyagaikat, sőt olyanok is, amelyek miatt a már nyomdatechnikailag megszerkesztett anyagot újra kellett tördelni. Így azután sem a tervezett angol és német nyelvű rezümék nem készülhettek el, sőt miután az intézmények közül mindössze 10 adott életükről, történetükről színes képet, a kötet még annál is halványabb lett, mint az egyébként nagyon eltérő minőségű és mennyiségű anyagok alapján lehetett volna (hogy mégis vannak a kötetben 23 intézet után színes képek, arról nem a történeteket írók tehetnek). Mindennek ellenére ma mégis kézbe vehető a könyv, s ezért a Bocz Nyomdát (és a türelmes technikai szerkesztőt, Tóth Árpádot), valamint a Hódi Köteteszetet illeti a köszönet.

Benke József

Felhívás

A CEDARS-Sinai Medical Center kezdeményezésére létrejött RECOOP HST – Regional Co-operation for Health Science and Technology – Konzorcium vezetésével 2009. április 2-6. között Debrecenben kerül megrendezésre a következő „Bridges in Life Sciences” tudományos konferencia, mely kiváló megjelenési lehetőséget biztosít a PTE kutatói számára.

A senior és fiatal kutatók részére megrendezésre kerülő konferencia egyben tudományos verseny a fiatal kutatók számára. Fődíj egy 2 hetes tudományos ösztöndíj a CEDARS kutatóintézetébe California, LA.

Jelentkezési határidő: 2009. január 6.

A részvétel feltételei megtalálhatók a PTE ÁOK honlapján a Pályázati Hírek között.

További információ *Dobay Katától*, a PTE Kutatáshasznosítási és Technológiai Transzfer Iroda vezetőjétől:

a dobayk@rektor.pte.hu e-mailen, vagy

a 2032-es belső melléken kérhető.

A jelentkezési szándékot és a jelentkezési dokumentációt másolatban ugyanide kérik megküldeni, melynek beérkezéséről 24 órán belül visszajelzést küldenek a szervezők.

Senior kutatók esetében limitált a PTE részéről résztvevő előadók száma, amennyiben a jelentkezések ezt a keretet túllépik, a tudományos tevékenység (elmúlt öt év impakt faktora) alapján történik az intézményi delegálás.

SAP-alapú citosztatikus modul

Krankenhauspharmazie 29. évf. 10. szám (rövid összefoglaló)

Az SAP-programok fejlesztése során a lipcsei egyetem kidolgozott egy modult, ami a citosztatikus készítmények nyilvántartására alkalmas. Egy ilyen program-modulnak meg kell felelnie a modern citosztatikus nyilvántartó programokkal szemben támasztott összes követelménynek, anélkül, hogy helyi különleges követelményekhez kelljen igazodnia.

Az alapkövetelmények maguktól értetődnek: a betegek és a készítmények biztonságos nyilvántartása, a készítés folyamatának végigkövetése. Az adatcsere a gyógyszer-tár és a kezelőhely között egyszerű szöveges felületen valósul meg. Az integrált elszámolómodul minden, a gazdasági vezetés számára szükséges adatot (betegbiztosító, járulékos költségek) biztosít. A pontos, kezelési helyeket és külső partnereket is összefogó modul a nyilvántartási feladatoknak is eleget tesz. Mindezek mellett a citosztatikumok készítése során adatokat szolgáltat a gyógyszer-tár gazdálkodási rendszere számára is. Tervezik a program on line-követelményeknek való megfeleltetését.

A fentiekkel egy modern, az SAP-rendszerbe integrált modul működik, ami a citosztatikumok készítésére vonatkozó GMP-követelményeknek megfelel.

Az egészségügyi intézményekben a citosztatikus készítmények előállításának segítésére jellemzően kevés informatikai megoldás létezik (ZENZY, CATO, ZYPRO). Ezek a programok a gyógyszer-tári nyilvántartó és a pénzügyi-gazdasági programoktól is elszigeteltek, azokhoz semmilyen platformon nem kapcsolódnak.

A jelenleg alkalmazott gyógyszer-tári programrendszerekkel a készítés folyamata egyébként sem dokumentálható. További problémát jelent, hogy a különböző rendszerek illesztéséhez specifikus interfész szükséges, amiket a programok változásával együtt folyamatosan fejleszteni kellene. Biztosabb megoldás ezért a citosztatikus nyilvántartó program integrálása a gazdálkodási rendszerbe.

A lipcsei egyetemi klinika gazdálkodási rendszere évek óta az SAP, ennek rendszerbe állításakor fejlesztettek egy citosztatikus tevékenységeket segítő modult. A módszer előnyei:

- a készítés folyamatát végigköveti
- naprakész adatokat szolgáltat a gyógyszer-nyilvántartásnak, a gazdálkodásnak, valamint a biztosítóknak
- nincs szükség interfészre

A lipcsei egyetemen évente mintegy 60 ezer adag citosztatikus infúzió készül, 500 kezelési protokoll szerint.

A program-modul sikeres működéséhez szükséges a készítés folyamatának ismerete, valamint a betegadatokhoz való hozzáférés. Az utóbbit a klinikai rendszer IS-med rendszeréből nyerik, egyszerű szöveges felületen. (Azt, hogy az ISH-med rendszer mennyiben egyezik az e-Medsolution rendszerrel, nem sikerült kideríteni. *ford. megj.*)

A kapott adatokból a modul automatikusan kiszámolja a beteg citosztatikus terápia szempontjából releváns adatait: testfelületét, clearance-értékét. A folyamat dinamikus, tehát ha bármelyik alap-paraméter változik, a program ezt figyelembe veszi. Dubois, Jelliffe, vagy Cockcroft-Gault nomogram használható.

A program a következő alapadatokkal dolgozik:

- hatóanyag
- készítménynév
- maximális egyszeri és kumulatív dózis
- alapgyógyszerek és elkészített infúziók eltarthatósági ideje
- maximális ciklusszám
- segédanyagok
- gyártási szám
- bontott alapkészítmények felhasználhatósága

A program-modul a kiszámított terápiai sémát kinyomtatja, nemkülönben a szignatúrát, valamint a szállítás követelményeit is.

A rögzített protokollok alapján a program nyilvántartja az egyes készítmények elkészítéséhez szükséges anyagokat és eszközöket (fecskendő, tű, törő, eszköz, - kéz, - és felületfertőtlenítő) is. Ezzel lehetővé vált a pontos terápiai terv, a reális költségtervezés.

A modul elkülönítetten kezeli az ambuláns betegek készítményeit, a kórházon kívüli felhasználásokat, ezen kívül az egyes betegbiztosítók számára külön-külön adatokat szolgáltat, valamint külön veszi a magánbetegek kezelési adatait.

Az alkalmazott rendszer pillanatnyi hátránya, hogy a citosztatikus készítmények előállításának kalkulációja során térfogat-egységekkel dolgozik, ezért a készítés még nem automatizálható.

További, tervbe vett fejlesztések: A gyógyszer-tár citosztatikus részlege 2009. első negyedévében új, GMP „A” és „B” osztályú körülményeket biztosító helyre költözik. Az új körülmények között:

- véglegesítik a készítési protokollokat
- a készítés folyamatának vezérlését tömegmérés alapján, közvetlenül az izolált készítési helyen oldják meg
- megvalósítják a klinikák on line-alapú rendeléseit, kezelési protokollok alapján
- teljesül a rendelések közvetlen gyógyszer-tári felügyelete
- protokollok szerinti kiegészítő terápia gyógyszerjeinek közvetlen megrendelésére nyílik lehetőség

Megjegyzés: A cikk teljes címe (SAP-alapú citosztatikus modul: Átok, vagy áldás?) – azt hiszem – helyi, mostani viszonyaink között igencsak aktuális. Rávilágít viszont arra is, hogy az SAP bevezetése még szülőházájában sem történik mindig zökkenőmentesen.

Molnár Béla
Egyetemi Gyógyszer-tár

Első sikeres transvaginális NOTES cholecystectomy Pécsen

Az intenzív hazai NOTES kutatások eredményeként 2008. október 16-án a PTE ÁOK Sebészeti Oktató és Kutató Intézetben (SOKI) elvégeztük az első transvaginális NOTES cholecystectomyt sertésen. November 7-én ezt újabb két állaton végzett sikeres műtét követte. A műtéti team tagja volt *prof. Gál István* (Telki Magánkórház, Budapest), *prof. Pap Ákos* (Szent Imre Kórház, Budapest), *prof. Rákóczi István* (Szent Imre Kórház, Budapest), *prof. Weber György*, valamint a SOKI munkatársai és TDK hallgatói.

2008. november 6. és 7. között intézetünkben megrendezett „A természetes testnyílásokon keresztüli sebészet” kreditpontos tanfolyamon, a NOTES előzményeinek bemutatását (*prof. Weber György*) követően a „Dilemmák, kutatásra és megoldásra váró problémák” címmel adott elő *prof. Gál István*. A „Flexibilis endoszkópia – technikai kérdések” témakörben *dr. Pakodi Ferenc* (PTE ÁOK I. sz. Belgyógyászati Klinika), míg a „Lézer-technikák a flexibilis endoszkópiában” témában *Antal Miklós* (Biolitec) tartott előadást. *Prof. Pap Ákos* egy „Régóta gyakorolt NOTES – transgastricus pancreas cysta fenestratio” humán eredményeiről számolt be. Ezt követően *dr. Pakodi Ferenc*, *dr. Czimmer József* (PTE ÁOK I. sz. Belgyógyászati Klinika) és *dr. Lukovich Péter* (Semmelweis Egyetem I. sz. Sebészeti Klinika)

vezetésével a kurzus résztvevőinek lehetősége volt a munkaállomásokon megismerkedni a flexibilis endoszkóppal, alkotóelemeivel és használatával, illetve az ún. módosított Erlangeni modellen gyakorolhatták az üreges szerveken (gyomor, vastagbél) belüli tájékozódást, előrehaladást, tájékozódást retroflexióban. A kurzus második napján 2 állatolt sertésen transvaginális cholecystectomyt végeztünk merev eszközökkel. Az állatok jól tolerálták a műtétet és a posztoperatív szakban sem tapasztaltunk semmiféle komplikációt. A műtétről készült képek megtekinthetők a honlapon (**Fotó: dr. Lantos János**).

Prof. Weber György
intézetvezető egyetemi tanár
PTE ÁOK Sebészeti Oktató és Kutató Intézet

Pilaszanovich Imre vendégprofesszori előadás – 2008.

A Pécsi Gyermekklinika sebészeti osztálya, a pécsi gyermeksebészet megalapítója, *Pilaszanovich Imre* docens emlékére vendégprofesszori címet hozott létre 1991-ben. A cím adományozásának fénypontja mindig a vendégprofesszori előadás, melyre a világ vezető gyermeksebészei közül talán a legismertebbek kapnak meghívást. Öröndetes tudományos diplomáciai siker, hogy az előadók megtiszteltetésnek veszik és szívesen vállalják a pécsi gyermeksebészet meglátogatását és az előadás tartását (a repülőjegyet mindig ők fizetik).

Dr. Pintér András professzor kezdeményezésére indult el ez a sorozat, és immár hagyománnyá vált, hogy a vendégprofesszor néhány napot tölt a Gyermekklinika sebészeti osztályának kollektívájával. Kötetlen beszélgetések, beteg-bemutatók mellett megbeszélések zajlanak, melyekre meghívást kapnak az ország más városaiban dolgozó magyar gyermeksebészek is. Az itt tartózkodás fénypontja a **Pilaszanovich Imre Emlékelőadás**, melyre idén 18. alkalommal került sor, az elmúlt évek gyakorlatának megfelelően a hétfői tudományos szaksztyűlések keretében.

Az idei előadást 2008. október 20-án hétfőn délután tartotta *Prof. Richard Azizkhan*, aki az Egyesült Államokbeli Cincinnati Children's Hospital gyermeksebészetének vezetője. Személyében nemzetközileg rendkívül ismert és elismert előadó látogatott hozzánk, aki sokak szerint jelenleg a legprogresszívebb gyermeksebész az USA-ban. Prof. Azizkhan 1998. óta vezeti a Cincinnati Children's Hospital manuális részlegét, amely felöleli a műtéti skála teljes spektrumát a gyermekszív-transzplantációtól a kövérség sebészeti kezeléséig (bariatric surgery). A kórház egyike az USA legnagyobb gyermekkórházainak, jellemző, hogy több, mint tízezer alkalmazottja van és egy kisebb városnyi területen helyezkedik el.

A vendégprofesszor előadásának címe: „Insights into fetal diagnosis and treatment in the 21st century”. Élvezetes,

impresszionáló és valóban a XXI. századba mutató előadást hallhattunk. A fetalis sebészet a közelmúltban és jelenleg is számos etikai dilemmát is felvet, és számos ellenzője van világszerte. Prof. Azizkhan előadása meggyőző volt a tekintetben, hogy csak rendkívül magas felszereltség mellett és csak szigorú feltételek betartása esetén van arra indikáció, hogy a fetusban születés előtt műtéti beavatkozás történjen. Példaként a veleszületett diaphragma herniat mutatta be, amelynek mortalitása a jelenlegi fejlett kezelési taktikákkal is igen magas. Ebben a fejlődési rendellenességben a magzatban a trachea, ballon segítségével végzett, átmeneti occlusioja bizonyos százalékaiban javítja az újszülöttek túlélését. Ezen kezelést az USA-n kívül immár Európában is végzik.

A Pilaszanovich vendégelőadó után társelőadasként *Prof. Udo Rolle* tartott előadást Lipcséből, Németországból. Előadásának címe: “Impact and importance of paediatric surgical research to clinical practice”.

A fiatal, dinamikus és invenciózus kollegával Lipcse és Pécs között meglévő és formálódó tudományos együttműködés köt össze minket. Tanulságos és élvezetes előadást tartott, tehát a tudományos kutatás korántsem olyan unalmas tevékenység, mint azt sokan képzelik. Prof. Udo Rolle meggyőzött bennünket erről előadásában.

Örömteli volt, hogy a korábbi évekhez hasonlóan az előadóterem csaknem megtelt érdeklődőkkel és a sorokban számos más városból jövő gyermeksebész kollega is helyet foglalt.

A vendégelőadás és az egész program ismételten méltó tisztelegés volt Pilaszanovich Imre, a pécsi gyermeksebészet megteremtője emlékének.

Dr. Vástyán Attila
PTE ÁOK Gyermekklinika

Az E-Medsolution gyógyszerelési moduljának próbái: Eddigi tapasztalatok

A HEFOP 4.4 projekt zárása 2007. decemberében megtörtént. Az egyetem ennek keretében jutott hozzá az e-Medsolution nevű klinikai informatikai rendszerhez.

A betegnyilvántartó modul már működik, az integrált gyógyszerelő-vényfelíró modul most is fejlesztés alatt van.

A fejlesztő cég kezdetben nagy optimizmust tanúsított, ez azonban alábbhagyott, amikor a gyógyszerelő modul tesztelésekor sorra jelentkeztek a program működését megbénító hibák. Azóta is rendszeres részükről az átütemezés, a határidők több hónapos (!) csúszása.

A sok felugró ablak látványa a betegnyilvántartó modulból már ismerős lehet. A tesztelések tavaly december óta folynak, a tesztelők ehhez a látványhoz már

hozzászoktak. Szaporodnak a tesztelési jegyzőkönyvek, bennük a változó mennyiségű (de el nem tűnő) hibák felsorolásával.

A modul nincs kész. Közös megegyezés alapján az I. Belklinika egyik osztályán nyáron már az éles rendszert használták tesztelésre, tapasztalatgyűjtési célból. (Köszönet érte a többi klinika nevében!) Ez a próbaüzem gyakorlatilag megbukott, mivel az éles használat során olyan programhibákra derült fény, amik a modul üzemszerű használatát lehetetlenné tették. Ezek javítása most is folyik.

A tesztelés további tanulsága, hogy klinikai oldalról tapasztalható egy bizonyos ellenérdek: a jelenlegi egészségügyi viszonyokhoz képest „túlságosan” precíz rendszer működtetése jelentős plusz mun-

kával jár, jelenleg mindenfajta érzékelhető előny nélkül. A klinikákon nincs meg a szükséges dolgozói létszám, a megnövekedett munka mellett senki sem használ örömmel egy „gyermekbetegségekkel” küszködő, nehézkes, időt rabló informatikai rendszert, ami nem ismeri a hiányzó adat és az elgurult gyógyszer fogalmát. A pontos betegdokumentáció, a naprakész információ, a nyomkövethetőség előnyei klinikai szinten (még) nem érezhetőek. A rendszer hasznossága csak később, feltöltött adatok birtokában, szakmai-gazdasági elemzések lehetőségének megteremtésével nyilvánulhat meg.

Molnár Béla
Egyetemi Gyógyszertár

Laparoszkópia lépésről-lépésre

Intenzív urológiai laparoszkópos kurzus Pécsen ■ 2008. november 10-14.

Az elmúlt két évtizedben minden sebészeti szakterületen megfigyelhetjük a minimál invazív beavatkozások robbanásszerű elterjedését. Ennek alapfeltétele volt a modern műszerpark kifejlesztése, de önmagában csupán a technikai fejlődés nem tette volna lehetővé. Szükség volt mindazon orvosok munkájára, akik – megbirkózva a kezdeti nehézségekkel –, gyakorlatot és tapasztalatot szereztek ezen az új területen, valamint bebizonyították, hogy az új irányzat – a minimálisan invazív sebészet – megállja a helyét a hagyományos módszerek mellett. A betegek is megtapasztalták az új eljárások számos előnyét: kevesebb fájdalom, gyorsabb felépülés, kisebb műtéti heg.

Az urológia ezen műtéti irányzat fejlődésében a kezdetektől fogva úttörő szerepet vállalt, gondoljunk csak az endoszkópos sebészetre, vagy a modern kőműtétekre. Ugyanakkor talán a széles műtéti paletta is oka volt annak, hogy a laparoszkópos sebészet világviszonylatban – és hazánkban is – más sebészeti ágakhoz képest későn került bevezetésre az urológiában. Mára azonban büszkén elmondhatjuk, hogy még nagy radikális műtétek, vagy éppen vese-parenchyma műtétek is biztonsággal elvégezhetőek laparoszkópos megközelítés alkalmazásával.

A pécsi Urológiai Klinikán 1992-ben vezettük be a laparoszkópos műtéti technikát. Bár a kisebb műtétek során megismerkedtünk az új technikával és annak előnyeivel, az igazi áttörést a 2001-es év hozta meg, amikor az intézet vezetője, *prof. Farkas László* többek között a laparoszkópia fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetett. Új, bővebb eszközpark beszerzésére nyílt lehetőségünk, valamint laparoszkópos csapatot alakítottunk ki.

Ettől az időtől kezdve a laparoszkópos repertoár folyamatosan bővült, a műtéti szám emelkedett, összesen több mint 650 műtétet végeztünk. A kezdetektől nagyon fontosnak tartottuk, hogy a megszerzett tapasztalatokat megosszuk, ezért rendszeresen szerveztünk rövid laparoszkópos kurzusokat, találkozókat. Ezeken az alkalmon mind a vendégek, mind pedig mi magunk rengeteget tanultunk, ugyanakkor láttuk, hogy a laparoszkópia térhódításával együtt sokkal átfogóbb képzésre van igény.

A nyugati országokban látott minta

A kurzus résztvevői (ülnek balról jobbra): dr. Bagheri Fariborz (PTE Urológiai Klinika), dr. Flaskó Tibor (DTE Urológiai Klinika), dr. Holmann Tibor (Kiskunhalas), dr. Kovács Gábor (Budapest, ÁEK) és Pusztai Csaba (PTE Urológiai Klinika)

Gyakorló műtét sertésen. A kép jobb oldalán prof. Wéber György

alapján egy olyan intenzív laparoszkópos kurzus megszervezése volt a célunk, melyen az elméleti és a tényleges gyakorlati képzés egymás mellett kap helyet. Erre most, 2008 novemberében nyílt először lehetőségünk. A PTE-ÁOK Urológiai Klinika, valamint Sebészeti Oktató és Kutató In-

tézet együttműködésében, *prof. Farkas László* és **prof. Wéber György** programvezetésével közösen szerveztük meg az 5 napos, intenzív kurzust. Ennek keretében vendégül láttuk Magyarország leggyakorlottabb laparoszkópos operatóereit, akik az elméleti előadások mellett gyakorlati okta-

tás keretében is megosztották tapasztalataikat a résztvevőkkel. Meghívtuk a társszakmák oktatóit is, hogy a határterületi műtétekkel megismerkedhessünk. A laparoszkópos műszereket forgalmazó cégek is bemutatták a legújabb eszközöket, fejlesztéseiket. Pelvi-trainer, majd állatokon végzett beavatkozások során ismertük meg az egyes műtétek lépéseit, majd a kurzus tíz bemutató műtétet zárult, melyeket élő közvetítésben, folyamatos diszkusszió mellett követhettünk.

Vendégünk volt *dr. Holmann Endre*, a kiskunhalasi urológiai osztály vezetője, akit méltán nevezhetünk a magyar urológiai laparoszkópia úttörőjének is. *Dr. Flaskó Tibor*, a debreceni Urológiai Klinika igazgatója, és *dr. Kovács Gábor*, a budapesti ÁEK főorvosa, akik Magyarországon a legnagyobb számú kismencedei laparoszkópos műtétet büszkélkedhetnek, szintén bemutató műtétet tartottak. Klinikánkról *dr. Pusztai Csaba* és *dr. Bagheri Fariborz* szerepeltek operatőrökként. A bemutatók a legegyszerűbb varikokelektómiától kezdve a veseparenchyma műtétén át a retroperitoneális limphadenectomiáig és radikális kismencedei műtétekig a teljes urológiai spektrumot felölelték.

A kurzus résztvevői az ország egész területéről érkeztek. Sajnos, limitálnunk kellett a létszámot, így azonban mind a 22 résztvevő aktívan dolgozott és gyakorolhatott. Az esti programok és a közös vacsorák lehetőséget adtak a már korábban megkötött barátságok elmélyítésére, az egész napos intenzív tanulás utáni kikapcsolódásra. Az utolsó nap tesztvizsgával zárult, amelyet mindenki sikerrel teljesített, és így a résztvevők 50 kreditponttal térhettek haza.

Köszönettel tartozunk a szervezők és az előadók mellett mindkét klinika dolgozóinak, akik az egész kurzust szívből támogatták, de éppígy a jelentkezőknek is, akik látatlanul is bizalmat adtak nekünk, hiszen egy úttörő kezdeményezésre regisztráltak. Bízunk benne, hogy továbbképzésünk más intézeteket is hasonló kurzusok megtartására bátorít. Klinikánkon is célunk, hogy ezzel hagyományt teremtsünk, és jövőre még több érdeklődőnek mutathassuk be a laparoszkópos technikát lépésről lépésre.

Dr. Bagheri Fariborz

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum a Magyar Nephrologiai Társaság XXV. Nagygyűlésén, Szegeden

2008. szeptember 25-27. között rendezték meg a Magyar Nephrologiai Társaság XXV. Nagygyűlését a Szegedi Tudományegyetem József Attila Tanulmányi és Információs Központjában. A pécsi II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrum az idei évben is nagy számban képviseltette magát. A kiváló hazai előadások mellett neves külföldi szakemberek színvonalas előadásait is hallhattuk.

A rendezvény szeptember 25-én, csütörtökön ünnepélyes megnyitóval vette kezdetét, majd a díjátadási ünnepségre került sor, amelyen a társaság tiszteletbeli tagjává fogadta *prof. Norbert Lameire-t* (Belgium) és *prof. Alan R. Watson-t* (Egyesült Királyság), akik ezen alkalomból díszelőadásban foglalták össze aktuális munkásságukat. Az év legkiemelkedőbb nephrológiai alap kutatásban született tudományos közleményért járó díjat idén klinikánk orvosai, *dr. Wagner László*, *dr. Laczy Boglárka* és munkatársaik kapták. A megnyitón adták át a Magyar Vesealapítvány díjait, melyek közül az idén a „Nephrológiáért” című életműdíjat klinikánkról *prof. Nagy Judit* nyerte el. Ezen kívül a kutatásfejlesztési pályázatával klinikánkról *dr. Kovács Tibor* nyert támogatást.

A megnyitót követően tudományos előadásokat hallhattunk. Az első nap fő témái a renális anémia kezelése, a foszfátmenedzsment szerepe a kardiovaszkuláris mortalitásban és morbiditásban, a vesebetegségek és vesepótló kezelések epidemiológiája és a kalcium-csont anyagcserezavarai voltak. Az első témában tartott klinikánkról előadást *dr. Csikó Botond* a predializáltaknál alkalmazott Aranesp kezeléssel. Az előadásokat poszter bemutató szekció követte, melyen klinikánkról *dr. Markó Lajos* és *dr. Vágási Katalin* szerepelt. Az első nap fogadással zárult, majd a Szegedi Nemzeti Színház előadásában kétfelvonásos vígjátékot élvezhettük.

Másnap (péntek) a program klinikopatológiai problémákat feltáró előadásokkal folytatódott. Az előadások sorát *prof. Nagy Judit* kezdte klinikai bevezetőjével, majd esettanulmányok következtek, többek között klinikánkról *dr. Degrell Péter* érdekes esete. Ezt követően a krónikus veseelégtelen betegek életminőség javításának lehetőségeiről, a diabéteszről és a hipertóniáról hangzottak el előadások. Klinikánkról *prof. Wittmann István* a sztatin

kezelésnek a proteinuriában és a diabéteszes nephropathiában betöltött szerepéről tartott előadást. A délelőtti programot *prof. Nagy Judit* „Cerebrovascularis betegségek előfordulása és prevenciója krónikus vesebetegségekben” című referátuma zárta.

A délutáni program során az időskori hypertonia kezelése és a plazmapherezis voltak napirenden. *Prof. Wittmann István* az időskorú cukorbeteg magas vérnyomásának kezelését foglalta össze előadásában. Ezt követően szabad előadások hangzottak el, döntően klinikánkon folyó tudományos munkát bemutató. Klinikánkról *dr. Cseh Judit* a diabéteszes nephropathiában megfigyelhető O-glikozilációt mutatta be, *dr. Vas Tibor* előadásában az IgA nephropathiában megfigyelhető érfalmerevség változásáról beszélt. *Dr. Mohás Márton* előadásában bemutatta, hogy HPLC-vel mérve az albuminuria gyulladásos bélbeteggekben érzékenyebben detektálható. *Dr. Degrell Péter* a vese glomerulusaiban kimutatható fibrinogén diagnosztikus szerepét taglalta. *Dr. Halmai Richárd* előadásában kifejtette, hogy a dohányfüst vízdoldékony komponensei izolált renális artériákban endotheliumtól független vazorelaxációt okoznak. Végül, de nem utolsósorban *dr. Kovács Tibor* a tonsillectomia és az IgA nephropathia kapcsolatát elemezte. A résztvevők kikapcsolódását a záróesten megrendezett bankett biztosította.

A záró, szombati napon többek között a gyermeknephrológia kérdéseiről, a kalcium- és foszforanyagcsereéről és az élődonoros vesetranszplantáció kihívásairól szóló előadások, továbbá szabad előadások hangzottak el. Klinikánkról *Molnár Gergő Attila* a glükokortikoidok vaszkuláris simaizomsejtekre és aortagyűrűkre gyakorolt hatásairól beszélt, *dr. Sági Balázs* előadásában az artériás érfalmerevséggel jellemzett vaszkuláris funkciót hasonlított össze polycystás vesebetegségben és IgA nephropathiában.

Élményeinket összefoglalva a Magyar Nephrologiai Társaság XXV. Nagygyűlése idén is kiváló lehetőséget teremtett a nephrológia területén végzett kutatások bemutatására és a klinikai kérdések megvitatására.

Dr. Mohás Márton

Beszámoló a Magyar Neuroradiológiai Társaság 17. Kongresszusáról

Az utóbbi fél évben kétszer adódott alkalom arra, hogy a radiológia különböző részeivel foglalkozó szakemberek Pécsen találkozzanak. Június végén a Magyar Radiológusok Társasága tartotta soron következő konferenciáját, az elmúlt napokban a Magyar Neuroradiológiai Társaság 17. Kongresszusának adott helyet városunk 2008. november 6-8. között. A rendezvényt a Pécsi Diagnosztikai Központ rendezte, fő szervező *dr. Kövér Ferenc*, a Diagnosztikai Központ orvos-igazgatója volt.

Ez a konferencia igazodott a több éves hagyományokhoz, azaz első napján továbbképző előadások hangzottak el, majd a következő két nap a bejelentett előadások és referátumok jegyében zajlott le. Az első nap a hazai neuroradiológia nagy tapasztalatú művelői tartottak kurzust a diagnosztikus és intervenciós neuroradiológia fontos fejezeteiből, 8 előadásból elsőként *dr. Kenéz József* professzor, a társaság tiszteletbeli elnöke előadása hangzott el. A kongresszus elnöke az akut stroke vizsgálatáról beszélt.

A továbbképzést követő napon, a kongresszus hivatalos megnyitóján *dr. Dóczi Tamás* és *dr. Komoly Sámuel* professzorok mellett *Németh Béla*, a Pécsi Diagnosztikai Központ ügyvezető igazgatója és a kongresszus elnöke, *dr. Kövér Ferenc* szóltak a megjelentekhez. Dóczi és Komoly professzorok nemcsak mint a neuroradiológia első számú "fogasztóinak" számító klinikák vezetőiként köszöntötték a résztvevőket, hanem mint idegsebész társasági elnökök, illetve a neurológiai szakmai kollégium vezetője is. *Dr. Barsi Péter* a neuroradiológiai társaság elnökeként elmondta, hogy 2008 szeptember közepétől az európai orvosi szakmák elismerését, akkreditálását, szakmai és szakvizsga feltételrendszerük kidolgozását koordináló döntéshozó szervezet (UEMS) Radiológiai Szekcióján belül megalakult a Neuroradiológiai Divízió. Az esemény a radiológia és a neuroradiológia jövőjét alapvetően meghatározza, mert az Európai Unió az új Divízió létrehozásával hivatalosan deklarálja, hogy a neuroradiológia a radiológiához tartozó önálló szakma, amelynek ezáltal a hivatalos képzési és vizsgáztatási rendszerének kialakítása is célszerűesbe ért.

A következő másfél napon szintén 8 referátum bővítette a továbbképzésen nem érintett témák számát. Ezek közül három pécsi előadóhoz kötődött, *dr. Hudák István* (Idegsebészeti Klinika) az agyi a-v. malformációk intervenciós ellátásának új szemléletéről, *dr. Komáromy Hedvig* (Pécsi Diagnosztikai Központ), a sella képalkotó diagnosztikájáról, *dr.*

Schwarz Attila (Idegsebészeti Klinika) a funkcionális MR képalkotás klinikai alkalmazásának alapjairól tartott felkért referátumot. Csaknem negyven előadás hangzott el, melyek kb. 1/3-ának témája valamely modern MRI vizsgálat (elsősorban funkcionális MRI, MR-spektroszkópia) volt. A szokásoknak megfelelően a legtöbb előadás Budapesthez kötődött, és a "hazai pálya előnyét" kihasználva csaknem ugyanannyi előadó volt pécsi (13 ill. 12 előadás). A másik két vidéki egyetemi városból érkezett szakemberek 4-5 előadást tartottak. Ami a pécsi szereplőket illeti, a Diagnosztikai Központ és az Idegsebészeti Klinika mellett több előadást pécsi neurológusok jegyeztek. A szervezők lehetővé tették azt, hogy a konferencia szakmai programján érdeklődő pécsi orvosok és szakdolgozók is részt vehettek regisztrációs díj fizetése nélkül.

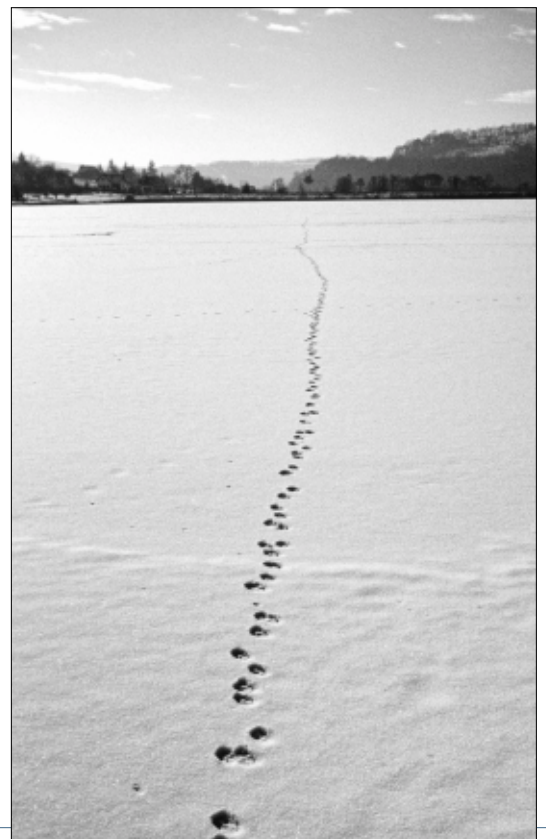
A rendezvény ideje alatt tartotta meg a társaság a közgyűlését. A konferencia végén került sor a már hagyományosnak tekinthető quiz megújításaként a talányos neuroradiológiai esetek oktató jellegű bemutatására, amelyet *dr. Vörös Erika*, a Szegedi Radiológiai Klinika vezető neuroradiológusa tartott.

Személyes megbeszélések, kötetlen baráti eszmecsere helyszínei voltak a konferencia két estjén Pécsen a Cella Septichora valamint a villányi Wunderlich pincészet, annak exkluzív lovagterme.

Pécsiként a tudósítás írója szubjektív, ezért elfogulatlan értékelésre nem biztos

hogy alkalmas. A konferencia végén *dr. Barsi Péter*, a Társaság elnöke igen jónak minősítette a Kövér doktor és stábja rendezésében lebonyolított kongresszust. Jövőre a neuroradiológia hazai művelői, érdeklődő idegsebészek és neurológusok Kaposváron találkoznak majd, ahol a házigazda *dr. Bogner Péter* lesz.

dr. Weninger Csaba
radiológiai klinika

Hetedik Magyar Sürgősségi Orvostani Kongresszus Pécsen

2008. november 7-8-án Pécsen, a Tudományegyetem Orvoskarának Központi Épületében rendezték meg a Magyar Sürgősségi Orvostani Társaság VII. Országos Kongresszusát, amely kongresszus a szakmai szempontokon túl nemcsak a résztvevők kiemelkedően magas számával hívta fel magára a figyelmet, hanem azzal is, hogy egyre inkább nemzetközivé is vált, nevezetesen, idén már több amerikai előadó mellett angol, és német szakemberek is tartottak előadást.

Szerte a világon bebizonyosodott, hogy a korszerű betegellátás strukturális és funkcionális alapja a jól szervezett és jól működtetett sürgősségi betegellátó rendszer. Ennek az európai (s a magyar egészségpolitikai vezetés által is átvett) prioritás-igénynek tudható be az a tény, hogy egyre több magyarországi kórházban alakulnak meg a sürgősségi betegellátó egységek, osztályok.

A korábbi kaotikus állapotokhoz képest az is egyre világosabban látható, hogy a korszerű sürgősségi betegellátás lényege, egy egységes elvű stabilizációs-diagnosztikus-terápiás folyamatlánc, amelynek egyértelműen van kórházon kívüli s kórházon (sürgősségi osztályon) belüli szakasza. A magas színvonalú előadások összetétele is arra utalt, hogy ezek már nem konkuráló, hanem egymást feltételező és kiegészítő betegellátó tevékenységek.

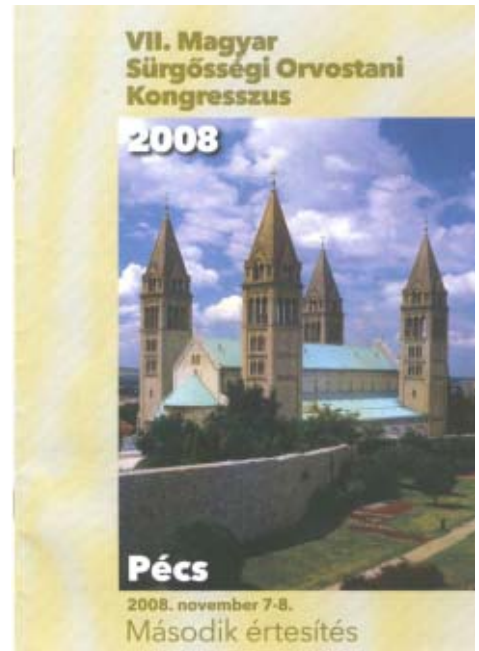
A kongresszus résztvevői foglalkoztak a sürgősségi betegellátás valamennyi aktuális kérdésével, a sürgősségi betegellátás traumatológiai, kardiológiai, neurológiai

vonatkozásaival (életveszélyes szívritmuszavarok, heveny keringési elégtelenség, a stroke-kezelés újdonságai, idegsebészeti és égett betegek ellátása, stb.), s külön fejezetet szántak a bántalmazási (elsősorban gyermek-bántalmazási) problémakörnek. Hazai és külföldi előadók tárgyalták a környezet károsításából fakadó veszélyeket, a terrorizmus (ezen belül a bioterrorizmus) kérdéseit, a katasztrófa helyzetek sürgősségi orvostani vonatkozásait, s a világméretű migrációs folyamatokból eredő sürgősségi betegellátási feladatokat.

A szakmapolitikai kerekasztal elsősorban szervezési és pénzügyi kérdéseket tárgyalt, és az idei kongresszuson kiemelkedő hangsúlyt kapott a sürgősségi orvostan oktatása is (úgy szakorvosi, mint szakápolói szinten), aminek keretében magyar és külföldi szakemberek tapasztalatcseréjére, és tapasztalatadására került sor.

Szomorú tényként állapította meg a kongresszus szakértő testülete, hogy míg Magyarországon mindenütt jelentős előrelépés történt és történik a sürgősségi betegellátás területén, addig **az egyetemeken lényegi lépés, vagy az előremutató mozgásnak még csak a látszata sem körvonalazódik; ez nemcsak az adott régió betegellátását sújtja, ill. tartja hátrányos helyzetben, hanem az oktatás hiányossága és elégtelensége miatt komoly akkreditációs problémákat is jelenthet a 3 nyelvű oktatást végző univerzitások számára.**

Mindezt a szomorú tény, ill. a sürgős-

ségi betegellátás oktatásának kiemelt fontosságát igazolja az a tény, hogy a jelen kongresszus megrendezésére is "tudásközpontban", nevezetesen a legnagyobb hallgatói összlétszámmal bíró Pécsi Orvosegyetemen került sor.

A tudományos programban egyetemünket sok előadó képviselte (*dr. Komoly Sámuel, dr. Bogár Lajos, dr. Ternák Gábor, dr. Tekeres Miklós* professzor urak), a Sürgősségi Tanszéki Csoport részéről különösen két orvos (és munkacsoportjának) nevét tartom fontosnak kiemelni: *dr. Ottóffy Zoltán* (I. sz. Belklinika), és *dr. Lima Nikoleta* (Anaesthesiológiai és Intenzív Terápiás Intézet).

Dr. Sárosi István

Vélemény a Komplementer Medicina Intézeti Tanszék létesítéséről

Az Általános Orvostudományi Kar igazgatói értekezlete 2008. október 7-i ülésén (3 nem, 4 tartózkodás mellett), majd a Kari Tanács október 8-i ülésén (6 nem, 9 tartózkodás mellett) jelentős többséggel megszavazta egy Komplementer Medicina Intézeti Tanszék létesítését az Igazságügyi Orvostani Intézet keretében. A PTE Szenátusa a tanszék alapítását jóváhagyta.

Ezt a döntést rendkívül aggályosnak tartom. Bár az elmúlt hetekben intenzív sajtókampány indult a pécsi komplementer medicina népszerűsítésére, a már létező tanszék kimunkált oktatási és kutatási programmal nem rendelkezik, a személyi feltételek jó részt hiányoznak vagy ismeretlenek. Mindenki számára nyilvánvaló, hogy a tanszék tevékenységét rendkívül kényes területen, az orvostudomány és kurzuslás közötti ingoványos határmezsgyén fogja folytatni. Valamennyiünk elemi érdeke, hogy a leselkedő csapdákat elkerüljük, karunk szakmai reputációját megvédjük. Fokozott felelősség terheli ebben a kar vezetését, amelynek szigorú felügyelettel kell biztosítania azt, hogy a tanszék tevékenysége ne legitimáljon áltudományos tanokat és eljárásokat.

Dr. Szeberényi József
egyetemi tanár

Döntések a kezeléstervezésben és a fogpótlások életminőségre kifejtett hatása

A European Prosthodontic Association (EPA) 24 év után második alkalommal rendezi éves kongresszusát Magyarországon, most Pécsen

Jelentős szakmai sikerként könyvelhetjük el, hogy a karalapítási törekvéseket támogatva Fogorvostudományi Szakunk nyerte el az Európai Fogpótlástani Társaság 32-ik, éves kongresszusának megrendezési jogát. Ezt hangsúlyozta Gábrriel Róbert rektor megnyitó beszédében. Az Európai Fogpótlástani Társaság összejövele így 24 év elteltével másodszor került hazánkba és először egy regionális egyetemi képzőhelyre. A szeptember 4-6. között megrendezésre került kongresszus fő témái „Döntések a kezeléstervezésben” és a „Fogpótlások életminőségre kifejtett hatása” voltak. Első említésre talán egymástól távoli két kérdés csoport rögtön közeli lesz, ha a fogorvosi felelősségre gondolunk a kezelési lehetőségek kiválasztásakor, majd arra, hogy betegünk hogyan értékeli munkánkat rövid idő után vagy később. Felkérésünket elfogadva, meghívott főelőadóként dr. Regina Mericske-Stern professzor asszony (Bern) az implantációs fogpótlások készítésének időszerű kérdéseiről tartott előremutató előadást. Szintén szakmai siker, hogy meghívásunkat elfogadva Európa fogpótlástanban vezető előadói összefoglaló előadásokat tartottak szakterületük aktuális módszereiről, technológiáiról. Az európai országok mellett az Egyesült Államokból, Japánból és Dél-Koreából is érkeztek előadók és érdeklődők.

Több mint 170 előadás és poszter prezentáció között a magyar előadók is méltó képen képviselték az egyetemünkön folyó színvonalas képzést és betegellátást. Szóbeli előadást tartott: dr. Benke Bea, dr. Cseh Károly, dr. Kende Dóra, dr. Kőrösi Ferenc, dr. Marada Gyula és dr. Szentpétery András. Az esemény kétségtelenül fontos eredménye, hogy Európa több klinikájával és vezető szakértőjével sikerült a szakmai együttműködést megerősíteni és közös klinikai munkákban a munkamegosztást elmélyíteni.

Benke Bea

Kommunikáció és betegjog

Az emberek legtöbbször szorongva, félve, stresszes lelkiállapotban lép be az egészségügyi intézményekbe. Szűrővizsgálatkor félünk az esetleges rossz hírtől, betegként a ránk váró kellemetlenségektől, a kiszolgáltatott helyzettől, kórházi „befekvés” attól, hogy milyen kórterembe kerülünk, mi lesz az otthon maradt családtagokkal, hogyan pótoljuk a munkahelyi elmaradásainkat. Aztán az ottani – gyakran érthetetlenül – hosszas várakozás még tovább fokozza a kialakult rossz lelki állapotot.

Nem csoda hát, ha az egészségügyi személyzettel való találkozások esetleg emelt hangnemet használunk, nem tudunk adekvát válaszokat adni, elfelejtjük megkérdezni, amit hetek óta terveztünk, vagy éppen ellenkezőleg, arról feledkezünk meg, hogy még hányan várnak kint, de mindent szeretnénk hosszan elmondani, elvárjuk, hogy minden kérdésünkre kielégítő választ

kapjunk.

Ilyen környezetben kell az egészségügyi személyzetnek kellően empatikusnak lenni, jól kommunikálni és a már bekövetkezett, vagy a küszöbön álló konfliktust oldani, megoldani. Mindig figyelemben tartva, hogy mindenkinek a saját problémája a legfontosabb, miközben egy rendelésen, egy szűrővizsgálaton, egy ügyeletben napi 30-40-50 beteg fordul meg. Az ellátó személyzettől mi, igénybevevők elvárjuk, hogy mindig az éppen fogadott személy azt érezze: teljes odafigyelést kap.

A szolgáltatást igénybevevők lelki állapota mellett nagyon sok más tényező nehezíti a kommunikációt az egészségügyben:

– az egyik ilyen az idő, ami akkor cammog, amikor a rendelő előtt várakozunk, de rohan, amikor hosszas várakozás után végre az orvos elé kerülünk és szeretnénk, ha mindent tudna az állapotunkról és minden bennünket foglalkoztató kérdést feltehetnénk és választ is kapnánk ezekre. Ugyanakkor az egészségügyi személyzet is időhiánnyal küzd, rövid intervallumokat tud kiszorítani egy-egy betegnek. Nemrég egy általam nagyra becsült orvos mondta: a magánrendelésén megteheti, hogy legalább ½

órát szán egy-egy betegre, és még az is rövidnek bizonyul.

– a másik a hely, ahol a találkozás zajlik, ahol a kommunikáció létrejön. Ez jobb esetben zárt tér, kezelő, rendelő, kórterem, de sajnos nagyon gyakori, hogy tágabb, nem zárt folyosó, üveges, kis nyílású pult (pl. recepciók, betegfelvételi részlegek, „kartonozók”). Persze a kommunikáció attól, hogy zárt térben zajlik, még nem lesz feltétlenül jó, a jelenlévők köre és viselkedése is nagyban befolyásolhatja.

A háziorvosi rendelők tárgyi minimum feltételei között szerepel a négyeszmközti találkozásra alkalmas helyiség. Ennek kialakítása sok helyen azzal a következménnyel járt, hogy az asszisztens kikerült a váróba és ott kérdezi ki a betegeket jövetelük céljáról és egyéb, nem a többi várakozóra tartozó kérdéseiről.

A kórházi folyosókon pedig nem ritka látvány, hogy a beteg, a hozzátartozó együtt siet az orvossal a pl. műtő felé, hiszen örül, hogy végre találkozott vele, elérte, szót tud vele váltani. Az is nagyon gyakori, főként az ambulanciákon, hogy nem a beteget hívják vissza a rendelőbe, hanem az orvos jön ki a folyosóra és ott zajlik a tájékoztatás di-

agnózisról, terápiáról, mit sem törődve titoktartással, emberi méltósággal, adatvédelemmel.

Amikor a rendelő, kezelő, vizsgáló kedvő zárt térben az ott lévő egészségügyi személyzet a munkahelyi és magánügyeit vitatja, beszél meg a beteg feje fölött, vagy a szomszéd rendelőből van jövés-menés, esetleg minden áthallatszik, akkor a beteg méltán gondolhatja, hogy nem rá figyelnek. Ugyanígy az egy vizsgálat alatt 2-3-szor megszólaló telefon is elvonja az egészségügyi személyzet figyelmét.

A számítógép, sok más technikai vívmánnyal együtt „áldás és átok” az emberiség életében. Az egészségügyben a kommunikációt nehezítő körülmény, hiszen a figyelemre áhítozó betegről elfordulva adminisztrál maga az orvos, vagy diktál a számítógép előtt ülő munkatársának, fél szemmel a monitort figyelve kontrollálja a fogalmazványt. Tehát nem a betegre figyel, nem vele igyekszik szemkontaktusba kerülni.

A kommunikáció tartalmi megvalósulását nehezíti, hogy orvos és beteg „nem egy nyelven beszélnek”, hiába mindkettőnek anyanyelve a magyar. A köznyelv gyakran vagy csak közönséges kifejezéseket ismer egyes testtájakra, jelenségekre, vagy olyan tudományosakat, amiket a hétköznapi ember nem vagy nagyon ritkán használ. Ezt a helyzetet tovább nehezíti az orvosi latin. Így a hatályos szabályozás hiába ír elő egyéniesített tájékoztatást a beteg számára, ez gyakran nem valósul meg.

A hozzám forduló sokszor említi azt az érzésüket, hogy az orvos, asszisztens nem kíváncsi rájuk, nem hallgatja meg őket, vagy ha formálisan ezt teszi is, de közben mással foglalkozik, gesztusai elárulják, hogy nem figyel. Az élet más területein is előfordul, hogy a gyakori „hogyan van?” kérdésre nem várunk igazán választ, vagy azt már nem hallgatjuk meg. Ez kórtermi viziteken is sokszor így alakul. Amikor a beteg mondaná a panaszát, már a szomszéd ágy végében teszi fel ugyanazt a kérdést a vizitáló csoport.

A hatályos szabályozás szerint teljeskörű tájékoztatásra jogosult a beteg, a szolgáltatást igénybevevő. Ez azt jelenti, hogy mindent meg kell mondani, de nem mindegy miként, hogyan. Természetes, hogy senki nem szeret „rossz hírt vivő, rossz hírt közlő” lenni, de ez is az orvosi hivatás része. Ehhez is a megfelelő empátia lehet a segítőtje az egészségügyi dolgozóknak; az „arany szabály”: azt tedd másnak, ami neked is jól esne. Nagyon rossz megoldás ilyenkor elbagatellizálni, elhumorizálni a helyzetet, mint az a gyermekorvos tette, aki egy szekrénynek támaszkodva szólt oda a közeledő szülőnek, hogy „megvan ám

az eredmény, veserák”.

Az a szituáció is nagyon megalázó volt a beteg számára, amikor a székén lecsúszva rágógumit rágó orvos mellékesen odavetette neki, hogy „valószínű amputálni kell a lábát”.

Pszichiátriai beteg mondta el, hogy a lakására érkező ügyeletes orvos köszönés helyett az ajtóból kérdezte tőle, hogy „és elárulja, hogy miért akar meghalni?”. Aztán a fekvőbeteg intézményben a folyosón töltött éjszaka után a vele való törődés abban merült ki, hogy megkérdezték tőle, hogy „No, már jobban van?”.

A betegek a testbeszédéből is következtetnek a hozzájuk viszonyulásra. Egy belfertőzésre gyanús beteg mondta el, hogy a vizsgálat során szinte csak két ujjal hozzáérő orvos a megjegyzéseivel is alámasztotta a viselkedését: „Nem kellett volna X országba utazni, akkor nem szedte volna össze ezt a fertőzést”.

A következő, a fogorvosi rendelőben elhangzó mondat sem tartotta tiszteltben a beteg méltóságát. A korona levétele után hangzott el, a tükrőhöz hiva a beteget:

„Jöjjön, nézze meg a rothadó fogait!”

Az alábbi megjegyzések is bántóak az adott szituációban:

„Ezért / emiatt felesleges volt idejönni.”

„Nem kell kényeskedni.”

„Ennyi bajom nekem is van.”

„Már megint táppénzre akar menni? Jól néznénk ki, ha én is így állnék a munkához.”

A következő megjegyzések etikátlanok a kollégákkal szemben is:

„Hát magát eddig hol kezelték?”

„Ki írt magának ilyen gyógyszert?”

„Miért »aszalták« eddig ott?”

„No, majd én megpróbálom helyrehozni a dolgot.”

„Legjobb lesz, ha visszamegy oda, ahova eddig járt.”

A műtőben használt „zsargon” egy külön értekezés témája lehetne. Szem előtt kellene tartani, hogy az alvó embernek, az elhunyt személynek is megjár az emberi méltóság. Előfordult, hogy a beteg nem, vagy még nem aludt, amikor felette már megindult a nem oda illő, bántó viccelődés, gúnyolódás pl. testi adottságai miatt.

A betegjogok egyik alappillére az emberi méltósághoz való jog, amelynek tiszteltben tartásához elengedhetetlen a megfelelő, a

helyzethez illő, a bizalmat megalapozó kommunikáció. Ez az etikettal kezdődik: a köszönés, a bemutatkozás/névkitűző, a rendelőben dolgozó orvos nevének kiírása, a beteg megszólításának tisztázása. Szerencsére az „egyeske-ketteske” már ritka, de nem mindenki szereti a bácsi-nénizést.

A másik, szintén a többi betegjoggal szoros összefüggő jog, a tájékoztatáshoz való jog. Ez is a kommunikáción áll vagy bukik. Itt különösen fontos, hogy a „vevő” oldalára is figyeljünk, meg kell győződni, hogy érti-e az elmondottakat a beteg.

Így lehet azt is kiszűrni, hogy nem csak azt hallotta-e meg a beteg, amit szeretett volna hallani.

na hallani. A későbbi félreértéseket így lehet elkerülni.

Különösen az eredmény-orientált ágazatoknál adódnak ebből komoly panaszok és félreértések (pl. fogászat, plasztikai sebészet). Nem biztos, hogy mindkét fél ugyanazt gondolja a végeredményről, ha nem egymást értve történik a megbeszélés.

A teljes egészségügyi tevékenység kommunikációk sorozata, akár a nyelvet, akár az egyéb metakommunikációs eszközöket használjuk.

Egy idős, az egészségügyben igénybevevőként sokat tapasztalt ügyfelem szerint a kíváncsi orvos beteg kapcsolat menete: „Az orvos megvizsgál, kérdez, meghallgat és tájékoztat.”

Nem kioktat. Nem a számítógéptől „odavakkant.”

„Ha tudsz egy szóval úgy fordítani a dolgot, hogy megvilágosodjék a kérdés, akkor miért ködösítesz? Ha tudsz egy mosollyal más arcára mosolyt csalni, akkor miért pártolod a mogorvaságot?”

Tatiosz

Pécs, 2008.10.08.

Dr. Szendy Erzsébet
betegjogi képviselő

Kovács L. Gábor, orvos, akadémikus

Harka Éva

IPM: Mióta létezik a laboratóriumi diagnosztika?

K.L.G.: A modern laboratóriumi módszerek 100–120 évesek, azt megelőzően nem beszélhettünk betegeken végzett rendszeres laborvizsgálatokról. Magyarországon a pécsi laboratórium, ahol most beszélgetünk, volt a legelső önálló, oktatási feladatokat is ellátó egyetemi laboratóriumi intézet. Több mint négy évtizede alakult, s csak 10 évvel később jött létre hasonló a Debreceni, aztán Szegedi és Budapesti Egyetemen. Voltaképpen a második világháború után vált külön Európa-szerte a klinikai laboratóriumi diagnosztika a kóronctani intézetektől.

IPM: A laboratóriumok világában mit jelent az, hogy modern?

K.L.G.: Annyit jelent, hogy a beteg gyógyításában alkalmazható a vizsgáló eljárás. Száz éve is meg lehetett volna mérni a beteg vércukrát, csak két liter vérre lett volna hozzá szükség, és a beteg belehalt volna. Az 1920-as években ehhez 50 milliliter vér kellett. Mára eljutottunk oda, hogy egyetlen csepp véren el lehet végezni mindazokat a vizsgálatokat, amikre csak kíváncsi lehet az orvos. Ma úgy kezdődik egy klinikán a laboratóriumi vizsgálat, hogy vetetünk egy kémcsőnyi vért, és 45–50féle vizsgálatot kérünk. E vizsgálatok során – ha kell – akár 400 különböző olyan kis nyomjelező anyagot, molekulát elemzünk, amiből aztán roppant fontos orvosi következtetéseket lehet levonni. A fejlődés hallatlanul gyors, a beteggyógyításban húszévente ézerszer érzékenyebb módszereket alkalmazunk. Ennek következtében ma nem az a kérdés, hogy képesek vagyunk-e megmérni valamit. Nehezen tudok elképzelni olyan orvosi kérést, amit ma már ne tudnánk teljesíteni. Szerte a világban két nagyon fontos kérdéscsoport vetődött fel. Az egyik, hogy van-e annyira fontos orvosi szempontból egy-egy vizsgálati kör, hogy a diagnosztikai ipar külön módszereket dolgozzon ki a mérésére? A másik kérdés, hogy mindez gazdaságos-e? Ha igen, úgy kész mérőmódszereket, orvosi berendezéseket tudunk az adott esetekben alkalmazni.

IPM: Mely területeken fejlődik ma a diagnosztika?

K.L.G.: Izgalmasan fejlődő terület a

molekuláris genetika, pontosabban a molekuláris vizsgálati módszerek összessége, az ebből eredő becslések és jóslások, amelyek alapján meg lehet állapítani egy-egy örökölhető betegség bekövetkeztének statisztikai valószínűségét. Ha az illető olyan géneket örökölt, amelyek egy adott betegséget, például a vastagbélrákot elősegítik, akkor sokkal nagyobb a valószínűsége, hogy beteg lesz, ezért az átlagosnál többször kell ellenőrzésre járnia. Ugyanígy ki lehet szűrni például a vérzékenységre való hajlamot. Mióta tudjuk például, hogy bizonyos, a véralvadást befolyásoló génösszetétel és a szájon át szedhető fogamzásgátlók együttese egészen katasztrofális tüneteket képes előidézni fiatal nőknél, azóta például ezt a génszakaszt előzetesen, rutinszerűen ellenőrizzük.

IPM: A molekuláris vizsgálatok tehát a megelőzésben kapnak egyre nagyobb szerepet...

K.L.G.: Mindenképpen ez a jövő. A statisztikai, preventív becslések sokszor évtizedekkel a betegség kialakulása előtt már képesek a veszélyhelyzetet feltárni. Ennek óriási a jelentősége, bár a genetikai hajlam korántsem biztos, hogy betegségbe fog torkollni. Akinél a genetikai háttér fennáll, annak húsz-harminc éve is van arra, hogy életmódjával, a táplálkozásával, rendszeres mozgással lelassítsa, vagy megakadályozza a kór kialakulását. Hogy egy példával is éljek: ha valakinek nagyobb az esélye a csontritkulásra, mint az átlagemberé, és én ezt korán közlöm vele, akkor az illetőnek lehetősége van arra, hogy éljen az egyetlen ma ismert módszerrel ennek megelőzésére: szünet nélkül mozogjon, tornázzon, megfelelően étkezzon, és kerülje a cigarettafüstöt. Ha mérések alapján meg is állapíthatom, mi jelöli ki a beteg állapotát hosszú távon, az rajta áll, milyen cikcakokkal fog a betegséghez eljutni, s erre évtizedek alatt fel tud készülni. Mindez természetesen etikai és más problémákat is felvet. Például mikor a prediktív medicina először nyilvánosságot kapott Amerikában, a biztosítótársaságok voltak a legelső, amelyek erre vevők voltak, hiszen a feltárt, bizonyítottan nagyobb kockázat esetén nagyobb biztosítási díjat is kérhetnek...

IPM: A korai felismerés nem épp a meghatározottságot segít kijátszani?

K.L.G.: Nagyon nagy felelősség és na-

gyon bonyolult kérdés ez azért is, mert egy-egy betegség nagyon ritkán “monogén kór”, vagyis a legtöbbet nem lehet egyetlen génhez kötni. A legtöbb betegséget gének akár százas csoportjai segíthetik elő, és egy másik százas csoport gátolhatja, akadályozhatja kialakulásukat. Azt, hogy én melyik csoportból milyen arányban, milyen keveréket kaptam a szüleimtől, döntően meghatározhatja a sorso-mat.

IPM: Mivel biztat a jövő, a diagnosztika mennyire lesz képes elszakadni a laboratóriumoktól, a nagy berendezésektől?

K.L.G.: A hagyományos eljárás szerint valaki leveszi a beteg véré, átsétál vele a laborba, ahol elvégzik a méréseket, majd visszajuttatják az eredményeket az orvoshoz. Vannak azonban olyan kórállapotok, amikor a modern orvoslás ennyi késlekedést sem tűr el, annyira akut a helyzet, például ha a beteg infarktusgyanús. No, ilyen esetekhez is alkalmazkodott a labordiagnosztika, és olyan, pofonegyszerűen működtethető, de borzasztó bonyolult kis berendezéseket gyártanak, amelyeket a nővér is tud kezelni. Itt tulajdonképpen a laboratóriumi szakismeretet tömörítették egy kicsi, de drága eszközben, s nem kell laboratóriumi szakértelem a működtetéséhez.

Ami még ezen is túlmutat, és pezsgésnek indult az egész világon, az a beteg által elvégezhető diagnosztika, vagyis a beteg végezze el a vizsgálatot otthon, saját maga. Ez természetesen még egyszerűbb berendezéseket igényel. Kézenfekvő példa a terhességi teszt, amit ma bárki el tud végezni, s rögtön tudja az eredményt. Ugyanígy a vércukrot is minden cukorbeteg otthon ellenőrizheti. Természetesen nem az a cél, hogy maga a beteg döntse el, mi a baja! De amennyiben ismert a betegsége, kezébe lehet adni egy olyan egyszerű eszközt, amivel ő maga nap mint nap ellenőrizni tudja saját állapotát, és ha kell, akkor telefonon keresztül tanácsot kaphat, illetve a műszerét is segítenek kalibrálni, hogy az jó állapotban legyen. Egyre szélesebb körű ezeknek a vizsgálatoknak a lehetősége.

Gondoljon csak bele, milyen forradalmi változást hozott a cukorbeteg minnennapjaiba az otthoni vércukormérő! Az a beteg, aki hajlandó naponta megszárnai az ujjbegyét, hogy megtudja, mennyi a vércukra, az diétázni fog, el fog menni az el-

lenőrzésre is, és odafigyel magára.

IPM: Elképzelhető, hogy hamarosan egy aprócska laboratórium egyenesen a beteg testbe kerül?

K.L.G.: A miniaturizálás, a komputerizálás és az űrtechnika eredményeinek napi alkalmazása lehetővé teszi ma már – s erre Japánban, Amerikában vannak kísérletek –, hogy bejuttassunk a szervezetbe olyan miniatűr jeladókat, amelyek szünet nélkül mérik a vércukrot, a vérsírt, a legfontosabb paramétereket, és egy rádiójelfogónak szünet nélkül jeleznek. El tudom képzelni – de most fantáziálok – hogy 10 év múlva bejön a beteg a klinikára, először beadják neki a „laborműszert” egy injekcióban, beállítják a jelfogót, majd egy képernyőn folyamatosan leolvassák, hogy éppen mi a helyzet. Gondolja el, milyen hasznos lehet ez életveszélyes állapotoknál! Az én szakmámban az a fantasztikus, hogy a világ orvosi módszertani fejlődésének, innovációjának a laboratóriumi medicina az egyik kapuja.

IPM: Mennyi és milyen feladatokat tud átvenni a robotika?

K.L.G.: Éppen ezzel kapcsolatban indítunk egy közös kutatási projektet négy orvosegyetemi laboratóriummal. Azt szeretnénk bevezetni – Magyarországon először – hogy a laborleletek egy részét robotszerű számítógépes elemzés után lehessen kiadni. Ha egy utasszállító repülőgépet vezérlő robot megbízható, akkor egy gép is megtanítható arra, hogy ugyanazokat a paramétereket vizsgálja, amit az orvos tenne. Azt várjuk, hogy így a leletek 30-40 százalékat a robottal automatizált ellenőrzéssel lehet majd kiadni.

Nálunk fejlettebb országokban, miután ott a komplex munkát erősen megfizetik, nagyon drága a szakember, ezért bizonyos laborméret fölött robotizálják a folyamatokat. A pécsi Laboratóriumi Medicina Intézet a háttérben egyensúlyoz az évi 3 millió vizsgálattal. De hozzá kell tennem, hogy ma már vannak olyan osztrák laborok, ahol 20 millió vizsgálatot végeznek, de ott komoly robotizálás zajlik. Magyarországon jelenleg talán Pécsen állunk a legjobban, de már szerelik a mieinkhez hasonló gépeket a Szegedi Egyetemen, és úgy tudom, hogy a debreceni társintézet is ugyanígy gondolkodik.

A technikai fejlődésnek köszönhetően a felszabadult energiákat világszerte egyre inkább a konzíliumba fektetik. Amerikában szinte nincsen olyan eset, amit ne beszélne át közösen a klinikus orvos és a laboratóriumi orvos. Közösen meg tudják határozni, hogy melyik vizsgálat a leggyorsabb, a legeredményesebb és a legolcsóbb. Nálunk ez még gyerekcipőben jár. Csak a tavalyi évben 200 millió laborvizsgálatot végeztek kollégáim Magyarországon – ez elképesztően sok, bár semmivel

sem tér el a fejlett országok gyakorlatától. Ehhez a rengeteg vizsgálathoz felkészült kollégák, jó vizsgálómódszerek, kiváló berendezések kellenek. Nem akarok panaszkodni, de nem élünk boldog életet a szakma finanszírozását tekintve – talán éppen azért, mert nem vagyunk a fókuszban, távolabb vagyunk a betegtől. Hogy közelebb kerüljünk, tudományos társaságunk készített egy honlapot, a <http://www.labtestsonline.hu>-t, amin a betegek is nyomon tudják követni a vizsgálatokat. Ez egyrészt azért jó, mert egy laikus is megértheti, miért van szükség a tesztekre, másrészt pedig megérti, hogy itt a laborban, a zárt falak mögött ugyanúgy érte folyik a küzdelem, mint a kórteremben.

IPM, 2008. november

■ A fotó nem az eredeti írás része.

Szakmai életrajz

Kovács L. Gábor, orvos, akadémikus. 1948-ban született Pécsen. Itt végezte felsőfokú tanulmányait. 1997-től a Pécsi Tudományegyetem egyetemi tanára, jelenleg a PTE Általános Orvostudományi Kar Laboratóriumi Medicina Intézetének, valamint az Egészségtudományi Kar Diagnosztikai és Menedzsment Intézetének igazgatója, az Orvostudományi és Egészségtudományi Központ elnöke, az egyetem klinikai rektorhelyettese. Labordiagnosztikával foglalkozó kutatóként lett a Magyar Tudományos Akadémia tagja, 2004-ben.

Munkásságát többször kitüntetésekkel honorálták: 1992-ben megkapta a Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság Pándy Kálmán-émlékérmét, 1998-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend lovagkeresztjét, 1999-ben az Amerikai Laboratóriumi Társaság nemzetközi díját, 2002-ben Akadémiai Díjat, 2003-ban Szent-Györgyi Albert-díjat kapott, 2006-ban Jendrassik Loránd-émlékéremben, 2007-ben Bálint Péter-émlékéremben, 2008-ban Kiss Sándor-díjban részesült. Kutatási eredményeit 50 könyvfejezetben és több mint 300 tudományos dolgozatban foglalta össze. Eredményeit a tudományos közvélemény 3500 alkalommal idézte a nemzetközi tudományos irodalomban. Hat nemzetközi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja.

SPORT

Helyszín: PTE ÁOK Testnevelési és Sportközpont. **Időpont:** 2008. november 24.

EREDMÉYNEK:

16.30	IV. évfolyam – VI. évfolyam	22:24
17.05	II. évfolyam – V. évfolyam	0:20
17.40	Doktorok – III. évfolyam	19:16
18.15	Német program – VI. évfolyam	29:16
18.50	Angol program – V. évfolyam	14:15
19.25	Doktorok – I. évfolyam	24:19
20.00	Német program – IV. évfolyam	34: 54
20.35	Angol program – V. évfolyam	25 : 11
21.10	III. évfolyam – I. évfolyam	39 : 13
21.45	Angol program – III. évfolyam	28: 25 (elődöntő)
22.20	VI. évfolyam – Doktorok	15:20 (elődöntő)
22.55	Doktorok – Angol program	34: 26 (döntő)

Végeredmény:

1. Doktorok
2. Angol program
3. VI. évfolyam
4. III. évfolyam

A győztes csapat tagjai: dr. Tánzos Andrea, dr. Sándor György, dr. Horváth Gábor, dr. Lukács Péter, dr. Rékási Zoltán

Az Orvoskar Kupa teniszverseny eredménye

2008. november 21-23-án teniszestek az egyetemi hallgatók és dolgozók az Orvoskar Kupa tenisz teremtornán.

A versenyre 25 teniszező nevezett, köztük 11 orvostanhallgató. Négy közülük a legjobb nyolcra is bejutott: *Benjamin Leidig, Gál Péter, Kiss Bence, Aristotelis Sotiriaditis*.

Végeredmény:

1. Aristotelis Sotiriaditis orvostanhallgató, Angol program
2. Neumayer Márk
3. Muharos Péter és Újpál Géza

APTE ÁOK Úszóbajnokság végeredménye

Jó hangulatban zajlott a 2008. november 10-én rendezett kari úszóbajnokság. A medikák, medikusok és végzett orvosok 19 számban mérték össze erejüket. A verseny a következő eredményekkel zárult.

A szakok versenyének összesítésében:

1. Általános orvosi szak
2. Fogász szak
3. Gyógyszerész szak

Egyéni versenyek összesítése alapján:

- Nők**
1. Porpáczy Adrienne, 54 pont
 2. Dani Tímea, 44 pont
 3. Barcza Szilvia, 38 pont

- Férfiak**
1. Arató Róbert, 80 pont
 2. Lábodi Árpád, 66 pont
 3. Csökö Árpád, 58 pont

A verseny végén a jól megérdemelt díjakat (banán, alma) jóízűen fogyasztották el a versenyzők.

Köszönetet mondunk a versenyzőknek a sportszerű küzdelmekért, *Lipcsik Zoltán* testnevelő tanárnak, *Németh Ágnes* hallgatónak és *Zidarics Antal* úszómesternek a verseny rendezésében nyújtott segítségért.

Téczy Tamás
PTE ÁOK Testnevelési
és Sportközpont
vezető

Dr. Kiss Sándor
testnevelő tanár

A Dél-dunántúli Körzeti Universitas Kupa Eredményei

Férfi Kispályás Labdarúgás

Időpont: 2008. október 11.

Helyszín: PTE ÁOK szabadtéri kézilabda pálya, Pécs, Jakabhegyi út 6.

Nevezett csapatok:

„A” csoport

1. PTE KTK
2. PTE BTK
3. PTE ÁOK

„B” csoport

1. ÁOK német pr.
2. PTE PMMK
3. Kaposvári Egyetem

Eredmények: „A” csoport

PTE KTK – PTE BTK	2 : 5
PTE ÁOK – PTE BTK	4 : 0
PTE KTK – PTE ÁOK	2 : 12

„A” csoport végeredménye

1. PTE ÁOK	2	2	0	0	16 : 2	6p.
2. PTE BTK	2	1	0	1	5 : 6	3p.
3. PTE KTK	2	0	0	2	4 : 17	0p.

„B” csoport

PTE PMMK – Kaposvári Egyetem	3 : 0
PTE ÁOK német pr. – Kaposvári Egyetem	3 : 0
PTE ÁOK német pr. – PTE PMMK	1 : 3

„B” csoport végeredménye

1. PTE PMMK	2	2	0	0	6 : 1	6p.
2. PTE ÁOK	2	1	0	1	4 : 3	3p.
Német program						
3. Kaposvári E.	2	0	0	2	0 : 6	0p.

Elődöntők:

PTE ÁOK – PTE ÁOK német program	3 : 2
PTE BTK – PTE PMMK	8 : 3

3. helyért

PTE ÁOK német pr. – PTE PMMK	3 : 2
------------------------------	-------

Döntő:

PTE ÁOK – PTE BTK	3 : 0
-------------------	-------

Végeredmény:

1. PTE ÁOK
2. PTE BTK
3. PTE ÁOK német pr.
4. PTE PMMK

Továbbjutott: Pécsi Tudományegyetem

Női Kispályás Labdarúgás

Időpont: 2008. október 11.

Helyszín: PTE ÁOK szabadtéri kézilabda pálya, Pécs, Jakabhegyi út 6.

Nevezett csapat: PTE ÁOK német pr.
PTE vegyes

Eredmény: PTE vegyes – PTE ÁOK német pr. 0 : 3

1. PTE ÁOK német pr.
2. PTE vegyes

Továbbjutott: Pécsi Tudományegyetem

Dr. Pásztory Attila Női Kosárlabda emléktorna

Időpont: 2008. október 11.

Helyszín: PTE ÁOK Tornacsarnok Pécs, Jakabhegyi út 6.

Nevezett csapatok: PTE PMMF
PTE KTK
PTE ÁOK

Eredmények:

PTE KTK – PTE ÁOK 27 : 22
PTE ÁOK – PTE PMMF 37 : 30
PTE KTK – PTE PMMF 20 : 18

Végeredmény:

1. PTE KTK	2	2	0	47 : 40	4p.
2. PTE ÁOK	2	1	1	59 : 57	3p.
3. PTE PMMF	2	0	2	48 : 57	2p.

Továbbjutott: Pécsi Tudományegyetem

Dr. Pásztory Attila Férfi Kosárlabda emléktorna

Időpont: 2008. október 11.

Helyszín: PTE ÁOK Tornacsarnok, Pécs, Jakabhegyi út 6.

Nevezett csapatok: PTE TTK
PTE KTK
PTE ÁOK
PTE PMMK

Eredmények:

PTE ÁOK – PTE PMMK 42 : 66
PTE TTK – PTE KTK 51 : 21
PTE ÁOK – PTE KTK 43 : 35
PTE ÁOK – PTE TTK 41 : 36
PTE TTK – PTE PMM 33 : 34
PTE KTK – PTE PMMK 57 : 55

Végeredmény:

1. PTE PMMK	3	2		155 : 132	5p.
2. PTE ÁOK	3	2	1	126 : 137	5p.
3. PTE TTK	3	1	2	120 : 96	3p.
4. PTE KTK	3	1	2	113 : 149	3p.

Továbbjutott: Pécsi Tudományegyetem

Röplabda mix

Időpont: 2008. október 11.

Helyszín: PTE PMMK tornaterme Pécs, Boszorkány út 2.

Nevezett csapatok:

„A” csoport
PTE KTK I.
PTE ETK Pécs

„B” csoport
PTE KTK II.
PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar

PTE vegyes
PEAC old mix

Szekszárd
PTE ÁOK német program

Eredmények

„A” csoport

PTE KTK I. – PEAC Old mix	16 : 13
PTE KTK I. – PTE ETK Pécs	20 : 8
PTE KTK I. – PTE vegye	11 : 19
PEAC old mix – PTE ETK Pécs	14 : 17
PEAC old mix – PTE vegyes	12 : 17
PTE ETK Pécs – PTE vegyes	9 : 28

„A” csoport végeredménye

1. PTE vegyes	3	3	0	64 : 32	6p.
2. PTE KTK I.	3	2	1	47 : 40	4p.
3. PTE ETK Pécs	3	1	2	34 : 62	2p.
4. PEAC Old mix	3	0	3	39 : 50	0p.

„B” csoport

PTE KTK II. – PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar Szekszárd	24 : 12
PTE KTK II. – PTE ÁOK német program	16 : 11
PTE ÁOK német pr. – PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar Szekszárd	27 : 13

„B” csoport végeredménye

1. PTE KTK II	2	2	0	40 : 23	4p.
2. PTE ÁOK német pr.	2	1	1	38 : 29	2p.
3. PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar Szekszárd	2	0	2	25 : 51	0p.

Helyosztók:

5. helyért PTE ETK – PTE Illyés Gyula
Főiskolai Kar Szekszárd 45 : 25
3. helyért PTE KTK I. – PTE ÁOK német pr. 28 : 24
1. helyért PTE vegyes – PTE KTK II. 35 : 23

Végeredmény:

1. PTE vegyes
2. PTE KTK II.
3. PTE ÁOK német pr.
4. PTE KTK I.
5. PTE ETK Pécs
6. PTE Illyés Gyula Főiskolai Kar Szekszárd
7. PEAC Old mix

Továbbjutott: Pécsi Tudományegyetem

Női Kézilabda

Időpont: 2008. október 11.

Helyszín: PTE TTK Tornacsarnok Pécs, Ifjúság út 6.

Nevezett csapatok: PTE ÁOK
PTE ÁOK angol program

Eredmények:

PTE ÁOK – PTE ÁOK angol program	16 : 12
PTE ÁOK Angol program – PTE ÁOK	13 : 13

Végeredmény:

1. PTE ÁOK	2.	1	1	0	29 : 25	3p.
2. PTE ÁOK angol pr.	2	0	1	1	25 : 29	1p.

Férfi Kézilabda**Időpont:** 2008. október 11.**Helyszín:** PTE TTK Tornacsarnok Pécs, Ifjúság út 6.

Nevezett csapatok: PTE vegyes
PTE ÁOK
PTE KTK I.

Eredmények:

PTE ÁOK – PTE TTK	13 : 21
PTE ÁOK – PTE vegyes	19 : 27
PTE vegyes – PTE TTK	16 : 13

Végeredmény:

1. PTE vegyes	2	2	0	0	43 : 32	4p.
2. PTE TTK	2	1	0	1	34 : 29	2p.
3. PTE ÁOK	2	0	0	2	32 : 48	0p.

Airsoft**Időpont:** 2008. október 11.**Helyszín:** PTE ÁOK szabadtéri kézilabda pálya, Pécs, Jakabhgyi út 6.

60 fő látogatta meg az Airsoft sportági bemutatót, melyből 35 fő szerepelt a céllövészetben.

A Dél-Dunántúli Körzeti Universitas Kupán szereplő hallgatók létszámadatai – 2008.

Intézmények	Sportágak								Összesen
	Kispályás labdarúgás		Kosárlabda		Röplabda	Kézilabda		Airsoft	
	Női	Férfi	Női	Férfi	Mix	Női	Férfi		
PTE TTK	–	–	–	10	–	–	8	–	18
PTE KTK	–	8	8	9	15	–	–	–	40
PTE PMMK	–	9	9	6	–	–	–	–	24
PTE BTK	–	8	–	–	–	–	–	–	8
PTE I. Gy. Ped. Kar Szekszárd	–	–	–	–	8	–	–	–	8
PTE ÁOK	8	17	7	4	8	18	14	–	76
PTE ETK Pécs	–	–	–	–	8	–	–	–	8
PTE ETK Zalaegerszeg	–	–	–	1	–	–	–	–	1
PTE vegyes	5	–	–	–	7	–	10	35	57
PEAC Old mix	–	–	–	–	7	–	–	–	7
Kaposvári Egyetem	–	–	–	–	–	–	–	–	0
Összesen	13	42	24	30	53	18	32	35	247

Pécs, 2008. október 13.

Téczy Tamás

2009. évi munkaszüneti napok körüli munkarend

Forrás: www.pt.hu

A szociális és munkaügyi miniszter 16/2008. (IX.26.) SZMM rendelete a 2009. évi munkaszüneti napok körüli – a naptár szerinti munkarendtől való eltéréssel járó – munkarend a következő:

- 2009. január 10., szombat munkanap, január 2., péntek pihenőnap;
- 2009. augusztus 29., szombat munkanap, augusztus 21., péntek pihenőnap;
- 2009. december 19., szombat munkanap, december 24., csütörtök pihenőnap.

INTÉZETI, KLINIKAI HÍREK, INFORMÁCIÓK

Az I. sz. Belgyógyászati Klinikáról

■ *Pár Alajos* professzor emeritus felkért előadóként „A krónikus C hepatitis kezelésének jelene és az új lehetőségek” témában tartott referátumot október 3-án Esztergomban, a Magyar Májkutató Társaság „Hepatitis Nap 2008” című tudományos ülésén, valamint „Van-e haladás a krónikus C hepatitis kezelésében?” címmel október 10-én Székesfehérvárott, a Magyar Infektológiai és Mikrobiológiai Társaság 36. Kongresszusán.

■ *Pár Gabriella* egyetemi tanársegéd előadást tartott Bécsben október 21-én a United European Gastroenterology Week programján „Dysregulation of killer inhibitory and activating receptor expression on NK and Cytotoxic T cells in chronic HCV hepatitis” címmel (társszerzők: Szereday L., Berki T., Szekeres-Barthó J., Miseta A., Hegedüs G., Vincze Á., Pár A.), és a fenti témájú poszterrel szerepelt San Franciscóban az American Association for the Study of the Liver (AASLD) nemzetközi kongresszusán.

■ *Szomor Árpád* november 11-én Baján több rákbeteg civil szervezet közös rendezvényén, az Onkológiai Délutánon „Leukémiák diagnosztikája és terápiája napjainkban” című előadást tartott.

■ *Pár Gabriella* november 15-én a Dél-Dunántúli Májbetegség Egyesületének gyűlésén „Májbetegségek gyógyszeres kezelése” című előadást tartott Pécsen a Civil közösségek Házában. A rendezvényen emellett *Szendy Erzsébet* betegjogi képviselő „Vírushepatitis betegek jogai” című előadással szerepelt.

■ *Mezősi Emese* docens október 11-én Velenén, a Pannon Endokrin Hétfőjén „A Differenciált pajzsmirigy karcinómák kezelése”, *Rucz Károly* főorvos pedig a „Szörös nő” címmel tartott felkért referátumot.

■ *Mezősi Emese* képviselte a Magyar Endokrin és Anyagcsere Társaság vezetőségét Rióban, az International Congress of Endocrinology General Council Meeting-jén.

■ *Bajnok László* október 4-én „Kinek kell statint adni? – választás a statinok között” címmel tartott továbbképző előadást Pécsen. Október 10-én a Magyar Atherosclerosis Társaság 2. évenkénti kongresszusán, Sopronban „A dyslipidaemia kezelése a szekunder cerebrovascularis prevenció során” címmel tartott referátumot, illetve november 8-án „Vannak-e, lesznek-e új

gyógyszereink az obesitas, metabolikus szindróma, 2T DM ellátásában?” címmel az Állami Egészségügyi Központ endokrin szakprofil szervezte endokrinológiai továbbképzésen szerepelt.

A II. sz. Belgyógyászati Klinika és Nephrológiai Centrumból

■ 2008. szeptember 22-én *dr. Figler Mária* megtartotta „Tápláltsági állapot, táplálkozás” című professzori székfoglaló előadását.

■ 2008. október 6-án klinikánk felkérésére *prof. John C. Chatam* (Department of Medicine, Division of Cardiovascular Disease, University of Alabama, Birmingham, USA) előadást tartott karunkon „Diabetes and cardiomyocyte dysfunction – the dark side of protein O-glycosylation” címmel.

■ *Dr. Fülöp Norbert* 2008. október 6-án sikeresen megvédte „Az O-glikoziláció szerepe diabetesben és cardiomyopathiában és nephropathiában” című PhD-értekezését.

■ *Prof. Nagy Judit* a XIII. Megyei nap, 2008. október 10-én Felsőoktatási Díjat kapott a Baranya Megyei Önkormányzattól.

■ 2008. október 18-22. között rendezték meg a XVI. Egyesült Gasztroenterológiai Hetet (UEGW) Bécsben. A konferencián klinikánkat *dr. Szigeti Nóra* és *dr. Fábán György* képviselte.

A Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézetből

■ *Ifj. Dr. Gallyas Ferenc* MTA doktora címre benyújtott „Új gyógyszer-célpontok azonosítása nagy populációt érintő megbetegedésekben” című doktori értekezésének nyilvános vitájára 2008. szeptember 23-án de. 11 órakor a Magyar Tudományos Akadémia Felolvasótermében (1051 Budapest, Roosevelt tér 9. I. em.) került sor.

Az értekezés opponensei: *Csermely Péter*, az orvostudomány doktora, *Szondy Zsuzsa*, az MTA doktora, *Bauer Pál*, PhD voltak.

A Bíráló Bizottság elnöke *dr. Fésűs László* az MTA rendes tagja, titkára *dr. Matkó János* a biológia tudományok doktora, tagjai *dr. Arányi Péter* a biológia tudományok doktora, *dr. Szöllősi János* a biológia tudományok doktora, *dr. Kéri György* a biológia tudományok doktora, *dr. Buday László* a biológia tudományok doktora, *dr. Bánhegyi Gábor* a biológia tudományok doktora, *dr. Orosz Ferenc* a biológia tudományok dok-

tora voltak.

A Bíráló Bizottság az értekezést és a vitát 86%-os értékeléssel elfogadta, és a jelölt számára az MTA doktora (biológia tudományok) cím megítélését javasolta.

■ A 2008. május 29-június 4. között Horvátországban (Dubrovnik) megrendezésre került 29th EMBO Meeting Cellular Signaling and Molecular Medicine nemzetközi konferencián intézetünkben részt vett *dr. Sümei Balázs* professzor és *ifj. dr. Gallyas Ferenc* docens. Bemutatott posztterek: *Kovács K., Hantó K., Bognár Z., Tapodi A., Bognár E., N. Kiss Gy., Szabó A., Rappai G., Kiss T., Sümei B., ifj. Gallyas F.*: Prevalent role of akt and ERK activation in cardioprotective effect of Ca²⁺ channel- and β -blockers; *Sümei B., Bellyei Sz., Szigeti A.*: Inhibition of cell death by a novel 16.2 kD protein predominantly via Hsp90 mediated lipid rafts stabilization and Akt pathway activation.

■ A 2008. július 11-13. között Pécsen megrendezett VII. Magyar Humán Genetika Társaság Kongresszusán intézetünkben részt vett *Hocsák Enikő* PhD hallgató, *Szabó Alíz* tanársegéd, *dr. Mester László* tanársegéd, *dr. Kovács Kriszta* adjunktus, akik a következő előadásokat tartották: *Hocsák E., Mester L., Szabó A., Kovács K., Szigeti A., Bellyei Sz., Sümei B., Gallyas F.*: Mitochondrium mediálta sejthalál indukciója egy új BH3 domént tartalmazó fehérjével; *Mester L., Hocsák E., Szabó A., Kovács K., Bellyei Sz., Szigeti A., Boronkai Á., Pozsgai É., Gallyas F., Sümei B.*: Egy új-16.2 KD-os hősokk fehérje azonosítása és a jelátviteli folyamatokra gyakorolt szerepének vizsgálata.

■ A 2008. augusztus 10-14. között Ausztráliában (Sydney) megrendezett XXII. International Congress of the Transplantation Society nemzetközi rendezvényen intézetünkben részt vett *dr. Rácz Boglárka* adjunktus. Előadások: *Reglődi D., Ferencz A., Rácz B., Tamás A., Németh J., Nedvig K., Kalmár-Nagy K., Horváth O. P., Weber G., Róth E.*: Experimental small bowel preservation using PACAP-38 containing University of Wisconsin solution; *Reglődi D., Szakály P., Kiss P., Lubics A., Magyarlaki T., Tamás A., Németh J., Ferencz A., Weber G., Rácz B.*: Effects of pituitary adenylate cyclase activating polypeptide (PACAP) on the survival, morphology, apoptotic signaling and oxidative stress in rats subjected to renal ischemia/reperfusion.

■ A 2008. augusztus 31-szeptember 3. kö-

zött megrendezésre került Magyar Biokémiai Vándorgyűlésen Intézetünkben részt vett *dr. Sümei Balázs* professzor, *ifj. dr. Gallyas Ferenc* docens, *dr. Berente Zoltán* docens. A következő poszttereket mutatták be: *Szigeti A., Hocsák E., Sümei B., ifj. Gallyas F.*: SOUL: Egy új BH3-domaint tartalmazó fehérje, amely regulálja a mitokondriális permeabilitás tranzíciós pórust; *Berente Z., N. Kiss Gy., Radnai B., Sümei B.*: Metabolit profil NMR-vizsgálata betegségmodellekben.

■ A 2008. szeptember 2-6. között Olaszországban (Genova) megrendezett 24th European Comparative Endocrinologist nemzetközi konferencián Intézetünkben részt vett *dr. Rácz Boglárka* adjunktus. A konferencián a következő posztterek szerepeltek: *Horváth G., Rácz B., Reglődi D., Németh A., Németh Z., Kiss P., Lubics A., Lujber L., Pytel J., Csernus V., Tamás A.*: Examination of gentamicin induced cytotoxicity in chicken cochlear cells and pinealocytes in vitro; *Tamás A., Boronkai A., Brubel R., Rácz B., Kiss P., Lubics A., Horváth G., Tóth G., Németh J., Varga T., Szógyi D., Fónagy E., Barakonyi A., Szereday L., Koppán M., Reglődi D.*: Presence of PACAP in the human placenta and its effects on signal transduction pathways in human choriocarcinoma cells; *Horváth G., Rácz B., Faluhelyi N., Nagy A.D., Tamás A., Kiss P., Gallyas Jr F., Tóth G., Gaszner B., Csernus V., Reglődi D.*: Effects of PACAP on the circadian changes of signaling pathways in chicken pinealocytes

■ A 2008. november 13-14. között Sopronban megrendezésre került Magyar Zoltán és OTKA posztdoktori ösztöndíjasok tudományos eredményeit bemutató találkozóra meghívott résztvevő volt a tavalyi díjazott, *dr. Veres Balázs*, intézetünk adjunktusa.

■ A 2008. november 27-29. között Gyulán megrendezett X. Magyar Transzplantációs Társaság Kongresszusán *dr. Rácz Boglárka* adjunktus előadással vett részt: *Rácz B., Kiss P., Reglődi D., Németh J., Magyarlaci T., Tamás A., Lubics A., Opsahl M., Braaten N., Ferencz A., Weber G., Szakály P.*: A Hypophysis adenilát cikláz aktiváló polypeptid (PACAP) előfordulása vesében és molekuláris hatásmechanizmusának vizsgálata patkány ischémias vesekárosodásban.

■ A Magyar Elválasztástudományi Társaság által megrendezett Elválasztástudományi Vándorgyűlésen – Sárovar, 2008. november 5-7., intézetünk több oktatója vett részt. A prezentációk a következők voltak: Előadások: *Ohmacht, R., Márk, L.*: Villányi borok polifenol tartalmának vizsgálata;

Janáky Tamás, Földi István, Szeliné Szomor Judit, Szabó Zoltán: Gélelektroforézissel elválasztott fehérjék tömegspektrometrián alapuló mennyiségi meghatározása. Posztterek: *Matus, Z., Fittler, A., Kocsis, B., Botz, L.*: Kromatográfiai és mikrobiológiai módszerek alkalmazhatósága a gombaellenes hatású amfotericin B meghatározására (Mít is mérünk valójában?); *Turcsi, E., Marton, K., Oláh, P., Deli, J.*: Nyers és főtt sütőtök karotinoid összetételének vizsgálata.

A Farmakognózi Tanszékről

■ *Dr. Horváth Györgyi* egyetemi adjunktus és *dr. Molnár Péter* egyetemi tanár részt vettek a Sárovaron 2008. november 5-7-ig megrendezett Elválasztástudományi Vándorgyűlésen. A Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet munkatársaival együttműködve „Madárberkenye (*Sorbus aucuparia* L.)-termés karotinoid-összetételének meghatározása HPLC-vel és oszlopkromatográfiával” címmel poszttert mutattak be. Szerzők: *Horváth Györgyi, Molnár Péter, Szabó László Gyula, Turcsi Erika, Deli József.*

■ *Dr. Szabó László Gyula* egyetemi tanár 2008. november 9-én Pécsen, 2008. november 24-én pedig Miskolcon tartott előadást a „Klasszikus gyógyszerészeti ismeretek legújabb eredményei” címmel gyógyszerészek részére rendezett kreditpontos továbbképzések keretében. Előadásának címe: „Gyógynövényismeret és fitoterápia – daganatellenes szerek”.

■ A PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak és a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság Baranya Megyei Szervezetének közös előadói ülésén, 2008. november 14-én *dr. Benkó Rita* egyetemi tanársegéd: „P2 purinoceptor-mediált idegi mechanizmusok emberi és állati zsigeri simaizomzatban”, *dr. Németh Balázs* egyetemi tanársegéd „Az arzenát-redukció háttere: egy kis biokémia”, *dr. Szabó László Gyula* egyetemi tanár „Farmakológia a farmakognóziában régen és ma”, *dr. Farkas Ágnes* egyetemi adjunktus „Kutatási témák a Farmakognózi Intézetben 2006-2008” és *dr. Horváth Györgyi* egyetemi adjunktus „Gyógynövények karotinoid-analízise” címmel tartottak előadást. Az ünnepi előadói ülés keretében *dr. Barthó Loránd, dr. Gregus Zoltán* és *dr. Molnár Péter* professzorokat 60. születésnapjuk alkalmából a Gyógyszerésztudományi Szak nevében *dr. Szolcsányi János* akadémikus, korábbi és *dr. Perjési Pál* egyetemi docens, jelenlegi szakvezető köszöntötte.

■ *Dr. Horváth Györgyi* egyetemi adjunktus „Illóolajok fitoterápiás értékelése kromatográfiai, mikrobiológiai és genetikai

módszerekkel” címmel előadást tartott a PTE Orvostudományi és Egészségtudományi Szakosztályának 2008. november 17-én megtartott ülésén.

■ Tanszékünk 2008. november 21-én tartotta a „Gyógynövények illusztrációkon” című állandó kiállításának megnyitóját 40-50 érdeklődő részvételével. A kiállítást *prof. dr. Szolcsányi János* akadémikus nyitotta meg. A megnyitó diszvendégei voltak *prof. dr. Rácz-Kotilla Erzsébet* és *prof. dr. Rácz Gábor* akadémikus, a farmakobotanika, a farmakognózia és a fitoterápia nemzetközileg is elismert szaktekintélyei. A professzor asszony 10 saját művével is megajándékozta kiállításunkat, mely *dr. Papp Nóra* és *dr. Szentpéteri József* adjunktusok, a „Farmakobotanikai illusztráció” című kurzus oktatói szervezésében jött létre. A kiállításon megtekinthetők az említett kurzus foglalkozásain készült grafikák és akvarellképek; összesen 36 hallgatói és 12 oktatói munka.

■ A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság által alapított „ANOLI Díj” hallgatói kategóriájának győztese címet 2008-ban *Molnár Réka*, a PTE ÁOK Gyógyszerésztudományi Szak ötödéves hallgatója nyerte el. A pályázatot olyan fiatalok nyújthatták be, akik szerves, szerves, illetve növényi gyógyszeranyagok vagy gyógyszerek és metabolitjaik kémiai analitikai vizsgálatában fejtenek ki jelentős szakmai munkásságot. *Molnár Réka* a Tudományos Diákkör tagjaként tanszékünkön végzi kutatásait *dr. Farkas Ágnes* adjunktus irányításával. A pályázatra benyújtott dolgozatának címe: „A medvehagyma (*Allium ursinum* L.) speciális metabolitjainak kimutatása a nektárból és a mézben”. A pályázaton elnyert összeg (50 000 Ft) konferencián vagy külföldi tanulmányúton való részvételre fordítható.

■ *Dr. Papp Nóra* egyetemi adjunktus 2008. november 24-én előadást tartott a Magyar Természetvédők Szövetsége, a Föld Barátai Magyarország és a Noé Báránya Egyesület közös szervezésében a Noé Klubban rendezett előadói ülésen. Előadásának címe: Az önellátás szerepe a táplálkozásban – vadon termő és termesztett növények. A projekt a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Zöld Forrás programjának támogatásával valósult meg.

■ *Vántus Viola*, tanszékünk harmadéves biológus szakdolgozó hallgatója 2008. november 20-án előadást tartott „Kolostori gyógyászat” címmel az „Etnofarmakobotanika” című fakultatív kreditpontos kurzus keretében gyógyszerész- és orvostanhallgatók részére.

A Fogászati és Szájsebészeti Klinikáról

■ 2008. szept. 9-12. között Bologna-ban rendezte meg a European Association for Cranio-Maxillo-Facial Surgery XIX. Kongresszusát. A kongresszus előtt „Oral- and Maxillofacial Surgery” európai uniós szakismerővizsgáztatás történt, melyen dr. Olasz Lajos az első napon bizottsági elnökként, a második napon pedig bizottsági tagként vett részt. A kongresszus tudományos programjában dr. Olasz Lajos „Is a neoadjuvant chemotherapy favourable for surgeon?” címmel tartott előadást.

Az Arc-, Állcsont- és Szájsebészeti Tanszék további két poszterrel szerepelt: Nyárády Z., Orsi E., Nagy K., Olasz L., Nyárády J.: „Transgingival lag-screw (TLS) osteosynthesis of alveolar process fracture” és Nyárády Z., Márki E., Orsi E., Szalma J., Nyárády J., Nagy K., Olasz L.: „Dental surgery of thromboembolic patients in low molecular weight heparin profilaxis” címmel.

■ 2008. október 3-5. között Nürnbergben rendezték meg az „Ehrlich II. 2nd World Conference on Magic Bullets” kongresszust, Paul Erlich Nobel-díj átadásának 100. évfordulóján. A világkongresszuson dr. Olasz Lajos felkért előadónaként vett részt. A programban két munka szerepelt: Olasz L., Tornóczky T., Orsi E., Szalma J., Nyárády Z.: „Neoadjuvant chemotherapy: Why is it favourable for surgeon in advanced squamous cell cancer of the oral cavity?” és Olasz L., Szalma J., Orsi E., Markó T., Nyárády Z.: „Is the induction chemotherapy response – and recurrence rate depend on N0 or N+ stage in oral squamous cell cancer?”.

■ A „7th International Danubius Congress of Oral and Maxillofacial Facial Surgeons” konferencia 2008. október 16-18. között került megrendezésre Budapesten. A konferencián dr. Olasz Lajos és dr. Szalma József vettek részt. Az Arc- Állcsont- és Szájsebészeti Tanszék két előadással és két poszterrel szerepelt: Szalma J., Szabó Z., Orsi E., Seres L., Olasz L.: „Macroscopical, biochemical and ultrastructural analysis of submandibular sialoliths: Scanning electron microscope and maldi-tof examination” és Olasz L., Szalma J., Orsi E., Markó T., Nyárády Z.: „Is the induction chemotherapy response – and recurrence rate depend on N0 or N+ stage in oral squamous cell cancer?” valamint Nyárády Z., Orsi E., Nagy K., Olasz L., Nyárády J.: „Transgingival lag-screw (TLS) osteosynthesis of alveolar process fracture.” és Nyárády Z., Márki E., Orsi E., Szalma J., Nyárády J., Nagy K.,

Olasz L.: „Dental surgery of thromboembolic patients in low molecular weight heparin profilaxis”. Dr. Olasz Lajos üléssel-női feladatot is ellátott.

A Fül-orr-gégészeti és Fej-nyaksebészeti Klinikáról

■ 2008. 10. 15-18. között Siófokon rendezték a Magyar Fül-, Orr-, Gége és Fej-, Nyaksebész Orvosok Egyesülete 40. jubileumi kongresszusát, melyen klinikánk munkatársai az alábbi előadásokkal szerepeltek: Pytel József: Elektro-akusztikus stimuláció (EAS) – alapelvek és sebészeti szempontok; Pytel József, Jókai István: Funkciómegtartó, beszédmegőrző külső gégeműtétek. A laser terápia miatt a gyakorlatból kiszorult parciális gégereszekciók; Bauer Miklós, Vóna Ida: A hallócsontlánc folytonossága megőrzésének vagy helyreállításának lehetőségei tympanoplastiában; Gerlinger Imre: Beszédrehabilitáció laryngectomiák után. A hangprotézisek szerepe, esetleges szövödmények, veszélyek; Gerlinger Imre, Tóth Miklós, Pytel József: Stapesműtétet követő incus hosszú szár nekrosis – új anatómia megfigyelések; Gerlinger Imre: Elmentmondások az orrvérzés kezelésének gyakorlatában: hazai és nemzetközi gyakorlat, finanszírozás; Gerlinger Imre: Coagulopathiák gyakoriságának vizsgálata tonsillectomiát követő utóvérzések eseteiben; Lujber László, Szabadi Éva, Bakó Péter, Tóth Eszter, Kett Antónia, Németh Adrienne, Jármai Tamás, Pytel József: Chorda tympani neurinoma; Lujber László, Göbel Gyula, Nyuschal Balázs, Szanyi István, Mórincz Péter, Gerlinger Imre, Pytel József: Variációk egy témára: hallócsontláncolat rekonstrukció glass-ionomer cementtel; Lujber László: Gégetumorok lézersebészete: pécsi fortélyok, praktikák; Vóna Ida: Az allergiás rhinitis epidemiológiája és patomechanizmusa; Vóna Ida: A localis nasalis steroidok szerepe a fül-orr-gégészeti kórképekben. Evidenciák; Szanyi István, Göbel Gyula, Szabadi Éva, Böröczki Gabriella, Gerlinger Imre, Lujber László, Bauer Miklós, Pytel József, Ember István: Onco/supressor gén expresszió változások malignus fej-nyaki daganatokban; Jármai Tamás: Kontakt endoszkópia a laryngo-microchirurgiában; Tóth Eszter, Gerlinger Imre, Göbel Gyula, Szanyi István, Weninger Csaba, Pytel József: Sinus frontalis carcinoma: esetismertetés; Bakó Péter, Tóth Alíz, Németh Adrienn, Pytel József: Cochlearis „halott régiók” (dead regions) kimutatása Thershold Equalizing Noise teszttel (TEN teszt); Bakó Péter, Lujber László, Burián András, Böröczki

Gabriella, Vincze Áron, Pytel József: Új és olcsó modell gasztroszkópia és perkután endoszkópos gasztrosztómia gyakorlására.

■ A fenti előadásokon kívül kongresszusi kerekasztal megbeszélést moderált Pytel József professzor (Implantálható hallókészülékek – innovatív technológia a tökéletesített hallásért) és Gerlinger Imre docens (Korszerű diagnosztikai-, anaesthesiológiai-, terápiás- és dokumentációs lehetőségek a laryngo-microchirurgiában).

■ Dr. Gerlinger Imre docens 2008. szeptember 15-18-ig részt vett az Antalyában (Törökország) megrendezett „8. Cholesteatoma and Ear Surgery Conference” rendezvényen. Kerekasztalt vezetett és előadást tartott „Necrosis of the long process of the incus following stapes surgery” címmel.

A Gyermekgyógyászati Klinikáról

■ A Gyermekklinika orvosai közül dr. Adamovich Károly egyetemi docens 2008. szeptember 29. és október 1. között Bécsben részt vett a „6th Global Experts’ Meeting on Respiratory Viruses” konferencián.

■ Munkatársaink 3 előadással szerepeltek a Gyermeknephrológiai Sectio tudományos ülésén Lillafüreden, 2008. október 3-4. között: Fogarasy A., Degrell P., Moezzi M., Györke Zs., Sulyok E.: „Pretibiális epidermolysis bullosa és társult focalis segmentalis glomerulosclerosis (17 éves gyermek esete)”; Györke Zs., Rostás T., Lakatos O., Battyáni I., Sulyok E.: „Renovascularis hypertonia megoldása radiológiai intervenciós módszerrel”; Lakatos O., Székely J., Györke Zs., Sulyok E.: „Az elmúlt 17 év vesebiopsziás tapasztalatai.

■ A klinika munkatársai 3 előadás tartásával szerepeltek 2008. szeptember 4-6. között a XV. Gyermektraumatológiai Vándorgyűlésen Nyíregyházán: Bíró Ede, Mohay Gabriella, Farkas András: A gyermekkori végtagtörések titán elasztikus velőürsínnel történő kezelésének hosszútávú retrospektív vizsgálata; Csekéné Mohai Csilla, Bíró Ede, Farkas András: A gyermekkori végtagtörések titán elasztikus velőürsínnel történő kezelésének fizioterápiás vonatkozásai; Kövesi Tamás: Perioperatív fájdalomcsillapítás gyermekkorban. Dr. Farkas András egyetemi főorvos a szeptember 5-i „TEN-1 SZEKCIÓ” üléslelőnöke volt.

■ Dr. Pintér András egyetemi tanár meghívott előadónaként 2008. szeptember 11-13. között 10th Conference of the Baltic Association of Paediatric Surgeons rendezvényen vett részt Kauna városában,

Lithuaniában. Előadásának címe: „Neonatal urology”.

■ *Dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár 2008. szeptember 30-án „Quality of Life in Diabetes” címmel előadást tartott a szegedi egyetemi Good Clinical Practice nemzetközi továbbképző kurzusán. 2008. október 3-án Gyulán „Cardiovascularis állapotok endokrin kórképekben” címmel a Gyermek-kardiológusok országos kongresszusán tartott referátumot. 2008. október 4-én „2-es típusú diabetes a gyermekkorban” címmel egy országos diabetológiai rendezvényen tartott előadást Tapolcán.

■ A Táplálkozástudományi Kutatócsoport munkatársai két előadás tartásával szerepeltek a Magyar Táplálkozástudományi Társaság XXXIII. Vándorgyűlésén Pécsen, 2008. október 2-4 között: *Lohner Szimonetta*, *Decsi Tamás*: „Gamma-li-nolénsavval kiégített étrend alkalmazása atópiás dermatitis gyermekek bőrtüneteinek befolyásolására” *Győrei Eszter*, *Szabó Éva*, *Marosvölgyi Tamás*, *Decsi Tamás*: „A plazmalipidek zsírsavösszetétel várandós anyákban”.

■ *Dr. Komlósi Katalin* 2008. október 3-6. között előadás tartásával vett részt a XIV. Magyar Mukopoliszaccharidózis Konferencián, Leányfalun. „Enzimpótló kezelésben részesülő Hurler-Scheie kóros esetünk bemutatása” címmel (szerzők: *Komlósi Katalin*, *Hadzsiev Kinga*, *Kárteszi Judit*, *Aszmann Mária*, *Schmelcz Matild*, *Eduard Paschke*, *Melegh Béla*, *Kosztolányi György*).

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi tanár részt vett az Európai Unió 6. keretprogram támogatásával működő EARNEST projekt 7th General Assembly Meeting rendezvényén Glasgowban, 2008. október 8-9-én.

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi tanár a Török Gyermekgasztroenterológus Társaság meghívására három felkért referátummal szerepelt a „Postgraduate Course in Paediatric Nutrition” rendezvényen Törökország Kapadokya tartományának Nevsehir városában 2008. október 12-14-én: Strategies of promotion and continuation of breastfeeding; Long-chain polyunsaturated fatty acids in infant nutrition and effects on outcomes; Nutrition of schoolchildren and adolescents.

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi tanár „Az immunoglobulin kezelés helye és evidenciái szepszisben” címmel tartott felkért referátumot a VI. Debreceni Aneszteziológus Napok rendezvényén, Debrecenben, 2008. október 17-én.

■ *Dr. Mohay Gabriella* és *dr. Sarlós Péter* 2008. október 9-12 között részt vett a XXII. Soproni Ultrahangnapokon.

■ *Dr. Mohay Gabriella* és *dr. Farkas András* előadást tartottak a Magyar Nőorvos Társaság Gyermeknőgyógyász Szekciójának felkérésére a gyermeknőgyógyász szakorvosok szinten tartó továbbképző tanfolyamán 2008. október 14-én. Az előadások címe: *Mohay Gabriella*: „Képalakító eljárások”. *Farkas András*: „Sebészet a gyermeknőgyógyászatban”.

■ *Dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár 3 előadás tartásával szerepelt 2008. október 17-18 között a MGYT és a MDT Gyermekdiabetes Szekciójának XXV. tudományos ülésén Kiskőrösön: Az 1-es típusú gyermekkori diabetes incidenciátrendje Európában (1999-2003) és predikció 2020-ig; Az 1-es típusú gyermekkori diabetes komparatív epidemiológiája Baranya és Békés megyében (1999-2007); Pumpakezelés 1988-2008 és ezután. Szekcióelnök volt *dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár és *dr. Kozári Adrienne* egyetemi főorvos.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár előadást tartott gyermekgyógyászati továbbképzésen „A gyermekkori elhízás aktualitásai” címmel Zalaegerszegen, szeptember 30-án.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár részt vett a HELENA multicentrikus európai projekt vezetőségi megbeszélésén Ghentben, október 9-én.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár előadást tartott gyermeknőgyógyászati továbbképzésen „Az obesitas szerepe a gyermeknőgyógyászatban” címmel október 15-én, Budapesten.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár meghívott előadóként előadást tartott „The use of pharmacologic agents in severe childhood obesity” címmel a 3. Balkán Obesitas Kongresszuson Thessalonikiben, október 17-19-én.

■ *Dr. Molnár Dénes* egyetemi tanár részt vett az IDEFICS multicentrikus európai projekt éves beszámoló ülésén és előadást tartott munkacsoportjának évi eredményeiről Brüsszelben, november 3-5-én.

■ A Klinika munkatársai közül *dr. Hollódy Katalin* egyetemi docens 2008. szeptember 29. és október 1. között Estorilban (Portugália) részt vett a „European Surveillance of Cerebral Palsy” éves ülésén és előadást tartott „Cerebral palsy cases difficult to classify” címmel.

■ *Dr. Erhardt Éva* egyetemi adjunktus 2008. október 10-11-én Velencében a Pannon Endokrin Klub hétvégén vett részt meghívott előadóként és előadást tartott „Lifraumeni syndrome” címmel.

■ *Dr. Vástyán Attila* egyetemi adjunktus és *dr. Oberitter Zsolt* egyetemi tanársegéd

2008. 10.16-18. között részt vettek a 4th East-West Colorectal Days together with the Hungarian Association of Pediatric Surgeons and the Deutsche Gesellschaft für Koloproktologie kongresszuson Hajdúszoboszlón és előadást tartottak: *Dr. Oberitter Zs.*, *dr. Vástyán A.*, *dr. Juhász Zs.*, *dr. Pintér A.*, *dr. Farkas A.*: A Hirschsprung-betegség kezelése Soave szerint egylépcsős transanalis endorectalis pullthrough (TERP) műtét alkalmazásával; *Dr. Vástyán A.*, *dr. Pintér A.*, *dr. Hock A.*, *dr. Farkas A.*, *dr. Oberitter Zs.*: Approach with perirectal dissection for reconstructive surgery of severe urogenital anomalies; *Dr. Vástyán A.*, *dr. Pintér A.*, *dr. Oberitter Zs.*, *dr. Juhász Zs.*, *dr. Vajda Péter*: Currino-szindróma, egy kevésbé ismert entitás – Esetismertetés.

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi tanár „Az egészséges csecsemők és kisdedek táplálásának megváltozott szempontjai” címmel felkért referátumot tartott a Tisza-Parti Gyermekgyógyászati Esték rendezvényén, Szegeden, 2008. november 4-én.

■ *Dr. Decsi Tamás* egyetemi tanár a Tudomány Napja alkalmából megrendezett Ünnepi Szenátusi Ülésen 2008. november 6-án a Pécsi Tudományegyetem Publikációs Díja elismerést kapta.

■ *Dr. Szabó Éva* rezidens és *Marosvölgyi Tamás* tudományos segédmunkatárs két poszter bemutatásával vett részt a 2nd Congress of the European Academy of Pediatrics kongresszuson Nizzában, 2008. október 24-28-án: *Szabó É.*, *Boehm G.*, *Beermann C.*, *Weyermann M.*, *Brenner H.*, *Rothenbacher D.*, *Decsi T.*: Correlations between cis and trans fatty acids in human milk both at the 6th week and at the 6th month of lactation; *Marosvölgyi T.*, *Szabó É.*, *Noé R.*, *Boehm G.*, *Beermann C.*, *Weyermann M.*, *Brenner H.*, *Rothenbacher D.*, *Decsi T.*: Correlation between n-3 and n-6 polyunsaturated fatty acids in maternal and cord blood serum lipids at delivery.

■ *Dr. Adamovich Károly* egyetemi docens 2008. 10. 24 - 28 között Nizzában részt vett a „2nd Congress of the European Academy of Paediatrics” rendezvényen.

■ *Dr. Soltész Gyula* egyetemi tanár 2008. október 30. és november 2. között Barcelonában „Controversies to Consensus in Diabetes, Obesity and Hypertension” világkongresszuson vett részt és üléselnöki teendőket látott el, valamint 2008. november 13-14-e között a Madridban rendezett Diabetes Rendezvényen vett részt és előadást tartott.

■ *Dr. Farkas András* egyetemi főorvos 2008. november 10-én a PTE KK Sebészeti Oktató és Kutató Intézet „Laparoszkópos urológiai sebészet” továbbképző rendezvé-

nyén előadást tartott „Laparoszkópos műtétek a gyermeksebészetben” címmel.

A Gyógyszerészeti Intézet és Egyetemi Gyógyszertárból

■ „Kromatográfiai és mikrobiológiai módszerek alkalmazhatósága a gombaellenes hatású amfotericin B meghatározására (Mit is mérünk valójában?)” (poszter) *Matus Zoltán, Fittler András, Kocsis Béla, Botz Lajos*. A poszter bemutatásra került a Magyar Elválasztástudományi Társaság Elválasztástudományi Vándorgyűlésén Sárovaron, 2008. november 5-7.

■ „Antidepresszáns gyógyszerek használatának elemzése, farmakogenetikai összefüggések” című előadással vett részt *Szücs Ferenc* a XI. Magyar Neuropszichofarmakológiai Kongresszuson Tihanyban, 2008. október 2-4-én. Az előadó a rendezvényen a fiatalok fóruma legjobb előadói díját kapta.

Az Immunológiai és Biotechnológiai Intézetből

■ A Magyar Immunológusok Társasága (MIT) idén Budapesten rendezte meg éves vándorgyűlését, melyen intézetünk több tagja részt vett. Előadást tartott *Balogh Péter* egyetemi docens (*Balogh Péter, Lábadi Árpád, Olasz Katalin, Hans-Henning Arnold, Czömpöly Tamás*: Az Nkx2-3 homeodómén transzkripciós faktor, mint a lép-előtelep nyirokcsomó típusú érpálya-mintázatának represszora), *Lábadi Árpád* PhD-hallgató (*Lábadi Árpád, Czömpöly Tamás, Olasz Katalin, Balogh Péter*: Peritoneális B-1 B sejtek homeosztázisának defektusa Nkx2-3 homeodómén transzkripciós faktor hiányában), *Fisi Viktória* TDK-hallgató (*Fisi Viktória, Balogh Péter*: Stromális makrofágok és fibroblasztok regionális csoportosulása egér perifériás nyirokcsöveketben) és *Keller-mayer Zoltán* TDK-hallgató (*Kellermayer Zoltán és Balogh Péter*: Follikuláris dendritikus sejtek szelektív lentivirális jelölésére alkalmas egértörzs kialakítása és jellemzése.) Külön öröm számunkra, hogy intézetünk két TDK-hallgatója színvonalas munkáját előadás formájában ismertethette. Posztert mutatott be *Bartis Domokos* rezidens (*Bartis Domokos, Talabér Gergely, Szabó Mariann, Papp Judit, Boldizsár Ferenc, Németh Péter, Berki Timea*: Nem-genomikus glukokortikoid hormonhatások hasonlóságai és különbségei T-sejteken és hízósejteken) és *Talabér Gergely* PhD-hallgató (*Talabér Gergely, Bartis Domokos, Boldizsár Ferenc, Pálin-*

kás László, Szabó Mariann, Németh Péter, Berki Timea: A glukokortikoid receptor mitokondriális transzlokációjának lehetséges szerepe a timocita apoptózis és szelekció során).

■ A Portóban tartott 6th International Congress on Autoimmunity kongresszuson *prof. Németh Péter* tartott előadást (*D. Simon, T. Czömpöly, T. Berki, T. Minier, L. Czirjak, P. Nemeth*: Comparative epitope mapping of anti-topoisomerase I autoantibodies in systemic sclerosis and systemic lupus erythematosus.)

■ A Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság 54. Nagygyűlésén *Berki Timea* egyetemi docens tartott előadást. (*Berki Timea, Pálinkás László*: Coeliákia: szisztémás vagy szervspecifikus kórkép?).

A Laboratóriumi Medicina Intézetből

■ *Dr. Kovács L. Gábor* akadémikus, intézetvezető professzor 2008. szeptember 16-19. között részt vett Montreux-ban a Svájci Laboratóriumi Szövetség (SULM) nemzetközi kongresszusán, amelyet a svájci, német, osztrák és horvát laboratóriumi társaságok közösen rendeztek. A kongresszuson a Nemzetközi Tanácsadó Testület tagja, illetve a Nemzetközi Poszter Bíráló Zsűri tagja volt.

A rendezvényen részt vett a Laboratóriumi Világszervezet volt elnöke (*prof. Mathias Müller*), az Európai Laboratóriumi Társaság elnöke (*prof. Victor Blaton*), a horvát társaság elnöke (*prof. Elizabeta Topic*). Az üléshez csatlakozóan egynapos tanácskozás zajlott a laboratóriumi ellátás regionális és szupraregionális szerveződésével kapcsolatos nemzetközi tapasztalatokról. Ezen *dr. Kovács L. Gábor* professzor beszámolt a Medipolisz Regionális Tudásközpont területén szerzett pécsi tapasztalatokról.

■ 2008. október 24-én *prof. Kovács L. Gábor* látogatást tett Horvátországban a Zágrábi Egyetem Klinikai Biokémiai Laboratóriumi Intézetében. A látogatás során megbeszélést folytatott *dr. Elizabeta Topic* professzorral, az intézet igazgatójával, a Horvát Klinikai Biokémiai Társaság elnökével, *dr. Christopher Lam* professzorral (Hong-Kong), a Laboratóriumi Világszövetség újonnan megválasztott alelnökével. A látogatás célja a klinikai biokémikus képzés és a laboratóriumi szakemberképzés harmonizációja volt.

Lam professzor 2008. október 30-31-én Budapestre látogatott, ahol a posztgraduális képzés nemzetközi szintű problémáinak további áttekintésére került sor magyar szak-

emberek szélesebb körének, köztük *prof. Kovács L. Gábornak* a részvételével.

■ 2008. szeptember 3-6-ig rendezték A Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság 54. Nagygyűlését, Debrecenben, ahol intézetünk munkatársai az alábbi prezentációkkal szerepeltek.

ELŐADÁSOK: *Liszt Ferenc, Tölgyfa Margit, Kovács L. Gábor*: Minőségirányítási rendszerek kialakítása a PTE Laboratóriumi Medicina Intézetében; *Miseta Attila, Rideg Orsolya, Kovács L. Gábor*: Nukleinsavak kimutatásán alapuló laboratóriumi diagnosztika a gyógyszerrezisztenciákban; *Lányi Éva*: Bakteriális meningitisz patofiziológiája: elmélet és/vagy gyakorlat?; *Magyarlaci Tamás, Tökés-Füzesi Margit, Rideg Orsolya, Rab András, Kovács L. Gábor*: Multidrogrezisztencia (MDR) laboratóriumi vizsgálata onkohematológiai betegeken; *Ludány Andrea*: Fehérje vizsgálataim a laboratóriumi medicinában. A refraktometriától a proteomikáig (*Jendrassik Lóránd-érmes előadás*).

POSZTERBEMUTATÁSOK: *Rideg Orsolya, Tökés-Füzesi Margit, Magyarlaci Tamás, Kovács L. Gábor*: Protrombin FII G20210A és Leiden FV G1691A mutációk vizsgálata valós idejű, multiplex PCR technikával; *Tökés-Füzesi Margit, Teibert Adrienn, Kovács L. Gábor*: A kapilláris elektroforézis szerepe a hemoglobínopáthiák szűrésében; *Rékási Zsuzsanna, Magyarlaci Tamás, Vas Tibor, Kovács Tibor, Wittmann István, Kovács L. Gábor*: Az URISED és az IQ vizeletüledék automaták összehasonlítása; *Lakatos Ágnes, Porpácz Zoltán, Huszár András, Kovács L. Gábor*: Csoportos önmérgezések laboratóriumi diagnózisa; *Dékány Helga, Hartmann Ágnes, Ludány Andrea, Kőszegi Tamás, Kovács L. Gábor*: A könny mint vizsgálati anyag a laboratóriumi medicinában.

Az Orvosi Mikrobiológiai és Immunitástani Intézetből

■ *Dr. Tigyi Zoltán* 2008. október 9-11-én Székesfehérváron a Magyar Infektológiai és Klinikai Mikrobiológiai Társaság 36. kongresszusán vett részt és posztert mutatott be: *Tigyi Zoltán, Póto László, Emődy Levente*: Húgyúti és véráram fertőzésekkel szembeni *Klebsiella* izolátumok fimbria hordozása és biofilm termelő képességének vizsgálata.

■ 2008. október 15. és 17. között Keszthelyen a Magyar Mikrobiológiai Társaság 2008. évi Nagygyűlésén és a XI. Fermentációs Kollokviumon „Véráram és húgyúti fertőzésekkel szembeni *Klebsiella* törzsek virulencia faktorainak vizsgálata” címmel *dr.*

Tigyi Zoltán előadást tartott (Társszerzők: Póto László, Emődy Levente).

A Neurológiai Klinikáról

■ November 6. és 8. között került megrendezésre a Magyar Neuroradiológiai Társaság 17. Kongresszusa, melyen a Neurológiai Klinikát dr. Nagy Ferenc, dr. Illés Zsolt, dr. Janszky József, dr. Fehér Nóra és dr. Csécsesi Péter képviselte.

■ November 6. és 8. között Hajdúszoboszlón, a Magyar Alvástársaság 7. Kongresszusán klinikánkat dr. Faludi Béla és dr. Tóth Márton képviselte.

A Patológiai Intézetből

■ Dr. Pajor László meghívott előadóként részt vett a horvát Pathológiai és Igazságügyi Orvostani Társaság kongresszusán (2008. szeptember 25-28., Eszék), ahol az alábbi előadást tartotta: Characterization of Epstein-Barr virus induced B-cell proliferation in peripheral T-cell lymphomas. Pitfalls in diagnosis.

■ Dr. Kravják András (dr. Pajor László, dr. Kereskai László, dr. Kovács Gábor, dr. Szomor Árpád, dr. Komoly Sámuel társszerzőkkel) poszttert mutatott be „Emelkedett PSA és tapintási lelet alapján történt prostatapiopsia – és ami mögötte van. Ritka előfordulása extranodalis malignus lymphoma esete” címmel a 67. Pathologus Kongresszuson. A kongresszus a Magyar Patológusok Társasága és a Nemzetközi Pathológiai Akadémia (IAP) Magyar Divíziója közös rendezésében Keszthelyen, 2008. október 9-11 között került megrendezésre. Ugyanitt dr. Gömöri Éva a szemészeti szekcióban mutatott be esetet. A kongresszus Perinatális és Gyermekeori Betegségek Pathológiája Szekciójában dr. Tornóczki Tamás moderátorként, illetve szervezőként vett részt és a Tudományos Bizottság tagja volt.

■ Dr. Kálmán Endre részt vett a „Technology Transfer in Diagnostic Pathology, 3rd Central European Regional Meeting on Breast Cancer” kongresszuson, melyet Visegrádon 2008. május 14-16. között rendeztek meg. Kálmán dr. a konferencia szervező bizottságának tagja volt, valamint moderátorként működött közre a „Molecular Pathology of Breast Cancer” szekcióban. Ugyanitt poszttert mutatott be „Multistep preoperative sentinel lymph node evaluation protocol using US guided fine needle aspiration” címmel, mellyel megosztott első helyezésben részesült.

■ Dr. Kereskai László szintentartó kreditpontos haematologiai tanfolyamon vett részt

(50 pontos), ahol a „A myeloproliferatív betegségek genetikai háttere” című előadást tartotta (PTE I. sz. Belgyógyászati Klinika, Pécs, 2008. szeptember 18).

A Pszichiátriai és Pszichoterápiás Klinikáról

■ Dr. Fekete Sándor egyetemi tanár 2008. november 3-án a Tudományos Szakosztály ülésén tanszékfoglaló előadást tartott „Pszichiátria, pszichoterápia és a medicina – a neurobiológiától a kultúráig” címmel.

■ Dr. Tényi Tamás egyetemi docens 2008. november 4-én a Tudomány Napja alkalmából „Nietzsche: mű – sors – betegség” címmel felkért előadást tartott az MTA Művészettörténeti Kutatóintézete és a Magyar Nemzeti Galéria által szervezett tudományos konferencián.

■ Dr. Fekete Sándor egyetemi tanár, dr. Tényi Tamás egyetemi docens, dr. Herold Róbert egyetemi adjunktus, dr. Osváth Péter egyetemi adjunktus, dr. Simon Mária egyetemi adjunktus és dr. Vörös Viktor egyetemi tanársegéd 2008. augusztus 30. és szeptember 3. között Barcelonában a European College of Neuropsychopharmacology kongresszusán vettek részt, ahol a klinika két munkacsoportja egy-egy poszttert mutatott be.

■ Dr. Fekete Sándor egyetemi tanár, dr. Tényi Tamás egyetemi docens, dr. Osváth Péter egyetemi adjunktus és dr. Vörös Viktor egyetemi tanársegéd 2008. október 1. és 4. között a Magyar Neuropszichofarmakológiai Társaság Kongresszusán vettek részt. Dr. Fekete Sándor felkért előadást tartott, dr. Tényi Tamás és dr. Vörös Viktor üléselnöki feladatokat látott el.

A Sebészeti Tanszékről

■ 2008. október 9-11. között rendezték meg Balatonkenesén a Fialat Angiológusok VI. Országos Fórumát, ahol osztályunkról az alábbi előadások hangzottak el: Dr. Hardi Péter: Előnyös-e local anaesthesia carotis TEA esetén?; Dr. Menyhei Gábor: A 2008-as Európai Érsebészeti Regiszter adatai. Magyarország helye.; Dr. Benkő László: Az alsó végtagi felszínes thrombophlebitis és kezelése; Szőlősi Adrién: Műteti megoldások változása az endovasculáris technológia fejlődésével.

■ Dr. Kelemen Ottó: A kóros hegek kezelésének stratégiája napjainkban címmel tartott előadást Budapesten, az MPHEST kötelező továbbképző tanfolyamán, 2008. szeptemberben.

■ Dr. Kelemen Ottó: A kóros hegek kezelése című előadással vett részt a XII. Sebinko Kongresszuson, Tatabányán, 2008. november 6-án.

A Sebészeti Oktató és Kutató Intézetből

■ Dr. Róth Erzsébet egyetemi tanár Sínay L., Horváth S., Kürthy M., Szabó A., Kovács K., Arató E., Jancsó G. társszerzőkkel „Effect of postconditioning on the reperfusion injury and on the activation of intracellular adaptation signals after aortic occlusion” címmel tartott előadást a Mendel Symposium II: Genes and the Heart, Joint Meeting of the Japan and European Sections of the International Academy of Cardiovascular Sciences kongresszuson (Szeptember 24-27., 2008, Lebnice, Czech Republic).

■ Dr. Ferencz Sándor intézeti orvos Mangold V., Bertók Sz., Horváth Sz., Kürthy M., Dérczy K., Branemark R., Róth E., Wéber Gy. társszerzőkkel „Új összeintegrációs módszer alsó végtagi amputált ér betegek proteztizálására: az OPRA-módszer bemutatása.” címmel tartott előadást a Magyar Sebkezelő Társaság XI. Kongresszusán (Budapest, 2008. október 30-31.).

■ Az Anaesthesiológiai és Intenzív Terápiás Intézettel együttműködésben végzett munka eredményeként Földi Viktor, Csontos Cs., Bogár L., Róth E., Lantos J. társszerzőkkel „Az IL-10 kinetikája és prognosztikai szerepe égési sérültekben” címmel tartott előadást a Pro Scientia Aranyérmesek IX. Tudományos Konferenciáján (Kaposvár, 2008. október 2-4.).

■ Dr. Ferencz Sándor intézeti orvos 2 hetes tanulmányúton vett részt Mainzban.

■ 2008. október 16-17. között 12 orvos kolléga vett részt intézetünkben emeltszintű laparoszkópos tanfolyamon.

■ 2008. október 29-31. között 20 orvos kolléga vett részt intézetünkben érsebészeti ismeretek továbbképző tanfolyamon.

■ 2008. november 6-7. között nemzetközi részvétellel tartottunk „NOTES, a természetes testnyílásokon keresztüli – heg nélküli – sebészet” címmel munkaértekezletet és továbbképzést.

A Szemészeti Klinikáról

■ 2008. október 1-4. között a VII. Román Nemzeti Szemorvos kongresszuson dr. Bíró Zoltán intézetvezető két előadással vett részt, valamint szekció üléselelnökként is szerepelt.

■ Október 8-11. között került megrendezésre az 50 kreditpontos Szemészeti Kötelező Szintentartó Tanfolyam, országosan 110 fő részvételével. Klinikánk valamennyi szakorvosa több előadással járult hozzá a négy napos esemény sikeréhez.

■ Október 10-én, Berlinben egynapos

Investigator's Meeting (Acreos Toric IOL) került megrendezésre, melyre *dr. Vékási Judit* és *dr. Balla Zsolt* utaztak el.

■ Október 24-25. között a németországi Recklinghausenben tartott 3rd International Meeting on Innovative Glaucoma Surgery rendezvényen *dr. Ajtony Csilla* vett részt.

■ 2008. november 14-én a Magyar Szemovostársaság és a Semmelweis Egyetem Szemészeti Klinikájának a glaukóma tárgykörében rendezett tudományos ülésén intézetünkől *dr. Ajtony Csilla* előadóként vett részt.

■ November 20-22. között Lisszabonban került megrendezésre a „The Focus Programme: Enhancing glaucoma diagnosis in Europe” c. kurzus, melyen *dr. Ajtony Csilla* és *dr. Horváth Adrienn* vettek részt.

■ November 27-29. között a családorvosok kötelező továbbképzésén „Új lehetőségek a szemészetben” c. szekcióban *dr. Vékási Judit*, *dr. Ajtony Csilla* és *dr. Kovács Katalin* a diabeteses retinopathia, a glaukóma és a makuladegeneráció aktuális kérdéseiről tartottak rövid előadást.

A Szülészeti Klinikáról

■ *Dr. Ertl Tibor* egyetemi tanár, a Szülészeti Perinatológiai Aneszteziológiai Társaság (SZPAT) ülésén (Pécs, 2008 szeptember 26.) Virginia Apgar-díjat kapott. Előadásának címe: Koraszülöttek életkilátásai. Az ülésen felkért előadóként szerepelt még *dr. Bódis József* egyetemi tanár, *dr. Drozgyik István* egyetemi docens, *dr. Vida Gabriella* egyetemi adjunktus. Előadásai címe: *Bódis J.*: In utero veszélyállapotok diagnosztikája és kezelése; *Drozgyik I.*: A reanimáció szülészeti kérdései a szülész részéről; *Vida G.*: A reanimáció gyakorlati kérdései a neonatológus részéről.

■ A Regional Cooperation for Health, Science and Technology (RECOOP HST) Consortium „International Genome Wide Search for Pathways Leading to Preterm Birth, Low Birth Weight and Intra Uterine Growth Restriction (INTERGENE-PTB)” címmel tudományos ülést tartott az MTA Pécsi Székházában 2008. október 3-án, melyen részt vett *dr. Bódis József* és *dr. Ertl Tibor* egyetemi tanár, „Hungarian Network” címmel beszámoltak a klinika eredményeiről.

■ *Dr. Ertl Tibor* egyetemi tanár képviselte hazánkat az Európai Szakorvosok Szövetsége tanácsülésén Koppenhágában, 2008. október 9-11. között.

■ *Dr. Gyarmati Judit* és *dr. Vida Gabriella* 2008. október 2-4. között neonatológiai továbbképzésen vettek részt Würzburgban (Recent Advances in Neonatal Medicine 2008).

■ A Magyar Nőgyógyász Onkológusok Társasága által szervezett továbbképző tanfolyamon 2008. október 17-én *prof. Gócze Péter* felkért előadást tartott „Az oophorectomia helye” címmel Budapesten, a Semmelweis Egyetem I. Sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáján.

■ *Dr. Csermely Tamás* egyetemi docens 2008. október 3-án felkért referátumot tartott a Bayer-Schering gyógyszergyár által Siófokon szervezett nőgyógyászati továbbképző tanfolyamon, melynek címe „Fogamzásgátlás serdülőkorban” volt.

■ *Dr. Csermely Tamás* egyetemi docens 2008. október 11-én felkért előadással vett részt a Szülészeti-Nőgyógyászati Prevenációs Tudományos Társaság IV. Nagygyűlésén Budapesten. Referátumának címe: „Fogamzásgátlás serdülőkorban” volt.

■ *Dr. Csermely Tamás* egyetemi docens szervezésében, 2008. október 13-15. között Budapesten zajlott a „GyermeKnőgyógyászat” szakorvosi szakmai szinten tartó és szakvizsgára felkészítő, kötelezően választható, 50 kreditpontos továbbképzése. A tanfolyamon a Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról *dr. Halvax László* a „GyermeKnőgyógyászati daganatok” című, és *dr. Csermely Tamás* „A gyermeKnőgyógyászat története”, a „Fejlődési rendellenességek”, az „Osteoporosis serdülőkorban” és a „Fogamzásgátlásról még egyszer” című továbbképző előadásokkal szerepeltek.

Dr. Tamás Péter „Haemorheológiai és haemodinamikai vizsgálatok egészséges és praeclampsziás terhességben” címmel tartotta habilitációs előadását, mely maximális pontszámot kapott.

■ *Dr. Bódis József* „Kulcslyuksebészet a nőgyógyászatban” címmel tartott előadást a PAB Székházban, 2008. november 3-án.

■ *Dr. Halvax László* október 30-án részt vett Budapesten, a Magyar Tudományos Akadémián rendezett Dianatal Szakmai Konferencián, ahol felkért hozzászólóként ismertette a klinika Dianatal-lal szerzett tapasztalatait.

■ November 13-15. között Gyulán került megrendezésre a Magyar Család és Nővédelmi Tudományos Társaság XXXIII. Kongresszusa. *Dr. Veszprémi Béla* egyetemi docens üléslélnökként vett részt és referátumot tartott „Kromoszóma rendellenességek szűrése” címmel. Előadással szerepelt *Kaiser Melinda* szülész. Előadásának címe: „Fiatalkor szexuális nevelése”. A klinika még két poszterrel képviseltette magát: *dr. Várnagy Ákos*, *dr. Kovács Kálmán*, *prof. Melegh Béla*, *prof. Kosztolányi György*, *prof. Bódis József*: „Genetikai rendellenességek előfordulása azozoospermia férfiaknál klinikánk meddőségi

szakrendelésének beteganyagában”, valamint *Ádám Erna*, *Rotmayer Mónika*, *dr. Veszprémi Béla*, *prof. Bódis József*: „Család születik”. Utóbbi poszter közönségdíjat nyert.

■ A Magyar Nőorvos Társaság Délnyugat-dunántúli Szekciójának 2008. évi tudományos ülésén, november 14-én Zalaegerszegen *prof. dr. Bódis József* „Progresszív betegellátás régiókban” címmel, *dr. Kerecsényi Péter* „Kromoszóma rendellenességek, szérumszűrések 5 éves tapasztalatai a PTE Szülészeti Klinikáján” címmel tartott előadást.

Az Urológiai Klinikáról

■ *Dr. Jávornágy András* szeptemberben két hetet töltött a Mainz-i Egyetem Urológiai Klinikáján. Ez idő alatt többek között a robot-asszisztált laparoszkópos prosztatektómia módszerével ismerkedett a világhírű intézményben.

■ 2008. október 26-31. között rendezték az Amerikai-Magyar Orvosszövetség (Hungarian Medical Association of America) 40 éves tudományos kongresszusát a floridai Saratogában. Az eseményen *prof. Farkas László* előadást tartott „Surgical treatment of testicular tumors: past, present, future” címmel.

■ 2008. október 24-én és 25-én *dr. Bányai Dániel* és *Dr. Jávornágy András* részt vett az Európai Urológus Társaság (EAU) 8. Közép Európai Találkozásán Varsóban. Klinikánk három poszterrel képviseltette magát: *Pusztai Cs.*, *Bagheri F.*, *Bányai D.*, *Jávornágy A.*, *Farkas L. M.*: Early renal pedicle control in left sided laparoscopic radical nephrectomy; *Bagheri F.*, *Pusztai Cs.*, *Szántó Á.*, *Fábos Z.*, *Beöthe T.*, *Jávornágy A.*, *Bányai D.*, *Farkas L. M.*: Laparoscopic nephron sparing surgery: impact of resected volume on renal function; *Jávornágy A.*, *Fábos Z.*, *Farkas L. M.*: Nitinol stents in the treatment of recurrent urethral strictures: Experience in 26 patients.

■ 2008. november 6. és 8. között került sor a Magyar Andrológiai Tudományos Társaság (MATT) II. kongresszusára Sopronban. Klinikánkról *prof. Farkas László*, *dr. Szántó Árpád* és *dr. Jávornágy András* vett részt a rendezvényen.

■ 2008. november 19-22-ig került megrendezésre a SIU (Société Internationale d'Urologie) World Uro-Oncology Update Santiago de Chile-ben. A kongresszuson részt vett *prof. Farkas László* és *dr. Pusztai Csaba*, utóbbi „Management of clinical stage I NSGCT based on pathological stage – Role of laparoscopic RPLND” címmel poszter prezentációt tartott.

Kínai orvoslást is oktatnak majd a pécsi egyetemen

A Kari Tanács orvosprofesszorainak többsége is rábólintott a kezdeményezésre

Kozma Ferenc

Elsőként hozhat létre a hagyományos kínai orvoslást is oktató tanszéket a Pécsi Tudományegyetem. Erről beszélgettünk Huszár Andrással, az Igazságügyi Orvostani Intézet vezetőjével.

Sokan igényelnék

Dr. Huszár András, a Pécsi Tudományegyetem Igazságügyi Orvostani Intézetének igazgatója új tanszéket hoz létre az intézet falain belül. A tanszék a komplementer medicinát, a kiegészítő orvoslást és annak oktatását vállalja fel. Kínai orvoslást, manuálterápiát – a mozgásszervrendszer funkciózavarainak felismerését és gyógyítását szolgálja, speciális terápiás fogásokkal – és az úgynevezett neurálterápiát. Utóbbi az akupunktúrához hasonlóan az adott szervekhez tartozó reflexzónákon, akupunktúras meridiánokon és az idegpályákon keresztül igyekszik szabályozni az egyes szervek működését. A tanszék elnevezése azért nem természetgyógyászat, netán alternatív gyógyászat, mert a fogalmak lejáratódtak, másrészt nem fedik pontosan a leendő pécsi tanszék szándékait. A tanszéket dr. Hegyi Gabriella belgyógyász, foglalkozás-egészségügyi szakorvos fogja novemberától „felépíteni”, aki a komplementer medicina hazai kiválósága. Felmérése szerint e kiegészítő gyógymódot megyénkben a betegek közel 20 százaléka igényli, miközben a hazai lakosság nyitottsága 30-50 százalékos. Az igénybe vevők között jellemző csoportok a nők, a középkorúak, az iskolázottabbak és a városlakók.

– *Hogyan merült fel az ötlet, hogy a nem hagyományos orvoslás, mondjuk a kínai akupunktúra tanszéket kapjon a Pécsi Tudományegyetemen?*

– Európában már több ország működtet hasonló tanszéket, az unió támogatja a kezdeményezést, talán forrásokat is biztosít hozzá.

– *Eszerint szabad utat kaphat a csontkovács mesterség, a kézzel?*

– Nem éppen úgy, ahogyan azt sokan gondolnák, de valami ilyesmiről van szó. A kínai gyógymód például több ezer éves, kiválóan működik. Másrészt iparágak épültek a természetgyógyászatra, a fitoterápiás szerek gyártására, és sokan élnek velük, orvosaik tudtával vagy tudta nélkül. Az igény egyre növekvő, miközben az országunkat is elárasztó készítményekkel és „gyógymódokkal” kapcsolatosan sem a fogyasztóknak, sem az egészség hivatott őreinek nincsenek megbízható információi. Nagy a káosz és az átverés ezen a területen, s nekünk kell megtalálnunk azt a köztes mezsgyét, amelyen biztonsággal járhatunk.

– *Hogyan?*

– A Magyar Tudományos Akadémia orvosi osztálya már tudományosan megalapozottnak ítélte a csak orvosok által végezhető kínai orvoslás, manuális medicina és neurálterápia ágakat, míg például az ajurvéda, tibeti medicina, homeopátia, biofizikai orvoslás, különféle bőjtűrák számára további bizonyítékokat, érveket hiányolt, de nem gátolta azok alkalmazását. A mi új tanszékünk – amit intézetünk, az Igazságügyi Orvostani Intézet fogad be – az említett első hárommal foglalkozna, bár oktatjuk majd a többit is, kritikai megjegyzések mellett.

– *A komplementer medicina elnevezés kiegészítő orvoslást jelent. Milyen betegségek esetén alkalmazható?*

– Széles a paletta. Mondhatnám úgy, hogy nagyon sok esetben amikor a hagyományos gyógyítás nem elég hatékony. Óvatosan fogalmaznék: például bizonyos igen súlyos állapotú, intenzív osztályokon fekvő betegeknél nagyon hasznos a komplementer medicinával való rásegítés. Ez a szakma nem a „gyógyszerek útján halad”, így a segítségével jelentősen lehet csökkenteni a gyógyszerek okozta mellékhatásokat, szövődményeket, megelőzhetők súlyos toxikus hatások.

– *Milyen lesz az új tanszék? Oktatnak csak, vagy netán gyógyítanak is?*

– Természetesen az a célunk, hogy a komplementer medicina tanszéke önálló intézetté legyen, ahol gyógyítani is fognak. Novemberben fel kell állítani az intézeti menedzsmentet, elő kell teremteni a működés feltételeit, minősített szakembereket kell hívnunk – köztük kínai orvosokat is. Abban reménykedem, hogy a tanszék eleinte el tudja majd tartani magát abból a posztgraduális képzésből, azoknak a tanfolyamoknak a bevételeiből, amelyeket orvosok részére szervezünk. Természetesen belépünk az egyetemi oktatásba szabadon választható kurzust indítva, amit majd később jó volna kötelezővé tenni. De hogy milyen szakvizsga keretében lehet majd a komplementer medicinából oklevelet szerezni – talán a belgyógyászat, ideggyógyászat jöhet szóba –, arról majd a szakminisztérium dönt.

– *Az orvoskar professzorai mit szóltak mindehhez? Emlékezetem szerint a természetgyógyászatot néhány éve még megemlíteni sem lehetett bizonyos mérvadó szakmai körökben.*

– Az új tanszék koncepciójának előterjesztésekor én is sokkal nagyobb ellenállásra számítottam. A egyetemi kari tanács ötven tagja közül mindössze hatan utasították el, kilenc tartózkodás mellett az elképzelést.

Forrás: Új Dunántúli Napló, 2008. október 31.

Az MTA folyóirata, a Magyar Tudomány a szerkesztők által összeállított kérdésekkel mutatja be olvasóinak a Magyar Tudományos Akadémia új külső tagjait. Mi ebből a sorozatból a pécsi kötődéssel rendelkezőket gyűjtjük össze.

Makovitzky József

1942-ben, Nagykanizsán született. Szakterülete a patológia, hisztokémia. A Heidelbergi Egyetem Neuropatológiai Osztályának vezetője. Tagja a Magyar Patológus Társaságnak, a Német Patológus Társaságnak és a Nemzetközi Hisztokémiai Társaságnak.

Mi volt az a döntő mozzanat az életében, amely erre a pályára vitte?

Második egyetemi felvételim előtt egy évig (1961/62) dolgoztam Pécsen, a POTE Patológiai Intézetében mint muzeológus. A Patológia egy épületben volt az Anatómiai Intézettel, ahol akkor Szentágothai János professzor és iskolája dolgozott (többek között Flerkó és Halász professzorok). Az ő példájuk, valamint a Patológiai Intézet vezetője, Romhányi György professzor karizmatikus egyénisége, tudományos nyughatatlansága, a patológia nehézsége és szépsége erősen hatottak rám. Így lettem patológus és kutatóorvos. Romhányi professzor mesteri fokon oktatott, minden hallgatót magával ragadott.

Volt-e mestere?

Két intézet neveltje vagyok: a pécsi Patológiai Intézet és a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetem I. sz. Patológiai Intézetéé. E két intézet vezetői, Romhányi György és Lapis Károly példáin keresztül tanultam meg, hogy felvetett tudományos problémák megoldása csak komplex módszerek segítségével lehetséges. Mesteremnek tekintem még Prof. Dr. Günther Geyert (Jena, Anatómiai Intézet), akinek irányításával a szemeszteri szünetekben 1974–1980 között magyar és német nyelven írtam meg *A vörösvértestek, lymphocyták és vérlemezkék felépítése topo-optikai reakciók alapján* című habilitációs munkámat, amelyet 1984-ben *Polarization Optical Analysis of Blood Cell Membranes* címmel monográfia formájában adott ki a G. Fischer Verlag (Stuttgart) a *Progress in Histochemistry and Cytochemistry* sorozatban.

Mi volt az az eredmény munkája során, amelynek igazán örül?

1979-ben különbségeket írtam le a humán vörösvértest és limfocita membránok komponensei között: a T- és B-limfociták a szíalsav mellett savanyú mukopolyszacharida (GAG), membránhoz kötött RNS-komponensekkel, a B-limfociták ezenkívül 9-O-acyl-szíalsav komponenssel rendelkeznek. 1980-ban egy holland és német munkacsoporttal biokémiaiilag is bizonyítottuk, hogy a humán limfociták közül csak a B-típusú limfociták tartalmaznak a felszínükön 9-O-acylszíalsavat. Ez a legtöbbit idézett munkám, a megfigyelés ma is aktuális, alkalmazzák a B-típusú leukémiák monitorizálásában.

1980-ban megállapítottuk Günther Geyer professzorral, hogy a Romhányi által leírt toluidinkék topo-optikai reakció a humán vörösvértest membrán legérzékenyebb reakciója. 2003-ban bizonyítottam munkacsoportommal topo-optikai reakciókkal, hogy az amyloidlerakódás nem homogén, hanem heterogén természetű, a proteinváz mellett azzal magasan orientált formában kötődve cukrokat, szíalsavakat, négy különböző glykosaminoglykant, ill. lipideket tartalmaz.

Van-e, és ha igen, milyen a legkedvesebb tanítványa?

Legkiválóbb tanítványom, Dr. Ioannis Mylonas 2008 januárjában védte meg habilitációját a müncheni (MLU) egyetemen az endometrium immunpatológiája témából. Egy másik kiváló tanítványom, Dr. Susann Richter 2005-ben doktorált *summa cum laude* minősítéssel *A human amyloid vizsgálata topo-optikai reakciókkal* című munkájával. A doktori munka téziseit az *Amyloid Journal* közölte.

Magányos kutató vagy inkább csapatjátékos?

Jénai tartózkodásom óta (1974) teamben dolgozom, komplex módszerekkel (polarizációs optika, immunhisztokémia, kémia, biokémia és fizika). Úgy vélem, helyesebb, ha egy tudományos kérdés több oldalról kerül egyidejű feldolgozásra.

Mi az a nyitott kérdés, amelyre választ szeretne kapni?

Mint emeritus az Alzheimer-kórban lerakódott amyloid depozitumokat szándékozom komplex módszerekkel vizsgálni a Heidelbergi Egyetem Neuropatológiai Intézetében.

Mint két egyetem vendégprofesszora évente tartok vendégelőadásokat Budapesten és Pécsen.

2003-ban a legjobb külföldi előadó professzor címet kaptam budapesti hallgatóimtól. Mind a pécsi, mind a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetemen irányításom alatt több doktori disszertáció íródott, illetve íródik.

Tudományos kooperációban dolgozom az MTA szegedi Biológiai, a Szent István Állatorvosi Egyetem Élettani és Biokémiai Intézetével, valamint a Pécsi Tudományegyetem Mikrobiológia és Immunológiai Intézetével, ahonnan több közös munka került már ideig is publikációra.

Évente több német nyelvű egyetemen tartok vendégelőadásokat, többek között Berlinben és Zürichben.

Vermes István

1946-ban, Szolnokon született. Szakterülete a laboratóriumi orvostudomány. Az Universiteit Twente Technische Natuurwetenschappen BioMedisch Technologisch Instituut (BMTI) – Department of Clinical Chemistry, Medical Spectrum Twente, Enschede tudományos igazgatója, egyetemi tanára. Elnöke a Holland Akadémiai Klinikai Kémiai Munkabizottságnak. Tagja a Határon Túli Magyar Orvosok Bizottságának, az International Federation of Clinical Chemistry and Laboratory Medicine-nek és a Holland Klinikai Kémiai Tudományos Kollégiumnak.

Mi volt az a döntő mozzanat az életében, amely erre a pályára vitte?

A 60-as évek elején, amikor pécsi gimnazista voltam, a Pécsi Orvostudományi Egyetemen olyan tanárok tanítottak, mint Szentágothai, Lissák, Környei, Kerpel, Donhoffer vagy Ernst, és olyan tanársegédek voltak, mint Flerkó, Halász, Endrőczy, Telegdy vagy Tigyi, hogy csak a legismertebbeket említsem. Így egy, a tudomány iránt érdeklődő fiatalnak nem is lehetett más célja, mint az orvosegyetem. Nem orvos akartam lenni – nem is lettem soha –, hanem ezektől a mesterektől akartam tanulni.

Volt-e mestere?

Már egyetemista koromban elkezdtem dolgozni Lissák Kálmán Élettani Intézetében, Telegdy Gyula vezetésével. Jóllehet viszonylag rövid ideig, tíz évig dolgoztam vele, tudományos pályámra meghatározó lett ez az időszak. Tőle tanultam minden lényegeset, amit mind a mai napig kamatoztatok munkámban. Azt, hogy ide jutottam, azt indíttatásomnak, a mesteremnek, Telegdy Gyula akadémikusnak köszönhetem. Hogy ez a Telegdy-iskola és módszer nem akármilyen volt, mi sem mutatja jobban, mint hogy Vécsei László és Kovács L. Gábor után én vagyok a harmadik, akit az a megtiszteltetés ért, hogy az MTA tagjának választottak.

Mi volt az az eredmény munkája során, amelynek igazán örül?

Minden kísérleti eredményemnek örültem, de talán legjobban akkor, amikor a 90-es évek elején jelölt Annexin V fehérjével sikerült az apoptotikus sejteket láthatóvá tenni mikroszkóp alatt. Ezzel a megfigyeléssel a későbbiekben egy eredeti módszert dolgoztunk ki a programozott sejthalál, az apoptózis kimutatására és mérésére, amit jelenleg nemcsak *in vitro* a laboratóriumban, de betegekben *in vivo* körülmények között is, világszerte alkalmaznak.

Van-e, és ha igen, milyen a legkedvesebb tanítványa?

Több mint kétszáz emberrel dolgoztam intenzíven együtt az elmúlt negyven évben, így több igen kedves tanítványom is van. De természetesen a legkedvesebb az első: Molnár Dénes, aki jelenleg a pécsi Gyermekklinika igazgató professzora. Vele még szigorló koromban kezdtem el dolgozni, és ezekből a munkákból születtek életem első tudományos közleményei. Vele azonban sajnos már több mint harminc éve nincs tudományos kapcsolat. Viszont egyik első PhD-hallgatóm, Bert Beishuizen, akivel a kilencvenes években jelentős megfigyeléseket tettünk az intenzív osztályon kezelt életveszélyes állapotban levő betegek neuroendokrin-szabályozásával kapcsolatban, mind a mai napig munkatársam, annak ellenére, hogy elkerültünk egymás közvetlen közeléből, ő az amsterdami egyetem intenzív osztályát vezeti. Szerencsére Hollandia kis ország, két óra

alatt elérjük egymást, visszük-hozzuk az élő sejteket és vérmintákat sokszor meg éjszaka is.

Magányos kutató vagy inkább csapatjátékos?

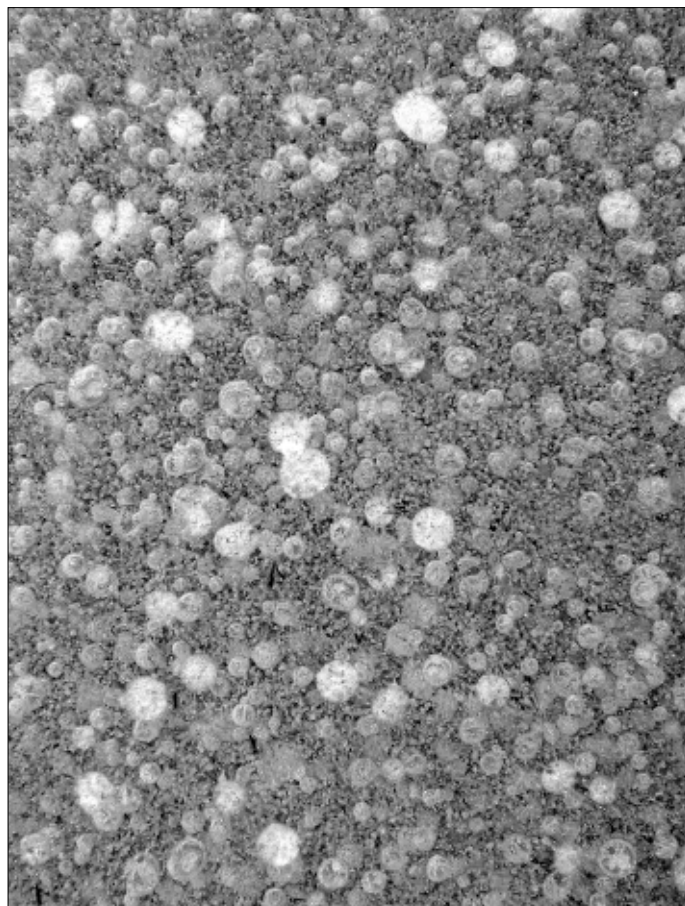
Már elárultam, hogy minden vagyok, csak magányos kutató nem. El sem tudnám képzelni a munkámat társak nélkül.

Mi az a nyitott kérdés, amelyre választ szeretne kapni?

Nagyon sok kérdés foglalkoztat, talán túl sok is. Ezért nem tudtam soha csupán egyetlen témára koncentrálni. Ezzel elárultam azt is, hogy mi szerintem a legnagyobb hibám. Alkalmatlan vagyok arra, hogy egy életen át csupán egyetlen témával foglalkozzam, pedig a bölcsék szerint ez az igazi tudós legjellemzőbb ismerte.

Magyarországi szakmai kapcsolatai?

A magyar tudományos élettel soha nem vesztettem el a kapcsolatot. Amióta tehetem, rendszeresen részt veszek a magyarországi tudományos rendezvényeken. 1999-ben a SOTE-n habilitáltam, és lettem 2001-ben címzetes egyetemi tanár. 2005 óta a pécsi egyetem tanára vagyok, rendszeresen tartok előadásokat, vizsgáztatok. Hollandiából küldök egyetemistákat Pécsre és Pécsről Hollandiába tudományos tapasztalatcserére, munkára. Számos hazai kutatóintézetrel van jelenleg is tudományos kapcsolat. Intenzíven dolgozunk Kovács L. Gábor akadémikus intézetével a pécsi Laboratóriumi Medicina Intézetével együtt. Ez a tudományos kapcsolat egy több mint negyvenéves barátságra épül, ami még a pécsi egyetemista éveinkre tekint vissza. A nemzetközi laboratóriumi társaságban (IFCC) is közösen képviseljük Magyarország érdekeit, és segítjük a magyar kollégák munkáját, néhányszor még a holland érdekekkel szemben is. A magyar labordiagnosztika nemzetközi hírneve alapján megállapíthatom, hogy ez a munkánk nem eredménytelen.

Berde Botond ösztöndíj

Az egyetemünk díszdoktora, Berde Botond (Basel) professzor által 1997-ben alapított, fiatal kutatók támogatási alapjának 2009. évi ösztöndíjára pályázatot hirdetünk az alábbi feltételekkel:

- Az ösztöndíj rövid (néhány hetes), továbbképző jellegű, metodikai tanulmányutat tesz lehetővé az alábbi nyugat-európai országok valamelyikébe: Ausztria, Belgium, Dánia, Egyesült Királyság, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Norvégia, Olaszország, Svájc, Svédország.
- A pályázó a pályázat benyújtásakor még nem töltötte be a 37. életévét.
- Az ösztöndíj elnyerésének feltétele a sikeres, a jövőre nézve ígéretes tudományos munkásság, amelyről beszámolóik már nemzetközi folyóiratokban is megjelentek.
- A sikeres pályázó hazatérte után tevékenységéről írásban számol be.
- Kongresszuson vagy szimpóziumon való részvételre nem lehet pályázni.

Az ösztöndíj összege 5000 svájci frank, évente egy ösztöndíj adható ki. A pályázatok benyújthatók a PTE ÁOK Dékáni Hivatalába, 2009. március 2-ig.

A pályázatnak a következőket kell tartalmaznia:

- pályázati kérelem, megjelölve a fogadó intézmény címét és a fogadó fél nevét;
- a fogadókészséget igazoló levél;
- a pályázó szakmai életrajza;
- munkaterv;
- a nyelvtudás igazolása.

A pályázatokat a Berde Botond professzor egyetértésével kijelölt kuratórium bírálja el. A sikeres pályázó tanulmányútját 2009. május közepe után kezdheti meg.

Dr. Schneider Imre
emeritus professzor
a kuratórium elnöke

Temetői megemlékezés

2008. október 17-én, 15 órai kezdettel az Anatómiai Intézet megemlékezést szervezett a saját testüket oktatási célra felajánló elhunytak tiszteletére a Pécsi Köztemetőben, akik ezzel a nemes cselekedettel elősegítették az orvostanhallgatók tanulását és lehetővé tették az anatómia magas színvonalú oktatását. A különböző felekezetek képviselői által cerebrált szertartást követően az intézet nevében dr. Rékási Zoltán köszöntötte a hozzátartozókat és a hallgatókat, majd beszédében kifejezte tiszteletét és köszönetét a felajánlásokért. A programot versmondás, és a többségében német és magyar hallgatókból szerveződött kórus színvonalas műsora gazdagította, dr. Nagy András vezetésével. Orgonán közreműködött dr. Hollósy Tibor.

A szertartás után az Orvoskar által létrehozott emlékhelyhez vonultak a résztvevők, ahol közös imádság után elhelyezték a megemlékezés virágait, és gyertyákat gyújtottak.

Az Anatómiai Intézet ezúton is szeretné megköszönni a hallgatóknak és a kollégáknak az aktív részvételt.

Diák gondolatok egy másvilágról

a minap
eltűnődtem.....
amint a nap
éjbe fordul talán
én is megfordíthatnám
a világ kerekét

diák helyett én lehetnék
a tanár
s derék okítóimnak újra
megtaníthatnám
milyen az élet
öröknevető ifjú oldalán

gyermek helyett
édesanya volnék
s aggódva gondolnék
gyermekem után
vajon épségben van-e még
evett-e eleget
és ugye nem fázott meg
a vonaton

ifjú leány helyett
bölcs nagyanyó lennék
kiolvassam a világ
összes könyvét
megírnám
életem kalandos útját
unokáim szemében
önmagam látnám
s tudnám
ha testem egy nap
porrá válik is
okító szavaim
diákjaim
ajkán tovább zengenek
féltő érzéseim
gyermekeim lelkében
tovább dobognak
s létem valamennyi kincse
unokáim szemében csillog
tovább.....

tudom
a világ kerekét
nem én forgatom
forog az magától is

egy nap gyermek helyett
édesanya leszek
ifjúból lassan
megöregszem
de jó diákként
s majdan talán
jó tanárként
holtomig tanulok
s egyszer egy más világot
tanítok
síromon túl is.....

2008. szeptember

Krimhilda
III. évf